

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

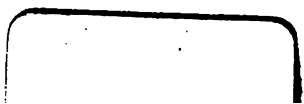
GS
32 (2)
490

Harvard College.
1862.

2292

£ 32. 4 10.

DE
UBERTATE ORATIONIS SOPHOCLEAE

PARS ALTERA.

SCRIPSIT

FRID. GUIL. SCHMIDT.

PHIL. DR.

Ā. MDCCCLXII.

PROSTAT STRELITIAE NOVAE APUD G. BARNEWITZ.

TYPIS H. HELLWIGII.

Qs 32,490

1973, Jan 23.
Subscription Fund.

VIRO

SUMME VENERABILI

AENOTHEO GUILIELMO MUELLER

THEOL. D. PRAEPOSITO AC DIRECTORI COENOBII BEAT. VIRG. MAGDEBURGENSIS

RERUM SUARUM FAUTORI BENEVOLENTISSIMO AMICISSIMO

TENUEM HUNC LIBELLUM

PIO GRATOQUE ANIMO

D.

FRIDERICUS GUIL. SCHMIDT.

De ubertate orationis Sophocleae.

Pars altera.*

Quoniam abhinc septem annos de ubertate orationis Sophocleae exorsus sum disputare, ne inchoata ea relinquam nactus nunc scribendi opportunitatem absolvere conabor, quantum per angustos, quibus circumscribi hi libelli solent, cancellos mihi licuerit. Atque cum ita illam disputationem instituissem, ut universa Sophocleae ubertatis ratione descripta quatuor deinceps capitibus *de ubertate et gravitate notionis in aliquot verbis conspicua, de redundantia in vocabulis compositis non inani, de vocabulis praeter necessitatem uti videretur sententiae adiectis, deque circumlocutionis generibus* copiosius exponerem: restat nunc, ut *de amplificandae orationis formis* hoc loco disputem. Ad hunc autem locum disputatione deducta nostra, in campum descendimus latissime patentem, in quo difficile est ita versari, ut quae se offerunt scribenti atque occurrunt, suo loco omnia tractentur. Aptissime autem totum de amplificatione orationis locum ita mihi videor persequi, ut primum de duobus vocabulis eiusdem fere significationis dicam, vel cum gravitate unius notionis consociatis, vel ita coniunctis, ut alterum altero amplificetur, deinde ad cetera amplificationis genera transeam. Quae quidem ita tractabo, ut primum de vocabulis dicam ἐκ παραλλήλου ut aiunt positus, deinde de pronomibus cum vi repetitis, tum de participiis eiusdem originis verbis finitis adiectis, tum de ea ratione, qua quae affirmata sunt eadem negatione contrarii confirmantur iterum atque gravius, post de ubertate illa orationis, quae efficitur sententiis explicandi causa appositis, postremo de frequentatione verborum idem fere significantium.

Cap. V. De duobus vocabulis eiusdem fere significationis vel cum gravitate unius notionis consociatis, vel ita coniunctis, ut alterum altero amplificetur.

Huius ubertatis duo potissimum genera distinguenda sunt. Aut simplicia enim vocabula cum nominibus verbisque eiusdem fere significationis solent consociari, ut eorum notiones certa quadam ratione explicentur atque amplificentur, aut vocabulum, quod alteri adiicitur gravitatis ac sublimitatis causa, cum voce idem fere valente est copulatum. Quantum a pleonasmis ea distent, cum exempla ipsa aperto sunt documento, tum diligentiore sententiarum inquisitione facile cognoscitur.

1. Quamquam Tr. 282. mortui simpliciter vocantur Ἄιδου οἰκήτορες, tamen redundantiam non debemus eorum statuere, quae copia quadam verborum illos Orci cives accuratius significant extinctos, ut Tr. 1161: Ἄιδου φθήμενος οἰκήτωρ. Ai. 517: Ἄιδου θανάσιμοι οἰκήτορες (cf. Wund. ad h. l.), quibusque inferorum loca describuntur Oed. C. 1576: νεπτέραις νεκρῶν πλάκας, cf. Ant. 25. Neque quod βεβηκέναι (Phryn. fr. 9. Eur.

* In Aeschyli locis citandis, quos Hermann. constituit numeros secutus sum, in Euripidis autem locis significandis accommodavi me ad edit. Teubn. ab A. Nauckio adornatam. Eiusdem fragmentorum editione usus sum.

Andr. 1027. Or. 971. Alc. 392. *Wund.* ad Phil. 488.), et *οἴχεσθαι* (El. 809. 1151. Ai. 896. Ant. 807. Aesch. Cho. 626. 763. Ag. 635. Pers. 251. 541. 896. Plat. Phaed. p. 118. A. Xen. Cyr. VII., 3, 8. cf. *Bergler.* ad Alciph. I., 232. *Garcke.* Quaestt. de Graec. Horat. P. I. p. 29.) dicuntur ii, qui e vita excesserunt, ex eo efficitur, ut *οἴχεται θανάων* (Ai. 999. Ph. 414. Eur. Tro. 395.) in pleonasmos referre cogamur. Immo vero, cum rei tristitiam verbi lenitate, uti nostri facere solent, mitigare veteres solerent, eoque studio perducti verba illa ad mortem transferrent,¹⁾ ad propriam suam vim propius ea accedere iudicanda sunt, cum moriendi verbo adiuncta leguntur. In hac re viam quodam modo aperit Homeri illud *ᾤχετο δ' εἰς Ἄϊδαο* (Il. 22, 213. 23, 101.), et Soph. El. 834: *οἴχομένων εἰς Ἄϊδαν*. Eur. Ph. 1055: *ἐπὶ θάνατον οἴχεται*. Fr. Adesp. 424: *ἔζησ' ἄρ' οὐδὲ γῆς ἔνερθ' ᾤχου θανάων*; cf. Eur. Hipp. 878: *ὀλόμενος οἴχομαι*. Itaque ambiguitati orationis imprimis *οἴχεσθαι* convenit, ut Ai. 743: *οἴχεταιί τοι πρὸς τὸ κέρδιστον τραπέεις*. Qua disputatione omni pleonasmī nota liberatur Teucri illud Ai. 989: *τοῖς θανοῦσί τοι φιλοῦσι πάντες κειμένοις ἐπεγγεῶν* (cf. Xen. Cyr. VII., 3, 8.), cum praesertim non sine gravitate inermis mortuorum imbecillitas significetur; notum est autem, mortuorum prostrata corpora *κείμενα* appellari; cf. Hom. Od. 22, 48. Soph. Ant. 1174. Ai. 1059: *θανόντες ἂν προῦκείμεθ' αἰσχιστῶ μόρῳ*. *Ellendt.* L. S. v. *κείσθαι*. *Pflugk.* ad Eur. Hec. 210. Jam vero quae Homero (Od. 11, 37. 490.) iam usurpatae, postea frequentatae sunt locutiones: *νεκροὶ ὀλωλότες* (Eur. Suppl. 16. 558.), *νέχυς ὀλόμενος* (Phoen. 1295.), *θανόντων σώματα νεκρῶν* (Tro. 91.), de quibus cf. Eust. p. 1074, 23 sq. *Wex.* ad Ant. 513., de pleonasmis eas eximere, difficile profecto videtur. Prope enervata autem sensim vis vocis *νέχυς*. Apud Sophoclem duobus locis hac verborum copia Antigona utitur idque ita, ut animi commotio, qua afflicta dicat, ubertatisque illius ratio facile sentiat: Ant. 26: *τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείχους νέχυν*, quo loco redundantiae species adverbio quod accedit prope obscuratur; atque Ant. 515, ubi impiae regis sententiae Antigona respondet: *οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέχυς*. quo loco, cum de sepultura agatur hominis mortui, hoc opinor gravius affirmat Antigona, mortuum Eteoclem in ipsa iam morte fratri vix ea invisurum esse, quae mortuis debeantur omnibus. Exstat tertius locus, qui tamen in hunc numerum non adscribendus est: Ant. 467: *ἄλλ' ἂν εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἐσχόμεν* (vel e conji. Wolffii: *ἄταφον ἀνεσχόμεν*) νέχυν. Est enim hoc loco *θανόντα* i. q. post mortem.²⁾ — Eiusdem generis Herculis verba sunt Tr. 1256: *παῦλά τοι κακῶν αὔτη*

¹⁾ Non aliter scriptores Latini pro mori saepius dicunt *excedere* (Tac. Agr. 44.), *decedere* (Caes. b. g. VI., 19. Cic. ad Att. I., 6, 2. Plin. Ep. III., 21, 1.) al. cf. *Seyff.* ad Cic. Lael. p. 49.

²⁾ Hanc ipsam vocem delevit nuper *Meinekiius* (Beitr. zur phil. Krit. d. Ant. p. 12.), qui scribendum putat: *ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐκ μιᾶς μητρὸς πατρός τ' ἀθραπτον* el. v. 513: *ὑμαιοῦς ἐκ μιᾶς τε καὶ ταῦτοῦ πατρός*, offendens nimirum pariter ac *Nauckiius* cum in proxime illis positus: *τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς θανόντα*, quasi de filio ab ipsa matre necato possit cogitari, tum in inepta scilicet filii significatione. At vero quod praestabilius ducit, multo id mihi videtur esse languidius, itemque sententiae vis debilitatur *Nauckii* coniectura: *τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς πατρός τε*, quae verba cum gravitate hoc loco coniungi, vix ille efficiet. Longe aliter enim res se habet Ant. 513., quo loco uterque ad stabiliendam suam coniecturam utitur; huius enim orationis gravitas nata quasi est ex studio virginis id affirmandi, quod acerbè Creon interrogavit: *οὐκ οὖν ὄμαιοις χὼ καταπτόν θανάων*; item v. 145: *πλὴν τοῖν συγγερόν, ὃ πατρός ἐνὸς μητρὸς τε μιᾶς φύτε καθ' αὐτοῖν διπρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχεταιιν κωινού θανάτου μέρος ἄμφω* quasi pleniore ore aptissime chorus effert facinoris atrocitatem. Deinde ea est etiam locorum dissimilitudo, ut quae ad orationis gravitatem multum valet repetitio adiectivorum, quam ne Plato quidem Legg. I., p. 627. C. omisit, desit ea in *Nauckii* *Meinekii* coniecturis. Aptius certe *Meinekii* poterat afferre El. 325: *τὴν σὴν ὄμαιοιν ἐκ πατρός ταῦτοῦ φύσιν Χρυσόθεμιν ἐκ τε μητρὸς*, quamquam hoc quoque loco praepositionis repetitio vim verborum auget. Sed multo gravius multoque ad incitatum Antigonaenae animam accommodatius illud est: *τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς*. Intelligitur enim facillime, *τὸν ἐκ μιᾶς μητρὸς* nihil indicare nisi communionem sanguinis, illis contra contineri quasi summam piaae filiae sororisque caritatem; cum suae enim matris filium dicat, quadam amoris significatione dulcem matris memoriam prosequitur, in qua pietate positam sentit omnem suam in fratrem pietatem. Quid vero dicam de ambiguitate ista? quam prohibere recitantis erat histrionis. Ac ne quis

τελευτή τοῦδε τᾶνδρὸς ὑστάτη, quae cum propter inauditum scilicet pleonasmum *Wunder*. Emend. in Trach. p. 158 sq. in suspicionem vocasset, in Ann. phil. et paed. Suppl. XVII. p. 289. satis mihi videor defendisse. Non commemorabo similia ubertatis exempla apud scriptores Latinos reperiri, ut *ultima mors* apud Hor. Sat. l. 7, 13., de quibus si tanti est cf. *Bentl.* ad Hor. Ep. II., 2, 173., *Schmid.* ad Ep. II., 1, 12., *Bach.* ad Ov. Met. III., 137., a quo genere distant aliquantum haec: Si quibus unquam *extrema* iam ipsa in *morte* tulisti opem (*Catull.* 76, 18.), et: His se, quando *ultima* cernunt, *extrema* iam in *morte* parant defendere telis (*Verg.* Aen. II., 447.). h. e. in ultimo et extremo mortis discrimine; vel *Eur.* Andr. 1081: ἐσχάτοις πρὸς τέρμασιν, vel *Caes.* b. g. V., 26: *initium* repentini tumultus ac defectionis *ortum* est ab *Ambiorige.*, *Auct. ad Her.* l. 9, 14: si non ab *ultimo initio* repetere volumus: de quibus exposuerunt *Wopkens.* Lectt. Tull. p. 357. ed. H. et *Drakenb.* ad Liv. 37. 53, 8. 6, 12, 10. Qui Sophoclis vero verba diligentius expenderit, facile sentiet iustam ubertatis rationem. Manifestum est enim, Herculem non sine acerbitate oraculum respicere, quod de laborum exitu olim acceperit; atque quem speraverit *miseriarum* fore exitum, exitum sibi evenisse ait *supremum*, vitae ipsius exitum; cf. v. 1171 sqq. Infirmatur igitur sententiae gravitas inutili *Bergkii* (Ann. ph. et paed. Vol. 61. p. 246.) coniectura: ἀπὴ χέλευθος. — Illo quem supra dixi loco de Ant. 24: σὺν δίκῃ δικάια quoque disputavi, eamque locutionem ut firmarem attuli Ant. 502: κλέος εὐχλεέστερον. Plat. Symp. p. 208. D.: ὁδῆς εὐχλεοῦς.³⁾ — In eodem genere est, quamquam adiectivum est copulatum, Fr. 726, 3: οὐθ' ὡς ὁ Τυδεὺς ἀνδρὸς αἶμα συγγενὲς κτείνας, si recte se verba habent, ac non pro eo, quod sane audacius translatum videtur. cum κτείνειν accedat, *ΑΝΔΡΟΑΙΜΑ* corrigendum est: *ΑΝΔΡΟΚΟΜΜΑ* h. e. ἀνδρὸς ὄμμα. — Deinde O.C. 1012: ἀρωγὸς ξυμμάχους, quae leguntur etiam Rhes. 637. cf. O.R. 135: σύμμαχον-τιμωροῦντα. Addo Ant. 111., ubi chorus dicit: ἀρθεῖς νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων ὀξέα κλάζων, quae quidem non integra esse antistrophae numeri demonstrant. Quid vero

miretur, matris Antigona meminissee, ac non patris: de matre potissimum virginem filiam recordari consentaneum est, nec sine aliqua acerbitate eam videtur nominare, quae ipsius Creontis soror est. De particula *ἀν* denique repetita, quae item Nauckio displicuit, non opus est disputare, praesertim cum ipse Meinekius ab illius dubitatione eam tueatur. Hoc addo, vel propterea non licere suo loco eiici *θανόντα*, quod quae de fratris morte mortuoque sepultura Antigona dicit, ea coniuncta aperte sunt cum superioribus, ubi suam sese mortem minime pertimescere asseverat illa firmissime. Quae nos autem hodie legimus, eadem olim legit Eustath. p. 529, 18. —

³⁾ Huius loci difficultates neque ab interpretibus motas, neque a *Klotz* (Ann. ph. et paed. Vol. 21. p. 159.) dissipatas dicere debebat *Diller.* de consensu notion. etc. Mis. 1842. p. 25. *Klotz* enim interpretatio violenta est atque impedita; nec probabile, quod eidem videbatur, Creontem nihil aliud nisi non repugnasse Eteocli sepulturae: cf. Ant. 193 sqq. Consentio autem facile, neque deleri verum alterutrum neque mutilari eos debere, id quod plerique huius loci existimatores hodie statuunt, velut *Wund.*, *Bergk.*, *Kolster.* (Phil. V. p. 224.), *Kayser.* (Ann. phil. Vol. 69. p. 496.), *Schneidew.*, *Jacob.*, *Hartung.*, *Meinekius.* Summa vero difficultas posita est in verbo *χρησθεῖς*, quod et forma et constructione et sententia vitiosum apparet; contra *ὡς λέγουσι* ineptum non videtur esse, uti putant *Kolster.* et *Schneidew.* Quid enim de vv. 7, 27, 31. faciendum? Deinde quid homines de fratribus sentiant, Antigona quidem nihil interest, at ne exprimitur quidem verbo illo populi iudicium. Immo referre homines dicuntur, et quid decreverit Creon, et quibus rationibus ductus decreverit. Quod si verum est, verba *δίκῃ δικάια καὶ νόμῳ* Creontis prodere animum ac sententiam, Antigona nimia quadam illius gratia Eteocli sepulturam laudare, non potest dici. Iusto autem maiore, si cum Polynice contuleris, honore illum ornatum ab Creonte iudicare Antigona. intelligitur id si quaerimus e verbo *προτίσας*. Quae cum ita sint, nihil profecto relinquatur, nisi ut *χρησθεῖς* emendetur. Quod vero *Nauck.* (Ann. phil. Vol. 65. p. 238.), schol. verbis, uti videtur, inductus proposuit: *χρίσει*, id cum consociari soleant *δίκῃ καὶ νόμῳ* (cf. *Eur. Med.* 537. *Tro.* 284. *Lobeck.* Paral. p. 535.), importune interpositum non possum non dicere; deinde dubito num aptum sit, *χρίσαν* illam verbo nimis praedicare. Nec probabiles sunt ceterae quae prolatae sunt coniecturae, de quibus breviter sed ita, ut assentiendum ei in plerisque sit, disputavit *Bonitz.* Beitr. z. Erkl. des Soph. II. p. 60 sqq. Quod dubitanter proposuit nuper *Meineck.* l. l. p. 3. *πεισθεῖς*, idem iam pridem invenit *Henneberger.* (de corrupt. aliquot locis Soph. Meining. 1849. p. 12.). Admirabile vero quod excogitavit nuper *Furtwaengler.* (Phil. XV. p. 700.): *σὺν δίκῃ χρηστοῖς δίκῃ τε καὶ νόμῳ*, quod quam ineptum sit, neminem opinor fugiet. Mihi ne nunc quidem displicet emendatio illa, quam l. l. olim proposui: *σὺν δίκῃ χρηστοῖς δικάια* κτλ. i. e. iure bonis consentaneo; cf. Ant. 197. et 520; *δίκῃ δικάια* igitur contraria est *δίκῃ ἀδικῃ*, quam Creon statuit, si quis humanum duxerit Polynicem. —

interciderit, non liquet; alii aliter explere lacunam studuerunt. Expromam mea: suspicor enim, cum verbum desideretur, unde *δν(στρατόν)* pendeat, literarum quadam similitudine factum antiquitus esse, ut participium *ἀρθείς* suo quasi loco moveret aoristum *ᾤρσεν*, quod idem *Martinum* quoque invenisse video, atque ut inter *κλάζων* et *αιετός* intercideret: *ΔΑΠΗ*. Scribendum igitur:

*δν ἐφ' ἀμετέρα γὰ Πολυνείκης
ᾤρσεν νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
ἀρθείς, δέξα κλάζων δ' Ἄρη
αιετός εἰς γὰν ὡς ὑπερέπτα.*

Quod *Ἄρη* adieci, producta nimirum syllaba priore (cf. Ellendt. L. S. I. p. 225.), dubitanter feci, nec tamen inepte opinor: cf. Aesch. Ag. 47: *μέγαν ἐκ θυμοῦ κλάζοντες Ἄρη τρόπον αἰγυπιῶν*. — Uti hic autem *ἀμφιλόγα νείκη*, sic Eur. Ph. 500: *ἀμφιλεκτός ἔρις*. — Pleonasmō similia sunt Aeschylea illa: *μακρόν μῆκος* (Prom. 1024.), *πελαγίαν ἄλα* (Pers. 422. 462.), cf. S. Ant. 966. Eur. Tro. 88., et *νηνέμου γαλάνας* (Ag. 712.); item redundat quod Eur. habet Iph. A. 1287: *μόρος θανατόεις*. Cf. Lob. ad Ai. p. 133 sq. Phryn. p. 754. Paral. p. 535. — Quibus addo notissimum ubertatis genus, quod Monk. ad Eur. Hipp. 624. et Lobeck. ad Ai. 1296. tetigerunt: *ὁ γεννήσας πατήρ, ἡ τεκοῦσα μήτηρ*. Cum gravitate usurpari eae solent locutiones, ut quae inter liberos parentesque intercedat condicio, quaeque eos teneant artissima officii, amoris, pietatis vincula significantur eorumque cogitatione animi audientium feriantur. Quod quidem ut exemplo ad rem perquam accommodato demonstrarem, affero Dem. in Mid. §. 41. c.: *ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ ἡ τεκοῦσα αὐτὸν πλείστον ἀπάντων ἀνθρώπων εἶχε νοῦν, ἡ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑποβαλομένη πασῶν ἦν ἀνοητοτάτη γυναικῶν*. Quibus addere iuvat S. Trach. 1268 sq.: *οἱ φύσαντες καὶ κληζόμενοι πατέρες κτλ*. Nec iusta verbi vis desideratur Aesch. Eum. 728: *μήτηρ γὰρ οὗτις ἐστὶν ἢ μ' ἐγένετο*. Atque quem ad modum, quae patriae debeantur, Tiresiam Oedipus graviter monet O.R. 323: *οὔτ' ἔννομ' εἶπας, οὔτε προσφιλῆ πόλει τῆδ', ἢ σ' ἔθρεφεν*⁴⁾ (cf. Eur. Ph. 996.): sic Antigona patrem, ne pietatis immemor in filium peccet, his monet verbis gravissimis O.C. 1189: *ἔφυσας αὐτόν*. Neque propriam huius ubertatis gravitatem Sophocles nisi uno loco usquam neglexit. De Fr. 795: *Ἀλφειοσίβοιαν ἦν ὁ γεννήσας πατήρ*, enim et de Fr. 715: *προσῆλθε μητρὶ καὶ φυταλμίῳ πατρὶ*, cum mutilae sint sententiae, diiudicari nequit. Solet autem hoc ubertatis genus eo potissimum pertinere, ut quae contra opiaionem a liberis parentibusque facinora committantur, clarius ea emineant. Itaque locutiones illae saepenumero ita adhibentur, ut paricidii atrocitas verborum gravitate augeatur, ut O.R. 793; *φονεὸς δ'*

⁴⁾ Offenderunt in hoc loco et Schneidew. et Nauck., qui *ἔμφρονα* pro *ἔννομα* scribendum esse suspicantur: inepte enim Oedipum de edicto suo violato dicere, quem non tam sui cupiditate oporteat quam utilitate communi impelli; neque congruere orationem regis iis quae dixerit Tiresias. At subtilius videntur quam rectius de hac sententia disputasse. Etsi enim ab omni sui ipsius cupiditate Oedipus alienus non est, uti apparet ex v. 139: *ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανών, τάχ' ἂν καμ' ἂν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι*, hoc tamen loco ista cupiditas minime cernitur. *Ὅχι ἔννομον* enim cum dicat Tiresiae orationem, non de sua cupide cogitat utilitate, sed de salute civitatis, ad quam omnia sua consilia refert, quamque sentit cum sua salute esse coniunctam; cf. v. 60—64. 312: *ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ*. v. 331., imprimis v. 340: *κλύων, ἂ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάσεις πόλιν*. Hoc igitur dicit: et delinquis (in civitatem), edicto non obsecutus, neque amantem te praestas patriae tuae parentis: si non legum obtemperatio, quae bonum civem decet, at patriae caritas sic loqui prohibere te debet. Violare igitur dicitur Tiresias, si quaerimus, et νόμον et δίκην. Apparet autem ex ipsa orationis forma, impietatis crimen ut gravius a rege efferri. Deinde quod parum attendit animum ad ea, quae obscurius Tiresias dixit, facit suo more Oedipus. Is enim, qui de se ipse praedicat v. 291: *πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον*, mente occaecata identidem securus negligit, quae ille significavit, velut v. 330. 334 sq. 360, ubi Tiresiae verbis: *οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν; ἢ ἐκπειρᾶ λέγειν*; [quo loco nescio an scribendum potius sit: *ἢ πέρα λέγω*; cf. v. 343.] respondet: *οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν*. —

ἔσοιμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός. 827: πατέρα κατακτανεῖν Πόλυβον ὃς ἐξέθρεψε καὶ ἐξέφυσέ με, quem versum primum se „uncis inclusisse“ Wunderus dicit.⁴⁾ Plura exempla suppeditant Euripidis tragoediae, ut Med. 1349: οὐ παῖδας, οὐδ' ἔφουσα καὶ ἐθρεψάμην, ἔξω προσεπιεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπώλεσα. Herc. f. 1367: ὁ φύσας χά τεχνῶν ὑμᾶς πατήρ ἀπώλεσε. Or. 1491: ἐπὶ φόνῳ χαμαιπετεῖ ματρός, ἃ νιν ἔτεκεν τλάμων. Iph. A. 872: παῖδα σὴν πατήρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτανεῖν. 1177: ἀπώλεσέν σ', ὦ τέκνον, ὃ φυτεύσας πατήρ. Iph. T. 360: ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. El. 1182: διὰ πυρός ἔμολον ἅ τίλαινα ματρὶ τῶδ', ἃ μ' ἔτικτε κούραν. 1185: ἰὼ τύχας-μάτερ τεχοῦσ' ἄλαστα μέλα καὶ πέρα καθοῦσα σῶν τέκνων ὑπαί. 1211: ἐπίον κλύων γόνυ ματρός, ἃ σ' ἔτικτεν. Phoen. 1600: ὁ σπείρας πατήρ κτείνει με. Fr. adesp. 290: σὺ δ' αὐτόχειρ γε μητρὸς ἦ σ' ἐγείνατο. Eur. Iph. T. 558: παῖς νιν, ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν. Med. 1280: ἄτις τέκνων ὃν ἔτεκες ἄροτον αὐτόχειρι μοῖρα κτενεῖς. Soph. fr. 806: παῖδας γὰρ οὐδ' ἔφυσ' ἀναλώσας ἔχει. Eodem in genere est S. El. 1412: ἀλλ' οὐκ ἐκ σέθεν ὤκτεψεθ' οὗτος, οὐθ' ὁ γεννήσας πατήρ, ubi exspectaveris: αὐτὸς ὁ πόσις σου. At in hac causa vehementissime concitata Electra de suo maxime dolore suiue patris atroci interitu cogitat, matrem admonens acerbe, quam nefarie suo scelere in liberos etiam peccaverit. Non aliter, cum plene dicat Hyllus Tr. 739: τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἴσθι, τὸν δ' ἐμὸν λέγω πατέρα κατακτείνασα τῆδ' ἐν ἡμέρᾳ, Electra brevius matrem his increpat verbis El. 558: πατέρα φῆς κτεῖναι; cf. Ib. 588: ἦτις ξυνεύδεις τῷ παλαμναίῳ, μεθ' οὐ πατέρα τὸν ἄμυν πρόσθεν ἐξαπώλεσας, καὶ παιδοποιεῖς, quem versum cur Sophocle indignum ducat Wunder. (Emend. in Trach. p. 16.), cum pollicitus sit, nondum tamen quod sciam planum fecit. Manifestum est autem, Electram propterea de patris caede quadam verborum copia matrem obiurgare, ut magis appareat, quam ea detestabile in se scelus admiserit, quae quidem cum in maritum tum in liberos et caede carissimi patris et eo peccaverit, quod ex nefario isto homine non solum liberos pariat, sed ex priore eoque iusto ac legitimo matrimonio susceptos male etiam habeat. Addo Tr. 1125:

⁴⁾ Quod Oedipus Polybi nomen ipsum profert, nolo equidem versu 956. defendere: πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν ὅς οὐκ ἔτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὀλωλότα, cum hoc loco nominis mentio nuncii diligentiae conveniat: quamquam quod Iocasta eius verba refert, inaltioso hoc fortunae ludibrio audientes fieri non potest quin vehementius commoveantur. In ipsa rerum condicione causa sita est, qua ductus v. 827. Polybi nomen poeta adiecerit. Oedipus enim metu percussus, ne ipse Laii interfecto deprehendatur sibi que tristissima ipse precatus sit, eo potissimum magis iam perterretur, quod fati vinculis, quae vix effugisse sibi visus sit, denuo obstricto atrocioris sceleris committendi via sibi sit patefacta. Neque vero, quamquam a Tiresia obscurius monitus, eo iam perducitur, ut Laium, quem se necasse suspicatur, patrem habeat. Immo occaecatus animo Polybum distincte patrem appellat, huiusque ne contemneret parricidio, maxime metuit. Quae quidem, qua Oedipus captus est, mentis caecitas et acerba ipsius, quam nequaquam animo praesagit, fortuna ut eluceat atque exstet, animosque percutiat audientium, qui metu eius, ne sit Laii interfecto, cognito facile eo adducuntur, ut penitus perspexisse Oedipum credant calamitatis atrocitatem: haec inquam causa videtur esse, qua perductus poeta Oedipum fecerit Polybi patris nomen ipsum appellentem. Cui animi perturbationi vehementissimae cum maxime consentanea est orationis illa ubertas: πατέρα . . ὃς ἐξέθρεψε καὶ ἐξέφυσέ με, quasi vero Oedipus ad eos qui audiunt de mentis suae caecitate edocendus opinionemque eorum confirmandam verborum copia satiari non possit. Atque hunc etiam verborum ordinem, qui est in libris mss. nonnullis, de industria a poeta selectum arbitror; cf. Eur. El. 969: ἦ μ' ἔθρεψε κατέχευ. Herc. 762: τοῦτόν ποτ' ἔταπον κἄφερον ζῶντος ὑπὸ. Suppl. 919: δυστυχῆ σ' ἔτρεπον, ἔφερον ὑφ' ἥπατος. Med. 1029 sqq.: ἄλλως δρ' ὑμᾶς, ὦ τέκν', ἐξέθρεψάμην, ἄλλως δ' ἐμόγηθον καὶ κατεξάνθην πόνοις, στερρός ἐνερχοῦσ' ἐν τόκοις ἀληθόνας, quae fere repetuntur Tro. 759 sq. Herc. f. 281: πῶς γὰρ οὐ φιλῶ ἄτακτον, ἀμόγησα. Hom. Od. 12, 134: τὰς μὲν δρᾶ θρήψασα τεχοῦσά τε πότνια μήτηρ. 14, 201: ἦ μὲν τράφεν ἡδ' ἐγένοντο. Cf. Erfurdt ad O.R. 827. Nuegelsb. ad Il. I, 251. Kuehn. ad Xen. Mem. III. § 10. Nitzsch. ad Od. IV. 208. Jacob. de usu num. plur. Numb. 1841. p. 35. Iam vero Hermannus, „si vera haec est, inquit, scriptura, non quod exquisitior sit praefenda videtur, sed quod valde usitata.“ Immo exquisitior est iusto illo verborum ordine, qui invenitur saepius ut Hom. Od. 23, 325. Eur. Med. 1349: οὐ παῖδας, οὐδ' ἔφουσα καὶ ἐθρεψάμην. Ea enim huius figurae solet vis esse, ut prioris vocabuli gravitas imprimis augeatur, nonnunquam vero etiam, ut gradatio quaedam efficiatur; cf. Bruni et Jacobs. ad Isocr. Paneg. §. 25. Eur. Heracl. 826: τῆ δὲ βυσοῦσιν χθονὶ καὶ τῆ τεχοῦσιν. Hoc autem loco ἐξέθρεψε praepositum eo spectat, ut Oedipus diro fati ludibrio agitatus, qua quidem necessitate Polybum vere attingat, invitatus non sine vi pronunciet.

ὦ παγκάκιστε καὶ παρεμνήσω γὰρ αὐ τῆς πατροφόντου μητρός. El 779: ἐγκαλῶν δέ μοι φόνους πατρῶους δεινὴ ἐπηπελαίει τελειν. Ib. 955: τὸν αὐτόχειρα πατρός φόνου. Conferre iuvat etiam illud Clytaemnestrae El. 544: ἢ τῷ πανάλοι πατρὶ τῶν μὲν ἐξ ἑμοῦ παίδων πόθος παρεῖτο, et O.R. 1209: ὧ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν. Eur. Tro. 481, ubi Hecuba de liberis suis conquesta τὸν φυτούργον Πρίαμον appellat. Quae si *Hermannus* reputasset et *Wolffius* (de schol. Laur. p. 249.), vix opinor coniecturis tentasset uterque Teucris verba Ai. 1296: ἐφ' ἣ λαβὼν ἐπαχτὸν ἄνδρ' ὁ φιτύσας πατὴρ ἐφῆκεν κτλ., cuius loci sententiam diligenter *Wunder.* explanavit. Offenderunt autem illi in voce πατὴρ, tanquam sententiae non conveniente, in eiusque locum substituerunt alter σ' Ἀτρεύς, alter σ' ἀνὴρ, quae quidem vox *Schneidevino* (Philol. IV. p. 475.) incredibili quadam acerbitate Teucris orationem ornare videbatur. At quaesita ista et aculeata concinnitas artis Euripideae potius videtur esse quam Sophocleae dignitatis; deinde acerbitati illi ne convenit quidem vocabulum ἀνὴρ, cum ἀνδρὶ, qui muliere fruat, (cf. Eur. Hipp. 491. *Wuestem.* ad Theocr. Id. 30, 20.), contrarius sit πόσις, vir legitimus; cf. Tr. 550: φοβοῦμαι, μὴ πόσις μὲν Ἡρακλῆς ἐμὸς καλεῖται, τῆς νεωτέρας δ' ἀνὴρ. Eur. Andr. 469: μίαν μοι στεργέτω πόσις γάμοις ἀκοινώνητον ἀνδρὸς εὐδάν. Atque ut ἀνὴρ apte opponatur ἀνδρὶ ἐπαχτῷ, non congruit attributum φιτύσας: nemo utique poeta tragicus dixit unquam ὁ φιτύσας σ' ἀνὴρ. Sententiae morique dicendi minus quidem repugnat *Hermannii* coniectura, sed concesso, quod concedere subdubito, repetiti nominis satis idoneam indagari rationem, librorum scriptura multo eam languidiorem non possum non appellare. Ὁ φιτύσας πατὴρ enim poeta consulto posuit, ut et quantum esset Atrei facinus clarius eluceret, qui ne sui quidem filii matri pepercisset, et id quod hoc loco caput est, ut Agamemnon acerbius castigaretur, qui paternam ignominiam hereditate quasi accepisse significatur. Quam *Schneidev.* ed. II. proposuit interpretationem, aliquantum ea infringitur convicii vis atque acerbitas; neque probabile est, Sophoclem quam in Atreo secutus fuerit fabulam, ab ea hoc loco recessisse. Quod denique aor. ἐφῆκα consilium necis exprimi ait, alienum mihi videtur ab hoc loco esse, quo mortis genus distincte significetur. Quamquam fateor, favere aliquantum *Schneidevini* interpretationi, quod adulter ἐπαχτὸς ἀνὴρ appellatur: at de hac ipsa voce nascitur nescio quo pacto suspitio mihi ex scholiastae explicatione; is enim interpretatus: ἐπαχτὸν ἀνδρα· τὸν μοιχόν, videtur legisse: ἐραστόν vel potius ἐραστήν, quod ipsum Sophocles haud scio an scripserit. — Simili acerbitatis specie Aesch. dicit Fr. 169: ἀλλ' Ἀντικλείας ἄσπον ἦλθε Σίλφως, τῆς σῆς λέγω τοι μητρός, ἣ σ' ἐγείνατο. Cf. Schol. ad S. Ai. 190. Soph. Fr. 143. Ph. 1311. Ovid. Met. XIII, 31 sq. —

Deinde haec orationis copia usurpari solet, si qua praeter opinionem omnino parentes vel liberi facere dicuntur. Velut matris impietatem matre illam quidem indignissimam castigatura pronunciat haec Electra El. 261: ἢ πρῶτα μὲν τὰ μητρός, ἢ μ' ἐγείνατο, ἐχθιστα συμβέβηκεν. cf. Eur. El. 264: μήτηρ δέ σ' ἣ τεκοῦσα ταῦτ' ἠνέσχετο: Fr. 84: εἰ τοῦ τεκόντος οὐδὲν ἐντρέπει πατρός. Porro v. O. R. 1497., ubi Oedipus, ut flagitii sui diritas perspiciatur, quam nuncius reticentia illa v. 1289: τὸν πατροκτόνον, τὸν μητρός optime exprimit, haec dicit: τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν, ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, cf. v. 1485. Nec dubito equidem, quin idem O.R. 1482: ἔλθετε ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας, αἱ τοῦ φυτούργου πατρὸς ὑμῖν ὧδ' ὄραν τὰ πρόσθε λαμπρὰ προῦξένησαν ὄμματα, et v. 1514: τοῦ βίον δὲ λφόνος ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός tristissimi matrimonii memoria cruciatus dicat, quo liberorum pater nefarie factus

sit. Porro cf. El. 341: *οἰωνόν γε σ' οὔσαν πατρός, οὔ σὺ παῖς ἔφυς, κείνου λελῆσθαι*. Eur. Hipp. 628: *προσθεῖς γὰρ ὁ σπείρας τε χάλκθρέφας πατήρ φερνάς ἀπώκισ', ὡς ἀπαλλαχθῆ κακοῦ*, h. e. ipse pater filias, quas ei cordi esse putaveris, adeo aversatur, ut domo sua exituris libenter dotem etiam addat. Alc. 16: *πατέρα, γεραιάν θ', ἧ σφ' ἔτικτε, μητέρα*: mirum enim, ne matrem quidem eamque senectute confectam eo esse filii amore, ut pro eo mortem oppetat. Nonnunquam hae locutiones nihil aliud nisi amorem omnino produnt ac pietatem, ut Ai. 1172: *ὦ παῖ πρόσελθε δεῦρο καὶ σταθεὶς πέλας ἰκέτης ἔφασαι πατρός, ὅς σ' ἐγείνατο*. Eur. Suppl. 1134: *οὐ πατρὸς ἐν χερσὶ τοῦ τεκόντος*. Ion. 1324: *χαῖρ' ὦ φίλη μοι μήτηρ, οὐ τεκοῦσά περ*. Quam vim in appellando potissimum habere videntur; neque tamen nego, a pleonasmis eiusmodi locos non longe distare. Sophocles evitavit hoc, quod Euripidi in deliciis est; cf. Ph. 298. 1270. Iph. A. 1338: *ὦ τεκοῦσα μήτηρ*. Tro. 459. 634. Hec. 414. Or. 196. El. 1185. Aesch. Eum. 319: *μᾶτερ, ἃ μ' ἔτικτες, ὦ μᾶτερ Νύξ*. — Eur. Tro. 1288: *Κρόνιε γενέτα πάτερ* Hecuba praepotens Iovis numen veneratur, et Ion. 136: *Φοῖβός μοι γενέτωρ πατήρ* generis nobilitas videtur indicari; cf. Aesch. Suppl. 576: *πατήρ φυτουργὸς αὐτόχειρ κτλ.* Iam vero quae in illa cum Oedipo altercatione, illustrissimo artis Sophocleae documento, Tiresias ab irato rege discessurus pronunciat O.R. 435: *ἡμεῖς τοιοῦτ' ἔφουμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, μῶροι, γονεῦσι δ' οἷ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες*, in iis verborum ubertas singulari quadam sapientia quaesita apparet. Tiresias enim non dubium est quin Oedipi animum ad veram eius originem advertere studeat; quod non frustra eum facere, ex eo intelligitur, quod rex perturbatus respondet: *ποίοισι; μεῖνον, τίς δέ μ' ἐχφύει βροτῶν*; cum quae paulo ante v. 417. simplicius de ipsius parentibus senex memoravit, securus ille neglexerit. At vero quaerenti mihi non contigit, ut idoneam rationem explorarem, qua verborum copia Tr. 311: *τίς ἡ τεκοῦσα; τίς δ' ὁ φιλύσας πατήρ*; apte posset explanari. Immo, si quid video, Trachinias a propria orationis Sophocleae elegantia recedere paululum ac degenerare, hoc quoque loco edocemur. Cuius negligentiae exempla, ut apud Sophoclem praeterquam hoc, quod modo dixi, nulla deprehenduntur, sic in Euripidis fabulis disseminata large cōeperunt sese effundere: cf. Hel. 86: *ὄνομα μὲν ἡμῶν Τεῦχος, ὁ δὲ φύσας πατήρ Τελαμών*. Iph. T. 472: *τίς ἄρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε, πατήρ τ' ἀδελφὴ τρι* 499: *σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ*; El. 964: *τὴν τεκοῦσαν ἧ μ' ἐγείνατο* (sc. ὄρω). Cf. Fr. Adesp. 461, 1.: *ἐγὼ γάρ, εἰ νοῦν εἶχ' ἔμ' ὁ σπείρας πατήρ, ἠπιστήμην κτλ.* —

2. Adduntur etiam verbis vel substantiva vel adiectiva vel adverbia eiusdem fere significationis, quibus illorum vis augeatur et amplificetur, ut Tr. 1171: *ἔφασκε μόχθων τῶν ἐφεστώτων ἐμοὶ λύσιν τελείσθαι*. O.C. 1720: *ἔλυσε τέλος τοῦ βίου*, cl. O.R. 1529. *Wex.* ad Ant. 671. *Monk.* ad Eur. Hipp. 86. quae locutiones proxime absunt a figura etymologica, de qua incredibili diligentia exposuit *Lobeck*. Paral. p. 501. sqq. — Addo O.R. 996: *πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν*. Saepe enim ἐλεῖν sonat occidere, ut Hom. Il. 4. 457. Soph. Ph. 437. Ai. 1056. Aesch. Eum. 351. Significat igitur αἷμα ἐλεῖν necem feriendo patrare, describitque Oedipus hac ubertate facinoris nefarii atrocitatem; cf. Eur. El. 281: *θάνομι, μητρὸς αἷμ' ἐπισφάξουσ' ἐμῆς*. Quare hoc loco vim sententiae vereor coniectura tollere, quae in promptu est; solent enim αἷμα, ὄμμα, σῶμα confundi, cf. Eur. Ph. 1502. Fragm. 862. — Porro vide Ai. 243: *κακὰ δεινῶν ῥήματα*. 1185: *νέατος λήξει*. 1137: *λάθρα σὺ κλέψειας κακί*, quibuscum conferri licet Ant. 493: *κλοπεὶς τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων*: ipsum κλέπτειν enim „clam aliquid perpetrare“ significat; cf. *Stallb.* ad Plat. Legg. IX. p. 876. B. — El. 331: *θυμῶ ματαίῳ μὴ χαρίζεσθαι*

κενά, ubi vid. Schneidew. Fucatum prope nitorem altiusque exaggeratam orationem habes in his Euripideis Hec. 488: ἡ δόξαν ἄλλως τήνδε κεκτῆσθαι μάτην ψευδῆ, quibus paulo astrictiora haec: Hec. 335: λόγοι πρὸς αἰθέρα φροῦδοι μάτην ριφέντες. — Porro cf. Phil. 1348: ἄνω βλέποντα κοῦκ ἀφῆχας εἰς Ἄϊδου μολεῖν, h. e. apud superos viventem, ubi ἄνω accedit ob ea quae sequuntur: κοῦκ ἀφῆχας κτλ. — Atque uti Ant. 700: ἐρεμνῆ σῖγ' ἐπέρχεται φάτις dicitur et Ib. 83: κρυφῆ κεύθειν et v. 1254: κρυφῆ καλύπτειν, sic El. 159. nescio an scribendum sit: κρυπτῆ δ' ἀκέων ἐν ἦβῃ: admodum enim de participio ἀκέων dubito, quod defendere studet *Doederl.* Hom. Gl. II. §. 886. — Componi cum his possunt chori verba Ai. 170: τάχ' ἂν ἐξαίφνης, εἰ σὺ φανεῖς, σιγῆ πτήξειαν ἄφωνοι, quocum loco contulit *Lobeck.* Pind. Pyth. IV, 57: ἔπταξαν δ' ἀκύνητοι σιωπῆ, meminitque Hom. illius (Il. 3, 95): ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῆ. Sophocles vero hac verborum copia usus aperte est, ut subitum, qui Aiakis adventu omnibus iniiceretur, terrorem describeret; ἄφωνοι igitur clamoribus illis iactationis plenis, qui verbo παταγεῖν significantur, contrarium quasi cum vi adiectum est. — Eodem referenda porro haec sunt O.C. 435: λευσοθήναι πέτροις (cf. Eur. Iph. A. 1350.) O.R. 65: ὕπνω εὐθεῖν. O.C. 1625: φόβῳ δεῖσαι. Tr. 176: φόβῳ ταρβοῦσαν. Ph. 225: δκνω δεῖσαι. cf. *Porson.* Adv. p. 147. *Wund.* ad O.R. 65. Ph. 79: φύσει πεφυκέναι, de qua locutione recte *Nauck.* exposuit; cf. *Frotsch.* ad Xen. Hier. 3, 9. *Bornem.* ad Cyrop. VIII, 7, 13. *Meinek.* ad Men. p. 394. — Addo O.R. 344: θυμοῦ δι' ὀργῆς ἦτις ἀγρωτάτη: invenitur enim adeo θυμὸς ὀργῆς, cf. *Blomf.* Gloss. in A. Pers. 425. *Lobeck.* Paral. p. 525. — Legitur etiam ζῆν ἀλυπῆτω βίῳ Tr. 168., ζῶσαν ἀβλαβεῖ βίῳ El. 650; cf. Crit. fr. Sis. 17: ἀφθῆτω θάλλων βίῳ. — Neque vi sua caret quod Ulixes dicit Phil. 55: φυγῆν λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγων, h. e. versuta et fallaci oratione in colloquendo decipies: cf. Aesch. Agam. 1011: ἔσω φρενῶν λέγουσα πεῖθων λόγῳ. *Bernh.* Synt. p. 107. *Pflugk.* ad Eur. Herc. f. 77. Est utique oratio moribus Ulixis ita consentanea, ut, λόγοισιν certe coniectura sublato, singularis sententiae vis tollatur funditus: quae augeretur fortasse, si scriberes: λόγοισιν ἐκκλέψεις ἐλών. cf. v. 14. et 1228: ἀπάταισιν αἰσχραῖς ἄνδρα καὶ δόλοισ ἐλών. — Denique cf. O.R. 1469: γονῆ γενναῖος, cuius quae vis sit, elucet ex Ai. 1094: ὅς μὴδὲν ὦν γοναῖσιν. cf. *Heind.* ad Plat. Soph. §. 35. — Ἐγγενῆ φύσει Ant. 659. autem significat „sanguine cognatos ipsos.“

3. Haud multum distat ab his usus ille adiectivorum pervulgatus, quae quidem ita saepenumero sententiis inseruntur, ut actionem quae verbo indicatur absolutam ante oculos ponant, atque, gravitate sententiae angusto verborum ambitu adaucta, agendi summam quasi celeritatem repraesentent. Quod quam recte dixerim, cum ex aliis patet tum ex his Creontis verbis Ant. 406: πῶς ἐπίληπτος ἦρέσθη, quam Schaeferi emendationem scholiastae potissimum auctoritate perducti recentiores interpretes recte receperunt omnes. Interest enim Creontis pernoscere penitus, quem ad modum in ipso facinore Antigona sit deprehensa, ut iusta nimirum sibi sit supplicii causa. Est igitur idem fere, quod Creon post dicit v. 655: αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγώ. cf. Fr. inc. 845: ὅταν τις ἐμφανῶς ἐφευρεθῆ. *Matth.* ad Eur. Hipp. 657. Nunquam vero Soph. hanc orationis ubertatem, quae insigni excellit brevitate, ita adhibet, ut sua gravitate sermo carere videatur. Rarius utitur ea *Aeschylus*, abutitur nonnunquam, ut creber est et distinctus in omni pigmentorum genere, *Euripides*, quem quod dixit Ph. 1596: δν καὶ πρὶν εἰς φῶς μητρὸς ἐκ γονῆς μολεῖν ἄγονον, deridet detorqueus verba Aristoph. Ran. 1183: ὄντινά γε πρὶν φύναι μὲν Ἀπόλλων ἐφη ἀποκτενεῖν τὸν πατέρα, πρὶν καὶ γερονέναι. Sed redeo ad Sophoclem, quaeque reperiuntur apud eum huius generis exempla enumerabo: Ant. 399: ἐλεύθερος δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀππλλάχθαι

κακῶν. 441: κομίζεις ἄν σεαυτὸν ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον. O.C. 786: πόλις δέ σοι κακῶν ἄνατος τῶνδ' ἀπαλλαγθῆ χθονός. El. 1002: ἄλυπος ἄτης ἐξαπαλλαγθήσεται. Ai. 1019: ἀπωστὸς γῆς ἀπορριφθήσομαι. 69: ἀποστρόφους αὐγὰς ἀπέφρω. O.C. 1200: τῶν σῶν ἀδέρκτων ὀμμάτων τητῶμενος. Tr. 106: οὐποτ' ἐδνάξειν ἀδακρύτων βλεφάρων πόθον cf. Aesch. Ag. 544: ἐν κοίταις ἀχύμων νηέμοις εἶδοι πεσῶν, et Verg. Aen. X, 103: *premi placida aequora pontis*. — Ant. 881: τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων στενάξει, nec cogitabit hodie quisquam de a intens. cf. Doed. de a int. p. 5. — Ant. 791: σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβα. Tr. 240: ὅθ' ἤρει τῶνδ' ἀνάστατον δόρι χώραν γυναικῶν, ibique Nauck. O.C. 1089: τὸν εὐαγγρον τελειῶσαι λόγον. Ai. 830: ριφθῶ κυσὶν πρόβλητος. El. 207: τὸν ἐμὸν εἶλον βίον πρόδοτον. Ai. 987: μή τις ὡς κενῆς σκύμνον λεαίνης δυσμενῶν ἀναρπάσῃ. O.R. 153: ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα δέματι πάλλων, ibique Schneidew. Tr. 698: ρεῖ πᾶν ἀδῆλον, cf. El. 1000. Ai. 1267. O.R. 560: ἄφαντος ἔρρει. 194: παλάστου ὀράμημα νοτίσσι πάτρας ἄκουρον. O.C. 234: ἔκτοπος-ἄφορμος-ἔχθορε. O.R. 431: ἄφορρος-ἀποστραφεὶς ἄπει. Tr. 679: μελῶν ἐκτενῶ λόγον, cf. Ai. 1040: μή τεῖνε μακρὰν. Eur. Hec. 1177. Hdt. VII, 51. Hor. Ep. ad Pis. 346. Lucan. I, 170. Pflugk. ad Eur. Med. 1351. Blomf. Gloss. in Aesch. Ag. 889. Wellauer. ad Aesch. Choeph. 503. Lobbeck. Paral. II. p. 531. sq. ad Ai. 1040. Eur. Aeol. fr. 28: ἐν βραχεῖ πολλοὺς λόγους-συντέμνειν. Praeterea cf. Tr. 477. 1686. Ant. 108. O.C. 1241. De multis autem viris doctis, qui hanc rem exemplis illustrarunt, aliquot laudo, ut Bernh. Synt. p. 428. Seidl. ad Eur. El. 442. Wellauer. in Ann. phil. Suppl. I. p. 405 sq. Wund. Adv. in S. Phil. p. 51 sq. Pflugk. et Klotz. ad Eur. Hec. 690. Heracl. 574. Heller. ad O.C. 1194. Lobbeck. ad Ai. 517. Naegelsb. ad Il. II, 414. Weber. ad Dem. in Arist. p. 304. et 497.

4. In his adnumerandi videntur loci nonnulli, in quibus ἐπεξήγησις quam vocant cernitur vocabulorum; ac primum quidem affero O.R. 57: ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικοῦντων ἔσω, de quo loco scite exposuit Schneidew. Deinde cf. Ai. 464: γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστέων ἄτερ, ubi plura idem attulit; cf. Comm. de uberi. Soph. I. p. 15 sq. Ph. 31: ὄρω κενῆν οἴκησιν ἀνθρώπων δίχα i. e. vacuum domicilium idque vacuum hominibus. 487: ἔρημον οὐτω χωρὶς ἀνθρώπων στίβου, cf. Eur. Andr. 18. ibique Pflugk. Ai. 750: οἶος Ἀτρεΐδων δίχα, ubi non sine acerbitate Atridarum mentionem adiectam esse patet. Tr. 1063: μόνη-φασγάνου δίχα. Porro cf. O.R. 1463: αἶν οὐ ποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς τράπεζ' ἀνευ τοῦδ' ἀνδρός, h. e. quibus nunquam separatim apposita mensa mea erat sine me. Describant autem haec verba abiectum fractamque Oedipi animum, qui non sine summo dolore de filiabus recordatur patris cura ac convictu orbatus.⁴⁾

⁴⁾ Dubitant interpretes de huius loci integritate, in quibus Nauckio displicet et ἡμῆ, quasi vero non apte consocietur cum ἀνευ τοῦδ' ἀνδρός, et vox βορᾶς τράπεζα: quare coniecit: ἡμῶν χωρὶς ἐπλήσθη βορᾶς κτλ. At inelegans haec foret et inutilis sermonis redundancia: ἡμῶν χωρὶς ἀνευ τοῦδ' ἀνδρός. Neque erat quod offenderet ἡμῆ, in cuius locum Arndtius (Quaest. crit. p. 27.) quoque sine idonea causa ἄλλη substituit, quod defenditur sane simili exemplo Ph. 526: ἄλλον πλὴν ἐμοῦ. Sed multo illud gravius est: namque ἡμῆ τράπεζα est i. q. mensa, quam patrem me apponere decebat; paternam igitur Oedipi curam describit, qua sua suis semper in ea, quae patri conveniat, vitae victusque communione ultro suppeditaverit. Deinde exstat etiam locus non dissimilis O.C. 1329: ἄρρωμένω τῷδ' ἀνδρὶ τοδοῦ πρὸς κατηγήτου πῶν. Hoc tamen recte videtur Nauckius existimasse, vitio non carere βορᾶς τράπεζα, cuius loco vide an scribendum sit:

αἶν οὐ ποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη πάρος τράπεζα κτλ.,
ut cum gravitate praeteriti temporis fortuna praesentis contraria ponatur; cf. Hom. Od. 6. 325: ἐπαι πάρος οὐ ποτ' ἀκουσας. Eur. Hero. I. 745: ἂ πάρος οὐ ποτε διὰ φρονός ἤλικωσιν παθεῖν γὰς ἀναξ. Soph. O.R. 491: οὔτε πάροθεν ποτ' ἔγωγ' οὔτε τὰ νῦν κω. Ai. 411: ἂ πρόσθεν οὔτος οὐκ ἔτλη ποτ' ἀν. Tr. 158: ἄμοι πρόσθεν οὐκ ἔτλη ποτέ. O.C. 1549: πρόσθε ποθ' ποτ' ἦσθ' ἀμὸν. Ai. 618: πρὶν δὴ ποτε. — Similiter corruptum est Soph. Fragm. 858, 8: τίς οὐχὶ τῆσδε τῆς θεοῦ βορᾶς; pro quo scribendum sine dubio: πάρος; cf. Lucian. Dem. Encom. 14: ἔρωτι δὴ πάντα πόριμα. Long. Past. III, 5: ἔρωτι δὲ ἄρα πάντα βάσιμα καὶ πῶρ καὶ ὕδωρ καὶ Στυθιτῆ χιῶν. Wez. ad Soph. Ant. 781. —

Ant. 566: τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βίωσιμον, quibus desiderium sororis, in cuius consuetudine suam salutem positam esse sentit Ismena, vix tolerabile exprimitur; cf. v. 548. Item v. 425: ὡς ὅταν κενῆς ἐδνῆς νεοσσῶν ὄρφανὸν βλέψη λέχος vehementissimus dolor in tristis solitudinis et orbitatis contemplatione verbis effingitur; cf. *Ellendi*. L. S. II. p. 25. Quam apte denique Ant. 59: εἰ νόμου βίᾳ φῆφον τυράνων ἢ κράτη παρέρξιμεν Antigona dicat, demonstravi in *Ann. phil. Suppl.* XVII. p. 290. cf. *Plat. Legg.* VIII. p. 832. C.: ἀλλ' ἀκόντων ἐκοῦσα ἄρχει σὺν ἀεί τινι βίᾳ. *Dem. Phil.* II. §. 16: ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἠγοῦμαι Φαιππον οὐτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεῖς ἄκων ἐπραξεν, quae temere impugnat *Hirschig*. *Phil.* V. p. 330. *Eur. Alc.* 1116: βιάζει μ' οὐ θέλοντα δρᾶν τάδε. *Iph. A.* 1149: ἔρημας ἀκουσάν με χάλαβες βίᾳ. *Ovid. Met.* VIII, 394 sq.: Ipsa suis licet hunc Latonia protegat armis, In vita tamen hunc perimet mea dextra Diana. *Naegelsb.* ad II. I, 430.

5. Item infinitivi saepissime sententiae vel explicandae vel amplificandae causa ita apponuntur, ut de pleonasmō non opus sit cogitare, id quod fecit *Matth.* Gr. §. 535. c. not. 1. Atque ne in re nota ac pervulgata multus sim et insolens, nolo hoc loco ea exempla afferre, ubi prope necessarius est infinitivus, ut *El.* 1016: προνοίας οὐδὲν ἀνθρώποις ἔφν κέρδος λαβεῖν ἀμεινον, *O.C.* 233: ἀντίδωσιν ἔχειν, *Ant.* 638: ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος μελίων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγρομένου· pervulgata etiam haec sunt: *El.* 364: τῆς σῆς ὄ οὐκ ἐρῶ τιμῆς τυχεῦ. *Ai.* 924: ἀξιος θρήνων τυχεῦ. *Ph.* 62: ἠξίωσαν τῶν Ἀχιλλείων δπλων ἐλθόντι δοῦναι κυρίως αἰτουμένω. *O.C.* 1496., de quibus bene exposuerunt *Wund.* ad *Ph.* 62., *Klotz.* ad *Eur. Med.* 1399., *Schneidew.* ad *Ant.* 490; cf. *Bernh. Synt.* p. 178. Imprimis fieri hoc solet in verbis *arcessendi* et *dimittendi*, ut *Ant.* 165: ὑμᾶς ὄ ἐγὼ πομποῦσιν ἔστευ' ἰκέσθαι, cum *στέλλειν* solum sic saepius usurpetur, ut *O.R.* 860. *O.C.* 298. Addo *Ph.* 1349. *O.C.* 1286. *Aesch. Sept.* 594. *Wund.* ad *Ph.* 60. Reliquos locos breviter indicabo: *Ai.* 538. *El.* 1454. *Ai.* 673. *O.C.* 229. *Ph.* 848. *O.R.* 1376. *Tr.* 694. *Eur. El.* 490. cf. *Blomf. Gl.* in *A. Prom.* 791. *Wund.* ad *Soph. Ph.* 830. *Weber.* ad *Dem.* in *Arist.* p. 263. —

II. Venio nunc ad alterum quod supra posui amplificationis in dicendo genus. Delectari enim fere solent poetae tragici potissimum in oratione acerbitatis plena ea dicendi forma, qua substantiva cum adiectivis consociantur, copulando illis quidem factis ex iisdem nominibus et *a* priv. vel adverbio *δύς*. Auctorem vero habuerunt in hoc quoque genere Homerum, apud quem Ἴρος Ἰίρος (*Od.* 18, 73.), et μήτηρ ἐμὴ δύσημητερ (*Od.* 23, 97.) legitur. Cuius exemplum secutus *Aeschylus* *Pers.* 681: ἄναες νᾶες, *Prom.* 907: ἀπόλεμος πόλεμος, *Eum.* 449: ἀπολεν πόλεν, 1015: Νυκτὸς παῖδες ἀπαιδες dixit. Imprimis autem his ornamentis decorare orationem *Euripides* coepit, quem nescio an carpat propterea *Arist. Ran.* 1334: φυχὰν ἀφυχον· cf. *Hel.* 363: ἔργα ἀνεργα. 690: γάμον ἀγαμον, quod imitatus est poeta trag. ap. *Cic.* de or. III, 58, 219: Helenam Paris in nuptiis iunxit nuptiis. — *Hec.* 612: νόμφην τ' ἀνυμφον, παρθένον τ' ἀπάρθενον. *Suppl.* 32: δεσμὸν ὄ ἀδεσμον. *Herc. f.* 1133: ἀπόλεμον πόλεμον. *Iph. T.* 888: ὁδοὺς ἀνόδους. 566: χάριν ἀχαριν. *Hipp.* 821: καταχονὰ ἀβλοτος βλου. 1144 et *Ph.* 1306: πότιμον ἀποτιμον. *Tro.* 75: δύσνοστον νόστον. *Ph.* 1048: γάμους δυσγάμους. *Iph. T.* 144: δυσθρηνητοὺς θρήνοις. 203: δυσδαίμων δαίμων. 216: νόμφαν δύσνυμφον. *Hel.* 213: αἰὼν δυσάλων. *Or.* 319: ἀβάχχευτον θλασον. 621: ἀνηφαλοτῶ πυρί. *Ph.* 1028: ἄλυρον μοῦσαν. Neque abstinuit iis *Sophocles*; cf. *El.* 1154: μήτηρ ἀμήτωρ, quibus quid exprimat, demonstrant *Electrae* verba v. 273; cf. *Tr.* 817 sq. Deinde cf. *O.R.* 1214: γάμος ἀγαμος. *Ph.* 534: ἀοικον εισοίκησιν. 848: δπνος ἀππνος. *Ai.* 665: ἀδωρα δῶρα. *Ph.* 297: ἀφαντον φῶς. *O.C.* 1549: φῶς ἀφεγγές.

Ant. 588: *δυσπνόους πνοαῖς*. 1261: *φρενῶν δυσφρόνων*. 1277: *πόννοι δύσπονοι*. 980: *πάθαν κλαῖον ματρός ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν*, quo loco *ματρός coniungendum est cum γονάν*, pariter atque O.C. 973: *οὔτε βλίστας-πατρός, οὐ μητρὸς εἶχον*, ita quidem collocatum, ut ad *πάθαν* quoque facile referatur; omnis igitur interpunctio in his verbis tollenda est. *Ἀνύμφευτον γονάν ματρός* autem intelligo: *γ. ματρός ἀνυμφεύτου*, apteque conferri licet El. 493: *ἄλεκτρον ἄνυμφα γάμων ἀμιλλήματα*. Eur. Hipp. 1140: *νυμφιδία δ' ἀπόλωλε-λέκτρων ἀμιλλα*. Nonn. 24, 214. (12, 83. 42, 259): *ἀνύμφευτοι ὑμέναιοι*. — O.C. 1484: *ἀχερδῆ χάριν*. Quibus addo O.R. 1256: *γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα*, uti ap. Eur. Hec. 948: *γάμος οὐ γάμος*. Hel. 1134: *γέρας οὐ γέρας*. Attigerunt hanc rem *Valcken.* ad Eur. Phoen. 1745. *Welcker.* Alc. fr. 50. p. 58 sq. *Jacobs.* Del. Epigr. I, 33, 2. *Pflugk.* ad Eur. Hec. 612. Herc. f. 1133. *Stallb.* ad Plat. Symp. p. 198. A. *Diller.* de cons. nott. p. 25. *Garcke* Quaestt. de graec. Hor. P. I. p. 132. *Lambin.* ad Hor. C. I, 34, 2; copiose autem hunc locum persecutus est *Lobeck.* Paral. I. p. 229 sqq.

2. His expositis disputabo breviter nunc de ea ratione, qua adiectivis illis copulatis genitivi adiciuntur nominum ideam fere valentium, quam orationis ubertatem non tam pleonasmum dixerim quam amplificationem: accuratius enim adiectis vocabulis adiectivorum vis definitur atque amplificatur. In hoc genere est Oed. C. 677: *ἀνήνεμον πάντων χειμώνων*. 786: *καχῶν ἀνατος*. 865: *ἄφρωνον τῆσδε τῆς ἀραῖς*. O.R. 191: *ἀχαλκος ἀσπίδων*. El. 36: *ἄσκειον ἀσπίδων*. 1002: *ἄλυπος ἄτης*. Ai. 321: *ἀφόρητος δξέων κωκυμάτων*. Tr. 691: *ἀλαμπές ἡλλίου*. Ai. 796: *σκηνης ὑπαυλον*. El. 1386: *δωμάτων ὑπόστεγοι*. Ant. 1155: *Κάδμου πάροιχοι καὶ ὄδμων Ἀμφρόνος*. Tr. 1021: *λαθίπονον δ' ὄδυνᾶν*. Ant. 346: *πόντου τ' εἰν-ἀλλίαν φύσιν*, ubi adiectivum additum aperte est, ut difficultas potiundorum piscium quanta sit distincte significetur. Ornate etiam Rhes. 908: *ἄπαις γέννας ἀριστοτόχου*. Neque abstinuerunt his solutae orationis scriptores, ut Thuc. II, 65: *χρημάτων ἀδωρότατος*. Plat. Legg. VIII. p. 841. E.: *ἄτιμος τῶν ἐν πόλει ἐπαίωνων*. Eis autem quae attuli exemplis edocemur, Sophoclem hac ubertate ita tantummodo uti, ut substantivum alius originis sit atque adiect. copulatum, qua lege neque *Euripides* (Hel. 524: *ἀφιλος φιλῶν*. Andr. 612: *παίδων τ' ἄπαιδας γραῦς*. Herc. f. 114: *τέχεια πατρός ἀπάτορα*), neque *Aeschylus* (*ἄπαιδες ἀρρένων παίδων*, cl. Plat. Legg. XI. p. 925. C.), neque ceteri scriptores ut *Plato* (Legg. I. p. 647. C: *ἄφοβον-φόβων*. Ib. VI. p. 774. B: *τιμῆς ἄτιμος*. cf. *Stallb.* ad h. l.) et *Isaeus* (III. §. 1: *ἄπαις ὧν γνησίων παίδων*) semper sese obstringi passi sunt; cf. *Matth.* Gr. §. 339. 1. *Bernh.* S. p. 172. *Valck.* ad Eur. Ph. 328. *Koern.* ad Andr. 603. *Pflugk.* ad Hel. 524. *Schaeff.* Mel. cr. p. 79. 137. —

3. Transeo nunc ad simile copiosae orationis genus, cuius ea est natura, ut ad definiendam vim substantivi adiectivum copulatum angustiusque valens eodem casu addatur. Exempla haec collegi: Ai. 138: *λόγος καχόθρους*, quod superat tumor Aeschyleus Ag. 722: *γέρων παλαίφατος λόγος*, cf. Eur. El. 287: *ἀρχαῖος γέρων*. Ai. 1359: *γλώσσα θρασύτομος*. O.C. 286: *κῆρα δυσπρόσωπον*. cf. Aesch. Suppl. 184: *μετωποσωφρόνων προσώπων*. Eur. Fr. 862: *αἱματοπὸν ὄμμα*. Chaer. fr. 14, 7: *καλλήχειρας ὠλένας*. Eur. Hipp. 200: *εὐπήχεις χεῖρας*. Bacch. 1206: *λευκοπήχεισι χερῶν ἀχμαῖσι*. Bacch. 167: *κῶλον ταχύπουν*. Hec. 66: *βαθύπους ἡλυσίς ἄρθρων*. Iph. A. 421: *θηλόπουν βόσιν*. Bacch. 112: *λευκοτρήγων πλοκάμων*. Iph. A. 1080: *καλλικόμαν πλόκαμον*. — Soph. Tr. 81: *βλοτον εὐάλωνα*. Ai. 709: *εὐάμερον φάος*.¹⁾ El. 687: *πάντιμον γέρας*. Ant. 848: *ἔργμα τυμβόχωστον τάφου*

¹⁾ Haec revocant me ad memoriam eorum, quae Ai. 208. leguntur: *τί δ' ἐνήλλαται τῆς ἀμερίας νῦν ἦδε βάρος*. Ac recte *Wolffius* consuesse tragicos poetas diei noctem cum die componere, recteque de coniectura *Thierschii*: *ἡρεμίας*, quae mirum quantum placebat *Schneidewino*, disputavit. Quod tamen ipse pro *βάρος* pro-

ποταινίου Tr. 791: *δυσπάρμενον λέκτρον*. O.R. 1284: *δύσπεκνον παιδομηγίαν* cf. Xen. Oecon. 7, 21: *νεογῶν τέκνων παιδοτροφία*. — Ai. 91: *Διογενὲς τέκνον*. 872: *ναὸς κοινόπλουον δμῖλαν*. cf. E. Iph. T. 141: *κόπη χλιοναύτη*. Soph. O.C. 716: *σὴρητριμος πλάτα*, ubi prope evanescit ubertas orationis, quia *πλάτα* immutatum vocabuli *ναὸς* locum tenet atque significatum; cf. Eur. Iph. A. 172: *πλάτας ναυσιπύρους*. Soph. Ai. 357. Eur. Hec. 39. Or. 54. Iph. T. 242. Tro. 810. Heracl. 83. Rhes. 53. Iph. A. 723. 765. — Ai. 582: *πυλωρὸν φύλαχα*. Fr. 583, 5: *πάμπλουτον ὄλβον*. Ai. 546: *νεοσφαγῆ φόνον*. cf. Aesch. Ag. 781: *ἀνδροθνήτας φθοράς*. Eur. El. 1172: *νεοφόνους ἐν αἵμασιν*. Praeterea vide Fr. Adesp. 35: *γυναικῶν θηλόφρων ξυνουσία*. Hom. Od. 21, 302: *ἀεσφρόνι θυμῷ*. Eur. Iph. A. 925: *δφηλόφρων θυμός*. Aeschin. in Ctes. §. 133: *πόλις ἀστυγέτων*. *Lobeck*. ad Ai. p. 133. sq. Phryn. p. 754. Paral. II. p. 537. *Wund*. ad Ant. 500. Ai. 555. *Wolff*. ad Ai. 796. et 91. *Pflugk*. ad E. Hec. 105. *Bernh*. S. p. 193. sq. *Meinek*. ad Men. p. 187. *Todt*. de Aesch. voc. invent. p. 55. *Nauck*. Eur. Stud. I. p. 72. Abstinet autem Sophocles eis adiectivis, quae eiusdem sunt originis atque substantiva, id quod neque *Aeschylus* fecit (cf. Prom. 585: *κολόπλανοι πλάναι*. 575: *τηλέπλανοι πλάναι*. Eum. 682: *πόλιν νεόπτολιν*. Ch. 312: *ὦ πάτερ αἰνόπατερ*), neque *Euripides*. (cf. Ph. 1549: *πόδα τυφλόπουον*). Incertum enim est quod legitur Fr. 343, 4: *πᾶσαν οἰκετῶν παμπληθίαν*, de quo *Nauck*. (Phil. IV. p. 539.) vel propter *πλήθος* insequens proxime iure dubitat, qui coniecit optime: *παμπησίαν*. Item corrupta haec sunt Fr. 601: *πολλῶν δ' ἐν πολυπληθίᾳ κτλ.*, quae nec *Nauckius* expedivit, neque ego possum emendare. — Eadem autem ubertas orationis nonnunquam in *verbis* etiam et *adverbis* cernitur, ut Ai. 898. et Tr. 1130: *ἀρτίως νεοσφαγῆς*. Ant. 1283: *ἀρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν*. O.R. 742: *ἀρτι χνοάζων λευκανθὲς κάρα*, cf. *Wolff*. ad Ai. 898. — El. 280: *μηλοσφαγεῖ-ἔμμηγ' ἱερά*. Tr. 760: *ταυροκτονεῖ βούς*, cf. *Naegelsb*. ad H. 1, 598. *Krueger*. ad Xen. An. IV. 7. 22. — El. 190: *οἰκονομῶ θαλάμους*. O.C. 343: *κατ' οἶκον οἰκουρεῖν*, ubi vid. *Schneidew*. cf. Crit. fr. 5, 2: *σύνοικον ἐν δόμοις*. Phil. 153: *ἀλλὰς ἔνεδρος νῦλε*. Ai. 83: *πέλας παρόντ' ἰδεῖν*. Ant. 760: *ὡς κατ' ὄμματ' ἀότιστα παρόντι θνήσχη πλησία*. Tr. 896. (cf. Hor. Ep. I, 14, 24: *vicina subest-taberna*) Trach. 889: *πλησία παραστάτις*. — Item in tempore definiendo saepe coniunguntur *νῦν παρών*, ut El. 939. 1293. Tr. 174. 386. 737. Ph. 765. — O.C. 418: *πάρους τοῦμοῦ πόθου προῖθεντο*, cf. *Lob*. ad Ai. 741. Phryn. p. 10. *Comm. de ub*. I. p. 15. — Ph. 1222: *ἀδ παλίντροπος*. O.C. 601: *πάλιν κατελθεῖν* ol. Ant. 200: *φυγὰς κατελθῶν*, cum de exsulis satis sit *κατελθεῖν*, cf. *Bergl*. ad Ar. Ran. 1189. *Reisig*. En. O.C. 593. *Stallb*. ad Plat. Apol. p. 21. A. *Weber*. ad Dem. in Arist. p. 220. — Ph. 747: *πρόχειρον εἴ τί σοι πάρα ξίφος χεροῶν*, qua verborum copia ardentissimum gladii obtinendi desiderium egregie mentibus subiicitur; cf. Eur. El. 696. Hec. 527. Copiosius Aesch. Pers. 730: *παμπήθην λαὸς πᾶς κατέφθαρται*. —

Cap. VI. De ceteris amplificationis generibus.

1. *Lobeck*. ad Ai. p. 221. „*duo membra inquit, quorum unum ex altero intelligitur, coniunctim nominare solent.*“ Plerumque igitur explicationis forma est, nonnunquam cum

posuit *ῥοπαῶς*, id et inutile est, neque illustratur eo chori sententia, sed obscuratur potius. Quod *Scidlerus* autem primus, post *Piderit*. quoque ac dubitanter *Bergk*. obtulerunt: *ἀμμορίας*: ab sententia videtur alienum esse, quae nisi fallor vocabulum postulat prope contrarium *βάρι νυκτός*: quod vidit *Nauckius*, qui *εὐμαρίας* coniecit. quam dubito tamen num *felicitatem* liceat interpretari. Equidem ordine verborum immutato locum facile sanari arbitror hac emendatione: *τί δ' ἐτήλλαται νύξ ἢ θε βάρους εὐαμερίας* cf. Eur. El. 197. —

ubertate sermonis coniuncta. Manarunt haec quoque ex prisco illo omnis ornatus poetici fonte, Homeri carminibus; cf. Il. 14, 154: *στᾶσ' ἐξ Ὀλύμπου ἀπὸ ρίου*. 16, 288: *ἔξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ*. Hinc explicandum Sophocleum illud O.C. 1318: *ὁ πέμπτος ὃ εὔχεται κατασκαφῆ-ἄστου δρώσειν πυρὶ*, quo simplicius Eur. Hel. 196: *Ἰλίου κατασκαφὰν πυρὶ μέλουσαν δαΐφ*. — Ai. 310: *χόμην ἀπρὶξ ὄνουξι συλλαβῶν χερεῖ* cf. Eur. Ph. 1374: *ἐκ χερὸς-ἀπ' ὠλένης βαλεῖν*. Bacch. 767: *σταγόνα ὃ ἐκ παρηγίδων-ἐξεφαλόρουνον χροός*, quae Schneidew. affert ad Ai. l. l. Similia congesserunt Pflugk. ad Eur. Herc. f. 10. Haase. ad Xen. de rep. Lac. p. 87. Bernh. S. p. 103. Adde Eur. Hipp. 1148: *τί τὸν τάλαν' ἐκ πατρώας γᾶς-πέμπετε τῶνδ' ἀπ' οἴκων*; Hel. 2: *ὃς Αἰγύπτου πέδον-ὑγραίνει γῶας*, ibique Pflugk., a quibus distat aliquantum, cum duo exstent verba, Iph. A. 1068 sq.: *ὃς ἤξει χθόνα-Πρύμοιο κλεινὰν γαίαν ἐκπυρόσων*. Non debebat igitur hunc locum Bernh. S. p. 51. similem eorum ducere, quae O.C. 668. leguntur: *τᾶσδε χώρας ἴκου τὰ κρότιστα γᾶς ἔπαυλα*. Haec enim merito repudiata et Elmsleii et Reisigii explanatione, qua omnis quasi tragicae orationis color diluitur, recte enucleavit Hermann., qui apte comparavit Aesch. Prom. 432., cui loco Schneidew. addidit Eur. Suppl. 53; neque alienum est conferre Ai. 309: *ἐν ὃ' ἐρειπλοῖς νεκρῶν-* (quae unum quasi efficiunt) *ἔξετ' ἀρνείου φόνου*. Sunt vero in hoc quod tractamus genere haec numeranda: Tr. 689: *ἔχρωσα μὲν κατ' οἶχον ἐν δόμοις*, quae cum vehementer Wundero (Em. in Tr. p. 198.) displicuissent, ita explicavit Schneidew., ut et Axtii (Phil. IV. p. 574.) coniectura: *μυχοῖς*, et Dindorfi: *ἐνδυτόν*, et Brauni (Anu. phil. Vol. 81. p. 701. sq.): *τόδ' ἐνδον* facile careamus. Patrocinio enim sunt codicum scripturae et Theocritea Id. 17, 18: *δόμος ἐν Διδῶ οἴκῳ*, quamquam haec ipsa non ferenda duxit Bergk., qui dubito num recte coniecerit: *θρόνος*, et Eur. Ph. 193: *κατὰ στέγας ἐν παρθενῶσι*, et alii haud dissimiles loci, ut Crit. fr. 5, 2: *σύνοικον ἐν δόμοις*, Soph. O.C. 18: *εἶσω κατ' αὐτόν*, h. e. *in intimo nemore*. Eur. Tr. 645: *ἐν δόμοις εἶσω μελόθρων*. Alc. 436: *ἐν Αἴδα δόμοισιν τὸν ἀνάλιον οἶχον οἰκετεύοις*. Atque si Alc. 852: *εἰς ἀνηλλούς δόμους* contuleris cum Herc. f. 607: *ἐξ ἀνηλλῶν μυχῶν* et Heracl. 218: *ἐρεμνῶν-μυχῶν*, δόμος apparebit apte poni ad significandum interiorum aedium recessum. Praeterea cf. Cic. de sen. 4, 12: *intus domique*, Ov. Met. I, 171: *Hac iter est superis ad magni tecta Tonantis regalemque domum*. VIII, 158: *Multiplicique domo caecisque includere tectis*. Jacob. Quaestt. Luc. p. 22. — Quod vero Ai. 65. Minerva exiguo intervallo *ἐς δόμους* et *κατ' οἶχον* dicit, non video equidem in his dedita opera quaesitum vocabulorum discrimen, sed variandae tantummodo orationis studium, ut Eur. Ph. 193: *εἶσθα δῶμα καὶ κατὰ στέγας ἐν παρθενῶσι μῦθός σοις*. Soph. O.R. 637: *οὐκ εἰ σὺ τ' οἴχους, σὺ τε Κρέων κατὰ στέγας* Eur. Ion. 16: *τεχοῦσ' ἐν οἴκοις παῖδ' ἀπὴνερχεν βρέφος*. Iph. T. 238: *Ἀγαμέμνονος παῖ καὶ Κλυταμνήστρας τέκνον*. Ph. 22: *ἔσπειρεν ἡμῶν παῖδα καὶ σπέρας βρέφος*. Bernh. S. p. 194. Repetitione autem illa similis vocabuli, ut non dicam de descriptionis diligentia, quae prope postulare videtur orationis copiam, haud scio an id potissimum sequatur Minerva, ut metu levet Ulixem, extimescentem nimirum vehementius adversarii furibundi adspectum. — Sed ut redeam ad ea de quibus agimus ubertatis exempla, affero Tr. 503: *ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἄχοιτιν-κατέβαν πρὸ γάμων*. O.R. 74: *εἰλότος πέρα ἄπεσι πλεῖον τοῦ καθήκοντος χρόνου*, h. e. *praeter expectationem diutius quam consentaneum est*. Porro cf. O.R. 780: *ἐν δειπνοῖς γ' ὑπερπλοσθεῖς μέθη καλεῖ παρ' οἴνω*, quae quam prudenter congregata sint. scite exposuit Schneidew. cf. Apoll. Rh. I, 458: *παρὰ δακτὶ καὶ οἴνω*. Just. 12, 6: inter epulas et pocula. Cic. Phil. II, 25, 63: si inter cenam in ipsis

tuis immanibus illis poculis hoc tibi accidisset. In hoc tamen offendo aliquid, quod *παρ' ὄνῳ* a superioribus seiunctum itaque collocatum exstat. tanquam si iis, quae praecedunt: *ὑπερπλησθεὶς μέθῃ*, gravius aliquid contineat. quod tamen non est. Quae offensio, si qua est, sublevaretur, neque vis debilitaretur sententiae, si *πάροινος* scriberes. Sed integrum relinquo. — Item *ἐκ παραλλήλου* quodam modo posita sunt, quae vitiose se habent Ant. 648: *μή νύν ποτ' ὦ παῖ τὰς φρένας ὑφ' ἡδονῆς γυναικὸς οδυεχ' ἐκβάλλῃς*, quorum perquam similia sunt Euripidea illa Heracl. 300: *ὄς δὲ νικηθεὶς πόθῳ χακοῖς ἐκοινώνησεν, οὐκ ἐπαινέσω, τέκνοις ὄνειδος οδυεχ' ἡδονῆς λιπέω*. atque haec ipsa viam videntur nescio quo pacto aperire ad probabilem illius loci emendationem. Me poenitet enim ipsum nunc eius coniecturae, quam olim protuli (cf. Ann. phil. Suppl. XVII. p. 293.): *τὰς ὑφ' ἡδονῆς φρένας*, nec melior est *Dindorfi*. quae quidem ex mea nata esse videtur: *σὺς ὑ. ἡ. φ.*, vel *Bergkii*: *τὰς φρένας πρὸς ἡδονῆς*, multoque minus probandum quod excogitavit *Kayser*. (Ann. phil. Vol. 69. p. 497.): *φιληδίῃ*. Quod vero nuper *Meinekii* l. l. p. 22. invenit: *τὰς φρένας σὺ γ' ἡδονῆς*, id quidem sane probabile est, idemque iam dudum propositum ab *Hertelio* (Krit. u. exeg. Bem. über Stell. des Soph. Torg. 1856. p. 9 sq.): ad librorum tamen scripturam videtur propius accedere haec emendatio: *μή νύν ποτ' ὦ παῖ τὰς φρένας ἈΔΟΥΣ ἡδονῆς*, h. e. *φρένας δούς ἡδονῆς* cf. Eur. Ph. 21: *ὁ δ' ἡδονῆς δούς εἰς τε βακχεῖον πεσὼν ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα*. Plat. Phaedr. p. 250. E. *Valck*. Diatr. p. 241. *Jacobs*. ad Philostr. q. 363. In numeris nihil opinor vituperandum est, cum hoc ipso trimetri loco *οὐ* saepissime, nec raro *μή* (ut Eur. Andr. 378. El. 51.), et *ποῖ* (Alc. 943.) et *σῶ* (Hel. 978.) posita reperiantur. Haec adversantur *Elmsleii* (ad Eur. Med. 326.) corrigendi studio. —

Implicata cum his est atque cohaeret quodam modo pervulgata illa dicendi forma, qua, quae quidem partes corporis animique potissimum afficiantur, personae nomini solent apponi: quod genus Homero iam usurpatum *σχῆμα καθ' ὄλον καὶ μέρος* vocant; cf. *Naegele*. ad Il. 2, 451. 3, 438. *Pors*. ad Eur. Hec. 800. *Mehlhorn*. de appos. p. 7 sq. *Pflugk*. ad Eur. Heracl. 63. *Maith*. Gr. §. 421. 5. *Ross*. §. 101. 3. *Bernh*. S. p. 120. Neque opus est de hac re disputare copiosius, quare ut brevissimis verbis potero comprehendam. Exempla haec sunt: Ai. 1063: *αὐτὸν οὐτις ἔστ' ἀνὴρ σθένων τοσοῦτον, ὥστε σῶμα τυμβεῦσαι τάφῳ*. O.C. 113: *καὶ σὺ μ' ἐξ ὁδοῦ πόδα κρύψον*, de quo loco cf. *de ub*. Soph. I. p. 12. — Ph. 747: *πρόχειρον εἶ τί σοι-χεροῖν*. 1301: *μέθες με-χεῖρα*. O.R. 718: *καὶ νιν ἄρθρα ἐνζεύξας ποδοῦν*. Fr. 303: *πιστοὶ με κωχεύουσιν-δέμας*. Ant. 974: *Φινείδαις-ἔλκος ἀρακτῶν-ὀμμάτων κύχλοις*.

2. Deinceps ut erat propositum de repetitione pronominum dicatur. Saepius enim vel nomine praegresso vel pronomine, nonnullisque interiectis non tam negligentia quadam, in quam inciderunt posterioris aetatis scriptores (cf. *Wopk*. Lectt. Tull. p. 263 sq.), quam perspicuitatis maxime gratia cum gravitate pronomina orationi inseruntur. Quam gravitatem, ut ab exemplo perquam luculento exordiar, nemo non agnoscit in custodis verbis Ant. 234: *τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν σοί*, quod pronomen si sustuleris, vix dici potest, quam multum de singulari orationis vi detrahatur. Tollendum autem duxerunt et *Wund*. et *Emperius*. At ut non dicam de natura custodis et consuetudine copiose enarrandi, consentaneum illud, ipsa collocationis insolentia satis insignitum, personae perturbationi. Exprimitur enim ipsis verbis consilii, quod custos post multam haesitationem tandem ceperit, admirabilis audacia: nec minore vi pronomen v. 274. collocatum est in ipso versus initio. Sed ut eo redeam unde egressus sum, adiicitur perspicuitatis causa pronomen.

praesertim enunciato relativo interposito, velut Ant. 198 sq.: τὸν δ' αὖ ζύναμον τοῦδε, Πολυνεκτὴν λέγω, ὅς κτλ. — τοῦτον κτλ. Item Tr. 820. O.R. 385. Tr. 287 sqq., ubi iteratio nescio an solutiori congruat sermonis filo, aequae ac Ph. 766. — Fr. 104, 2. autem, quae perperam Sophoclis feruntur, quantum pron. habeat ponderis, per se patet. — Porro cf. O.R. 248: κατεύχομαι δὲ τὸν δεδραχότ'·καχὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτριῖται βλον, de quo loco commodè exposuit *Schneidew.* Cf. *Pors.* ad Eur. Hec. praeef. p. XII. et O.R. 270 sq. *Herm.* ad *Elmsl.* Med. p. 399. *Witzschel.* et *Klotz.* ad Med. 1296. *Buttm.* ad S. Ph. 766, deque Latinorum scriptorum simili loquendi consuetudine Cic. Ep. ad Qu. F. II, 4, 1. p. Mur. §. 29. p. Clu. §. 17. *Kritz.* ad Sall. Cat. 37, 4. *Halm.* ad Cic. p. Sest. §. 59. p. 184. *Jordan.* ad Cic. p. Caec. 25, 73. p. 253. *Kuehn.* ad Tusc. III, 8, 18. *Seyff.* ad Lael. p. 125. — Idem vero pronomem iteratum legitur Tr. 218: ἰδοῦ μ', ἀναταράσσει εἰδοῖ μ' ὁ κισσός, et O.C. 1278: ὡς μή μ' ἀτιμῶν, τοῦ θεοῦ γε προστάτην, οὕτως ἀφῆ με. Ib. 1407: μή τοί με, - μή μ' ἀτιμῶσθε, quae repetitio uti manifestum commoti animi signum est (cf. *Plaut.* Aul. III, 6, 15.), sic Ph. 349: οὐ πολλὸν χρόνον μ' ἐπέσχον μή με ναυστολεῖν ταχύ consentaneam apparet eam esse expedito narrationis flumini, quae solet esse verbosior; cf. Tr. 1197., ubi σῶμα τοῦμόν, quod praecessit, iteratur. Ib. 688. (χάδρων τοιαῦτα). Ph. 265 sqq. (ἔρημον). 292 (πρὸς τοῦτο). O.R. 1270—76. *Ellendt.* L. S. I. p. 481. *Nauck.* Eur. Stud. I. p. 98. — Venio nunc ad pronomina demonstrativa, quae relativis antegressis nonnunquam adduntur, aut ut efferantur ea, quae significata sunt, tanquam gravissima, aut ut quae inter se contraria sunt, sub aspectum clarius cadant. cf. *Pflugk.* ad Eur. Andr. 651. *Kuehn.* ad Xen. Mem. I. §. 24., ac de simili Latinorum more *Kuehn.* ad Cic. Tusc. IV, 14, 32. *Zumpt.* ad Cic. p. Mur. §. 31. p. 58. In hoc genere est Tr. 137: ἃ καὶ σὲ τὰν ἀνασσαν ἐλπίων λέγω τὰ δ' αἰὲν ἴσχειν, cf. *Bernh.* S. p. 278. Eur. Andr. 651: ἦν χρῆν σ' ἐλαύνειν τήνδ' ὑπὲρ Νελίου ῥοδός vero pronomem τήνδε recte videntur corruptum habere. — Neque obscura est ubertatis ratio Ph. 315: οἷς Ὀλύμπιοι θεοὶ δοῖέν ποτ' αὐτοῖς ἀντίπων ἐμοῦ παθεῖν, quam librorum scripturam a Porsoni dubitatione iure tutatus est *Herm.* Op. I. p. 224. ad Vig. p. 885., quamquam confusionem istam duarum locutionum repudio penitus atque aversor. Solent autem execrantes, quae pestis sibi importata est, eandem exoptare ac precari exitii auctoribus; cf. Ph. 275: οἷ' αὐτοῖς τύχοι. Tr. 820. 1039. Ant. 927. Eur. Hec. 1276. Iph. A. 464. Verg. Aen. VIII, 484. *Vechn.* Hellenol. p. 578 sq. Accedit quod hoc ipso loco αὐτοῖς contraria habet quae insequuntur: ἀντίπων ἐμοῦ. —

3. Tertius locus est participiorum eiusdem potestatis verbis finitis adiectorum, de quibus prudenter, ut solet, *Lobeck.* exposuit ad Ai. 757. et Paral. II. p. 552. Bipartita est autem huius usus ratio. Aut enim, quod maxime pervulgatum est, participio, quo quid tempore, quo loco, quaque conditione fiat, significatur, ut O.C. 252: οὐ γὰρ ἴδοις ἀνθρώπων, ubi vide *Wund.*, et Aesch. Ag. 1592. Adesp. fr. 16, 2. *Doed.* Spec. ed. Soph. p. 104., vel Plat. Hipp. min. p. 371. B.: λέγων - πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα ἔφη, quibuscum comparaverim Ai. 1096: τοιαῦθ' ἀμαρτάνουσιν ἐν λόγοις ἔπη —, vel Rhes. 940: ἔδρασε δράσας sed de hac re hoc loco non disputo:*) aut quo modo quid efficiatur, quaeque praecipua verbi

*) Memini hoc loco eorum, quae Oed. C. 307. leguntur: ὥστε καὶ βραδὺς εὐδαί, κλύων σου θεῶν ἀφίεσαι ταχύς, quae haud exiguas habent difficultates. Neo mihi in animo est defendere, quae desperarunt interpretes fere omnes. Plerique enim *Brunckii* coniecturam (ἔρπει) amplexi sunt, quam praecedentibus confirmari putat *Hermannus*. Mihi secus videtur. Nihil admodum enim ea continent, quo eundi tarditas possit explicari, cuius mentio apta esset, ut quidem ego sentio, si breve iter, non longum chorus dixisset. Hoc vero iis, quae praecedunt, efficitur, ut quamvis longum iter sit, ita ut brevi quidem tempore vix nuncius de Oedipo ad regem perfe-

vis sit, participio vel definitur accuratius vel amplificatur: ut Tr. 427: *οὐχ ἐπώμοτος λέγων δάμαρτ' ἔφασκες Ἡρακλεῖ ταύτην ἄρειν*; Ant. 1054: *καὶ μὴν λέγεις ψευδῆ με θεσπιζειν λέγων*. O.C. 1327: *ἔχετούμεν ξόμπαντες ἐξαιτούμενοι-εἰκαθεῖν*, quod idem fere valet atque: *ἔχετούμεν σε πάντες οἷος πρόστροποι*. (O.R. 41.) cf. Ph. 773. O.C. 1309. 50. Ai. 831. — Eiusdem generis est Ai. 1164: *σπεῦσον ταχύνας*, h. e. *ταχέως*, notumque illud: *φρόγοντα φύγειν* ap. Plat. Hipp. mai. p. 292. A. cf. *Wernicke* ad Tryphiod. 298. et 333. *Porson*. ad Eur. Ph. 1231. *Bernh.* S. p. 275. Nec dissimile est quod chorus exsultans laetitiam dicit Ant 100: *ἀκτίς ἀέλου τὸ κάλλιστον-φανέν-φάος, ἐφάνθης*, defenditurque eiusmodi locis librorum scriptura ap. Arist. Equ. 526: *ὅς πολλῶν βεύσας ποτ' ἐπαίνω διὰ τῶν ἀφελῶν πεδίων ἔρρει* contra *Fritzscheii* (Quaest. Arist. p. 259.) coniecturam *βέφας*, quam collaudavit *Hermann*. (*Zimmerm.* Ephem. 1837. p. 724.); de forma autem participii illius cf. praeter Lycurg. Leocr. p. 160, 1. (Plut.) de flux. 3. 4. 10. 1: *ἐκ δὲ τοῦ βεύσαντος αἵματος*. Iisdem usus conieci (Ann. phil. Suppl. XVII. p. 292.) Oed. C. 521. scribendum esse: *ἤνεγκον καχότατ', ὦ ξένοι, ἄκων μὲν ἐνεγκῶν, θεὸς ἴστω, τούτων γὰρ ἐπακτόν οὐδέν*, cll. Schol. ad Tr. 490. Suid. v. *ἄρκος ἐπακτός*, quam emendationem comprobavit partim *C. F. Hermann*. (Phil. IX. p. 586.), eiusque ne nunc quidem me poenitet. — Quibus addo Tr. 1064: *γενοῦ μοι παῖς ἐτήτιμος γεγώς* h. e. *ὀλκaios γόνος*, cf. *de ub. I. p. 9 sq.*) Pleonasmo autem propius est Ant. 764: *σὺ τ' οὐδαμῶς τοῦ μὲν προσόφει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὀρώων*, quibus tamen verbis quam apte vehementissima animi commotio exprimitur, quivis opinor sentiet. Quo quidem loco uti studium ac desiderium Creontis oculis filium adspiciendi in omne tempus nunquam expletum iri luculenter sensibus subiicitur, sic Il. 26. 316 sq. urbem *Homerus* describit velut continenti flamma ardentem incendioque usque crescente ac pervadente latius conflagrantem; cf. Il. 11. 62. cl. 8. 556. — Quod nuncium denique Ai. 757 poeta dicentem facit: *ὡς ἔφη λέγων*, custodemque Ant. 227: *φυγὴ γὰρ ἠῦδα πολλὰ μοι μυθομένη*, ex eo intelligitur, quam sapienter Sophocles orationis colorem

ratur, tamen ex viatoribus, quis adsit, auditorum illum esse verisimile chorus dicat. Ad hanc autem sententiam haec iam accommodata videtur esse chori oratio: *ὥστε καὶ βραδὺς*

κλύει, κλύων σοῦ δεῦρ' ἀφίεται ταχύς. h. e. ut, licet sero edocentur, de tuo quidem adventu edoctus huc pervenire festinaturus sit. — Quam vim cum non temere hoc loco adiectivo *βραδύς* tribuisse mihi videar, idem facere Ai. 738: *βραδείαν ἡμᾶς ἄρ' ὁ τήνδε τὴν ὁδὸν πέμπων ἔπεμψεν, ἢ ἐφάνην ἐγὼ βραδύς* aliquantum dubito. Haec enim interpretati: *aut Teucer sero me misit, aut ego adveni sero*, inepte loquentem facimus nuncium, qui hoc non potest dubitare, quin sero ipse venerit. Ad rem accommodata sic diceret: *aut Teucer sero me misit, aut ego tardior fui (ul sero advenirem)*. Quam quidem esse vim verborum, facile concederem, si certum esset, *βραδείαν ὁδὸν πέμπειν* significare: sero mittere. Certe Tr. 395: *ἐν χρόνῳ βραδεῖ μολῶν* non ea sunt, quae omnem mihi scrupulum eximant. Adde quae chorus respondet: *τί δ' ἔστι χρείας τῆσδ' ὑπεσπανισμένον*; quae requirere videntur, quo apte referantur. Quocirca corrigendum esse arbitror:

ἀχρεῖον ἡμᾶς ἄρ' ὁ τήνδε τὴν ὁδὸν πέμπων ἔπεμψεν, ἢ ἐφάνην ἐγὼ βραδύς, h. e.: frustra igitur Teucer operam dedit (ignorans nimirum, hac mandati opera nihil profici), ut mandata huc deferrent, aut ego tardior fui. —

9) Haec memoriam referunt eorum quae Ajax dicit Ai. 547: *εἴπερ δικάϊως ἔστ' ἐμὸς τὰ πατρόθεν*, cuius loci *Priscianus* sine dubio meminit Inst. XVII. 168., ubi haec leguntur: *Sophocles Αἴαντι: δικάϊος γόνος* pro ἀληθῆς. cf. XVIII. 206. Atque hac auctoritate sane haud contemnenda fretus nuper *Nauckius* coniecit scribendum esse: *ἐμὸς δικάϊος ὄν γόνος τὰ πατρόθεν*. Verum si aliquid mutandum est, quod integrum relinquo, non exegerim suo loco *εἴπερ*, malim equidem utpote ab aliena manu profecta eiicere *ἐμὸς τὰ*, quae facilius nisi fallor ad versus numeros conficiendos poterant irrepere. Quod si verum est, non male corrigi concedes: *ΔΙΚΑΙΟ ΟΥΣΜΟΥΣΤΙ Πατρόθεν κτλ.* h. e. *εἴπερ δικάϊός μοι ὄσσι πατρόθεν γόνος*. cf. O.C. 215: *τίνος εἰ σπέρματος-πατρόθεν*. *Γόνος* autem propter antecedentis versus extremum vocabulum *φόνον* facile intercudit. — Item evanuit, quod antiquitus scriptum erat, Ai. 300. *Boissonadio* enim assentior, *ἐν ποίμναις πίτων* et depravatam esse et importune e v. 185. ascitum existimanti. Inepte enim, cum v. 297. *Teomessa* exposuerit, quas beluas *Aiax* domum suam introduxerit, quidque fecerit iis, illud quasi adhaeret. Fortasse vestigia eorum, quae a poeta scripta erant, nimirum prope extincta, similia iis erant, quibus oratio post foedata est. Quid vero scripserit Sophocles, quamquam difficile est divinare, periculum tamen faciam. Et ad sententiam accommodatam et a literarum similitudine satis probabile videtur esse: *ἐν τόλμαις φρενῶν* cf. v. 46. Eur. El. 277. Iph. T. 863. —

ad mores personarum accommodet. Solent enim isti homines et quae acceperunt copiosius fusiusque enarrare, et sermone uti prope quotidiano. Unde haec ipsa fluxit redundantia, quae saepius legitur apud *Aristophanem* (Av. 742. Vesp. 795.) et apud *Herodotum*; ex eodemque fonte manavit repetitio illa verborum dicendi perquam usitata, ut Tr. 172: *τοιαῦτ' ἔφραζε- ὡς τὴν παλαιὰν φηγὸν ἀδῶσαι ποτε- ἔφη.* cf. Xen. Cyr. I, 6, 16. II, 2, 3. *Bornem.* ad Cyr. I, 3, 8. *Frotsch.* ad Hier. 1, 7. *Breitenb.* ad Oecon. 8, 2. *Heind.* ad Plat. Charm. §. 27. —

4. Sequitur ut de eo ubertatis genere dicam, quo, quae affirmando pronuntiata sunt, eadem negatione contrarii confirmantur gravius. Quo genere nihil est apud Sophoclem frequentius, id quod ne Eustathium quidem fugit, qui p. 645, 16. explicans Homeri illud: *κατ' αἴσαν οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν* (Il. 6, 333.) *ἐπιμονήν*, inquit, *ὁ λόγος ἔχει τὴν κατ' ἤθος ἀληθευτικὴν· ὅτι ὁμοιον παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ τό, γνῶτα κοῦχ ἀγνωτά μοι* (O.R. 58.), *καὶ τό, ἡδὺς οὐδὲ μητρὶ δυσχερῆς* (El. 929.). Cum vero haec res difficultates nullas habeat, brevi praecidam: non enumerabo igitur exempla, quae sunt paene innumerabilia, omnia; universa ratione breviter descripta, de paucis pauca dicam. Aut enim quod negatur antecedit, velut Ant. 84: *ἀλλ' οὖν προμηθύσης γε τοῦτο μηδὲν τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε.* Tr. 936. Ph. 212. O.R. 122. 956. 1018. 1325. Ant. 446. 1260. Ai. 972., aut contra est; hic autem et *οὐδέ* adhibetur, ut Ant. 492: *λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρσνῶν*, ubi plura affert eiusdem generis exempla *Schneidew.*, O.R. 868. 1289. Ph. 207. O.C. 522. Fr. 754, 1., et *καὶ οὐ*, velut Ai. 113: *τῆνδε κοῦχ ἄλλην δάκην.*¹⁰⁾ O.C. 908. 1123. 1129. El. 885. Ant. 443: *καὶ φημί δρᾶσαι κοῦχ ἀπαρνοῦμαι τὸ μή.* Ai. 96. Eur. El. 1057. Soph. Ph. 527. O.C. 935: *βία τε κοῦχ ἐκών.* Ai. 858: *πανόστατον δὲ κοῦποτ' αἰθις ὕστερον.* O.R. 1275: *πολλάκις τε κοῦχ ἀπαξ*, quae concitato animo nuncius dicit, cum v. 1270. in brevi eiusdem rei significatione breviter locutus sit. Neque ineptam dixerim copiam verborum, qua Tecmessa Ai. 289. utitur ad Aiacem retinendum; convenit enim cum mulieris consuetudini tum animi illius sollicitudini. Cf. *Rehdantz.* ad Dem. VI, 31. p. 173. *Lobeck.* ad Ai. 289. — Nonnunquam sine ulla coniunctione alterum alteri apponitur, ut O.R. 384: *δαρητὸν οὐχ αἰτητόν.* O.C. 1123. Ant. 397. El. 222. —

5. Proximus locus est enunciatorum, quibus, quod brevius verbo significatum est, copiosius iterum exprimitur. Cuius figurae exemplum maxime luculentum *Hermannus* Op. I. p. 223. laudat: Hom. Il. 9, 124: *δώδεκα δ' ἔππους ἀθλοφόρους, οἱ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο*, ac plura eius generis ap. Hom. reperiuntur, ut Il. 7, 409: *νεχύων κατατεθνηῶτων — ἐπεὶ κε θάνωσι.* Od. 1, 300: *πατροφονῆα — ὃ οἱ πατέρα κλυτὸν ἔχτα.* 2, 65. 4, 708. 5, 67. 9, 270. Il. 13, 482. cf. *Nitzsch.* ad Od. 1, 300. Hdt. I, 79, 2. VIII, 4: *παρὰ δόξαν — ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδύχεον.* Eur. Or. 396: *ἢ σύνεσις ὅτι σύνοιδα.* Aesch. Ch. 730: *ἢ δὴ κλύων ἐκεῖνος εὐφρανεῖ νόον, εἶτ' ἂν πύθεται.* *Ruhnk.* Ep. crit. I. p. 116. *Jacob.* Qu. Luc. p. 17. *Pflugk.* ad Eur. Hec. 489. *Sommer.* de Eur. Hec. III. p. 24. n. 30. Nec praetermitto, quod *Schillerus* noster dicit (*Spons. Mess. Prol.*): *Denn es geziemt der Wittwe,*

¹⁰⁾ Quoniam ad hunc locum disputatio delapsa mea est, praetermittere nolo, quae antecedunt eiusdem Aiaceis verba v. 112: *χαίρειν, Ἀθάνα, τᾶλλ' ἐγὼ σ' ἐφίεμαι*, in quibus vitii aliquid latere admodum probabile est. Vix enim mihi persuadeo, significari iis, quod interpretes dicere Aiacem volunt: *de ceteris omnia quae vis fieri cupio.* Neque probatur mihi, quod *Hermannus* visum est: „*de ceteris rebus scito nihil mihi tecum esse;*“ esset parum modesta haec Aiaceis oratio neque congruens eius in deam voluntati. Immo quam vix mentione dignam iudicavit *Lobeckius* optimorum librorum scripturam: *ἔγωγε σ'*, eam neutiquam duco spernendam; nec dubium est, quin poeta scripserit: *τᾶλλ' ἐγωγε' ἐφίεμαι*, ut non opus sit acriore illo remedio, quo subvenire afflicto loco *Hartung.* studuit: *τᾶλλα πάντ' ἐφίεμαι*, qui tamen quae necessario requiratur sententia, recte dispexit. Irrepsit autem, nisi me fallit, pronomen, quoniam postulare videbatur nescio cui usitata amandandi formula: *χαίρειν σε κελύω.* —

die den Gatten verloren, ihres Lebens Licht und Ruhm. — Atque etiam Sophocles hac ubertate usus est, aut perspicuitatis causa, aut ut perturbatis personarum animis plenior congrueret oratio; velut Tr. 571: *τοσούνδ' ὀνήσει τῶν ἐμῶν, ἐὰν πέθῃ, πορθμῶν, ὀθούνεχ' ὀστάτην σ' ἔπεμψ' ἐγώ.* Ph. 52: *ἀλλ' ἦν τι καινόν, ὧν πρὶν οὐκ ἀκήχοας, κλύης,* quod Ulixes ait, ut Neoptolemi animum ad id, quod dicturus ipse est, advertat. Atque Ai. 555., cum universe dixerit: *ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἡδιστος βίος,* explicaturus hoc Ajax addit: *ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μείθης,* ut vel hac ratione cognoscatur, quam incommode, quae implicata sunt ac cohaerent, versu illo: *τὸ μὴ φρονεῖν γὰρ χάρτ' ἀνώδυνον κακόν* divellantur, cui aliis de causis recte interpretes plerique scalpellum adbibuerunt. Neque vero huc referenda, quae sunt ap. Eur. Ph. 737: *ἐπι' ἀνδρας αὐτοῖς φασιν, ὡς ἤχουσ' ἐγώ* κτλ. Bacch. 771: *κάκεινό φασιν αὐτόν, ὡς ἐγὼ κλύω.* Med. 287: *κλύω δ' ἀπειλεῖν σ', ὡς ἀπαγγέλλουσί μοι,* quae non sunt amplificantis, sed vim verbi modeste cauteque coercentis. Amplificatio contra cernitur in hac paedagogi oratione El. 762: *τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἔστιν, ὡς μὲν ἐν λόγῳ ἀλγεινά, τοῖς δ' ἰδοῦσιν, οἵπερ εἶδομεν, μέγιστα πάντων, ὧν ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.* cf. *Schneideu.* ad h. l. *Ellendt.* L. S. I. p. 344. — Ai. 968: *ὧν γὰρ ἡράσθη τυχεῖν, ἐκτήσαθ' αὐτῷ, θάνατον, δνπερ ἤθελεν.* El. 652: *φιλοισί τε ξυνοῦσαν, οἷς ξύνειμι νῦν.* Ai. 992: *ὦ τῶν ἀπάντων δὴ θραμάτων ἐμοὶ ἄλγιστον, ὧν προσεῖδον ὀφθαλμοῖς ἐγώ.* Tr. 908: *εἰ του φιλων βλέψειεν οἰκετῶν δέμας, ἔχλαιεν ἢ ὀσστηνος εἰσορωμένη,* quem locum bene *Schneideu.* explicavit. Inelegans vero ac putida exstat orationis redundantia Ai. 152: *περὶ γὰρ σοῦ νῦν εἰπίστα λέγει, καὶ πᾶς ὁ κλύων τοῦ λέξαντος χαίρει μᾶλλον τοῖς σοῖς ἄγεσιν καθυβρίζων,* quae verba *Wunder.* sic interpretatur: Et quicumque audit, *maiore cum voluptate, quam is qui dixit,* tuis aerumnis insultat; qua interpretatione non solum ab hoc loco alienam, sed ineptam effici sententiam quivis videt, ac luculenter exposuit *Hartungius.* Coniungendum μᾶλλον est cum iis quae sequuntur, *τοῦ λέξαντος* vero cum verbo *ὁ κλύων,* ut *Ulixes* significetur, ex quo audiant ceteri, non *πᾶς ὁ λέγων,* id quod visum est *Schneideuino.* Huic enim interpretationi obstat aoristus. Verum ne Ulixem quidem verbis *τοῦ λέξαντος* saltem significari posse facile concedo. Neque tamen adducor, ut *Nauckio* assentiar, qui *τοῦ λέξαντος* ab homine male sedulo comparativi μᾶλλον gratia additum opinatur; quod ut factum sit Eur. Ph. 1389. (cf. *Nauck.* Eurip. Stud. I. p. 92.), Sophoclis orationem hac sedulitate foedatam temere esse, vix mihi persuadeo. Corrupta vero sunt verba *τοῦ λέξαντος,* atque coniecturae ope ad sanitatem quasi reducenda. Nec difficile est vitium illud per multa quidem saecula propagatum tollere, divellas modo quae perperam conglutinata sunt, divulsaque immutes leviter. Pro

ΤΟΥΛΕΞΑΝΤΟΣ enim

scribendum sine dubio: *ΤΟΥΛΕΞΑΝΤΡΟΣ,* h. e. *τοῦ δ' ἐξ ἀνδρός.* ¹¹⁾ Licet enim raro

¹¹⁾ Quam huic loco medicinam adhibui, eadem, nisi fallor, subvenire licet verbis paedagogi in *Electrae* prologo, quae laborare aliquantum idem *Nauckius,* qua est acie ingenii, primus dispexit: dico autem haec v. 20:

*πρὶν οὖν τιν' ἀνδρῶν ἐξοδοικροεῖν στέγης,
ξυνάπτειτον λόγισιν.*

Atque offensionem illi fuit verbum *ἐξοδοικροεῖν,* quod nisi hoc loco nusquam legitur, ac nimis sane ut in tenui oratione et cohortatione grande est atque magnificentum. Quam quidem offensionem tolli facillime arbitror hac emendatione:

πρὶν οὖν τιν' ἀνδρῶν ἐξ ὀδοῦ περᾶν στέγης κτλ.

h. e. priusquam ex limine aedium quis egrediatur; cf. O.R. 531: *ὄδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.* Ant. 386: *ὄδ' ἐκ δόμων ἀφυρρος εἰς δέον περᾶ.* Eur. Iph. A. 1533: *δόμων ἔξω πέρασον.* Herc. f. 701: *οἴκων ἔξω περᾶς.* Iph. T. 724: *γυνὴ γὰρ ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.* Phoen. 981: *ἐκ δὲ τῆσδε ποῖ περᾶ;* Or. 1572: *μὴ δόμων εἰσω περᾶν.* Defendi vero possit etiam: *ἐξοδον περᾶν στέγης* exemplis similibus (cf. Plat. Legg. IX. p. 856. E.: *ἐξ ὀδοῦ τῆς πατρίδος,* ol. *Nauck.* ad Soph. Tr. 155.), sed multo praestat, opinor, quod supra posui. —

κλύειν ἔχ τινας dicatur, neque inveniatur apud Sophoclem, apud Homerum tamen legitur Od. 19, 93: ἐπεὶ ἐξ ἑμεῦ ἔκλυες αὐτῆς· significat autem pariter atque *audire ex* aliquo, de quo cf. *Klotz*. Lex. v. *audio*, i. q. *ex ipso* comperire *praesente*. Atque haud scio an consulto hanc constructionem poeta elegerit, illudque addiderit: τοῦδ' ἐξ ἀνδρός, ut cum cupiditas quaedam sitisque hominum tecte perstringatur, ex ipso fictorum criminum auctore audiendi, tum quam fidem habeant auctoritatemque rumores illi ac crimina, significetur. Sed ad institutam disputationem revertor. O.C. 737: ἀπεστάλην-οὐκ ἐξ ἐνός στείλαντος copiose Creon sese legatum missum esse affirmat, ut legationis appareat auctoritas. Neque obscurum est poetae consilium Ai. 260: οἰκεῖα πάθη, μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος. O.C. 93: ἄτην δὲ τοῖς πέμψασιν, οἳ μ' ἀπήλασαν, quae verba bene illustrat *Schneidew*. Atque ex hac dicendi consuetudine salus petenda videtur iis, quae Creontis verba O.R. 1477. leguntur: ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορούνας· τάδε, γνοὺς τὴν παρούσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι. Absurdum est enim παρούσαν, quod nemini miror offensionem fuisse. pro eoque scribendum:

γνοὺς τὴν (vel: σὴν) προσοῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι,

h. e. *propriam tuam delectationem*; quod imperite mutatum est, ut contrarium scilicet exstaret voci πάλαι. cf. Ai. 1079: θέος γὰρ ᾧ πρόσεστιν αἰσχύνῃ θ' ὁμοῦ. Fr. 757: δῖω δ' ἔρωτος δῆγμα παιδικῶ προσῆ. El. 654. Eur. El. 254: ἣ δ' εὐσέβεια τίς πρόσεστι σῶ πόσει; Neque alienum est conferre O.R. 338: τὴν σὴν δ' ὁμοῦ ναλουσαν (δργήν). Dicit igitur Creon consuetudinem filiarum, qua animus Oedipi consueverit semper oblectari. Saepe autem πρὸς et παρὰ confusa esse constat; cf. *Pors.* ad Eur. Or. 679. et praef. ad Hec. p. LVII. — Nec debilitare debebat *Wunder*. coniectura sua vim sententiae, quam Clyt. pronunciat El. 532: οὐκ ἴσον χαμῶν ἐμοὶ λύπης, ὅτ' ἔσπειρ', ὥσπερ ἣ τίχτους· ἐγὼ. cf. *Schneidew.* ad h. l. — His adiungo Ant. 87: πολλὸν ἐχθίων ἔσει σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε, quae animum produnt magno opere perturbatum. Quod additur autem verbo σιγῶσα, id cum plus continet priore, tum significat ea, quae gessit Antigona et concupiscit. Similis igitur existit oratio ei, qua usa modo Ismena est, qua similitudine responsi maxime augeri acerbitatem, quis est qui non sentiat? — Denique Ant. 1090: καὶ γινῶ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν, τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν, ἣ νῦν φέρει coniungi posse νοῦν φρενῶν, quod verborum collocatio repugnaret, recte *Schneidew.* negavit, *Erfurdtii* explicationem ille quidem secutus; ac similes huic constructioni locos congesserunt *Pflugk.* ad Eur. Heracl. 298. *Klotz.* ad Dev. II. p. 580 sq. *Halm.* ad Cic. in Verr. IV. 35. 77. Non adducor tamen ut credam, item posse usurpari pronominum loco substantiva. Unde vel repugnanti mihi renascitur identidem suspitio, coniectura laboranti loco succurrendum esse; ac ne ἀσύμβολος discedam, dicam quod sentio. Fortasse scripsit poeta: τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν γε νῦν φέρειν φρενῶν. —

His expositis, relinquere nolo copiosam quandam sententiarum formam, ita quidem comparatam, ut duplex exstet enunciati apodosis. Quae orationis ubertas quantopere cum diligenter enarrandi studio, tum animi concitationi consentanea sit, facile est intellectu. Apposite igitur ad fortunae tristitiam, quam describit nuncius, oratio conformata est O.R. 1277 sqq.: φοβῆναι δ' ὁμοῦ γλῆναι γένει ἔτεγγον, οὐδ' ἀνέσαν φόβου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱμάτων ἐτέγγετο. Τὰδ' ἐκ δυοῶν ἔρωργεν οὐ μόνω κακὰ, ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμηγῆ κακὰ, in quibus ipsum ὁμοιοτέλετον, a viris doctis multum illud lacessitum, aliquantum habet ponderis; cf. 777. Ph. 878, quo loco versus pariter concludi maluit poeta, quam immutari verborum ordi-

nem.¹²⁾ — Deinde cf. Ai. 1111 sq.: οὐ γὰρ τι τῆς σῆς οὖνεκ' ἐστρατεύσατο γυναικός, ὥσπερ οἱ πόνου πολλοῦ πλέω, ἀλλ' οὖνεκ' ὄρχων-σοῦ δ' οὐδέν. Praeterea cf. O.R. 338: ὄργην ἐμέμφω τὴν ἐμήν· τὴν σὴν δ' ὁμοῦ ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ φέγεις, ubi extrema haec ad illud Oedipi: ὦ χάριστε (v. 334) maxime spectant. — Ant. 466—68; 423—27; O.R. 164—66; Tr. 431—33; Ai. 627 sqq. —

6. Venio denique ad id copiosae orationis genus, quod ego mihi extremum proposueram, frequentationem vocabulorum, quae idem aut fere idem significant. Ad hunc autem locum disputatione deducta mea, quod superioribus demonstrare studui, idem nunc comprobare meum est, caute abstinuisse Sophoclem redundantī oratione ac circumfluentī. Ac profecto in hoc quoque genere sapientiam poetae ac moderationem, qua excellit et praeter Aeschylum et praeter Euripidem, non satis possumus admirari. Aeschylus enim, qui est eius in dicendo tumor, haud raro vocabula congregat similia, ut hunc verborum quasi strepitum turbamque de pleonasmis eximere merito dubites. Quapropter Aristophanem invenit redundantiae suae acerbum castigatorem, qui in eximia illa, quam admirabili arte composuit, Euripidis Aeschylisque concertatione ipsa Aeschylei tumoris exempla ad irrisionem lepide ac facete convertit: Ran. 1152 sqq.:

ΔΙ. σωτήρ γενοῦ μοι σύμμαχος τ' αἰτουμένω.

ἦκω γὰρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.

ΕΥ. οἷς ταῦτόν ἡμῶν εἶπεν ὁ σοφὸς Αἰσχύλος.

ΔΙ. πῶς οἷς; *ΕΥ.* σκόπει τὸ ῥῆμ'· ἐγὼ δέ σοι φράσω·

ἦκω γὰρ ἐς γῆν, φησί, καὶ κατέρχομαι·

ἦκω δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ κατέρχομαι.

ΔΙ. νῆ τὸν Δί' ὥσπερ γ' εἴ τις εἴποι γέττονι,

χρῆσον σὲ μάχτραν, εἰ δὲ βούλει χάρδοπον.

cf. *Lobeck.* ad Ai. p. 137 sq. — *Ibid.* v. 1172 sqq.:

ΔΙ. τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ τῷδε κηρύσσω πατρὶ

κλύειν, ἀχοῦσαι. *ΕΥ.* τοῦθ' ἕτερον αὐ οἷς λέγει,

κλύειν, ἀχοῦσαι, ταῦτόν ὄν σαφέστατα,

quae ridicule poeta defendentem facit Bacchum:

ΔΙ. τεθνηκόσιν γὰρ ἔλεγεν. ὦ μοχθηρὲ σύ,

οἷς οὐδὲ τρεῖς λέγοντες ἐξικνούμεθα.

Neque aliter de eodem sentit *Nub.* 1367:

ἐγὼ γὰρ Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς,

φόφου πλέων, ἀξύστατον (cf. A. Ag. 1435.), στήμψακα, χρημνοπούν.

cf. *Haupt.* in Ann. phil. Suppl. I. p. 226. et p. 245 sq. Quod ridet autem Aristophanes *Ran.* l. I., id Aeschylus dixit *Cho.* 3. Neque vacant similibus eius tragoediae redundantiae exemplis, quae tamen partim excusationem habent quaesitae dedita opera gravitatis; cf. *Sept.* 36: σκοποὺς δὲ καγὼ καὶ κατοπτῆρας στρατοῦ ἔπεμψα. 278: πανδημὶ πανομιεῖ. 614: οἷας ἀρᾶται καὶ κατεύχεται τύχας. 798: οἱ δ' ἐπιστάται δισώ στρατηγῷ. *Pers.* 241: οὗ τινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς οὐδ' ὑπήκοοι. 667: καινὰ τε νέα τ' ἄχη (cf. *Wolff.* ad Ai. 898. *Lobeck.* ad Ai. p. 138.). *Prom.* 140: δέρχθηγ', ἐσίδεσθε. 514: μυρίαὶς δὲ πημοναῖς δῦναις τε (cf. *Hom.* *Od.* 14, 338: πῆμα δῦης). *Eum.* 92: αὐτάδελφόν αἶμα καὶ κοινοῦ πατρός.

¹²⁾ *Soph.* *Fr.* 665., de quo loco cf. *Nauck.* *Obs. critt.* p. 25., scribendum videtur:

πίνειν ἴσον πέφυκε τῷ διψῆσαντι
τὸ πρὸς βίαν
(διψῆσαντι λίαν).

Cho. 325: πατέρων τε καὶ τεκόντων γόος. Eum. 1005: τοὺς ἔνερθε καὶ κάτω χθονὸς τόπους. Sept. 213: σφάγια καὶ χρηστήρια, quae si contuleris cum Sophocleis Ai. 220: χειροδάκτυλα σφάγι' αἰμοβαφεῖ κείνου χρηστήρια τάνδρός, quam multo elegantius Sophocles haec consociaverit, facile intelliges; cf. Schneidew. ad h. l. — Neque vero pepercit Aristophanes Euripidi, quem suo ipsius quasi gladio ingulat. Gloriant enim v. 1178:

κἄν που δὲς εἶπω ταῦτόν, ἧ στοιβῆν ἴδης
ἐνοῦσαν ἔξω τοῦ λόγου, κατάπτυσον,

atque recitanti prologi versiculum sane ieiunum:

ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνὴρ,

Aeschylus respondet facete cavillatus:

Μὰ τὸν Δι' οὐ δῆτ', ἀλλὰ καχοδαίμων φύσει,
ὄντινά γε πρὶν φύναι μὲν Ἀπόλλων ἔφη
ἀποκτενεῖν τὸν πατέρα, πρὶν καὶ γερονέναι.

cf. supra p. 8. Idem docuisse eum ait v. 1069:

λαλιὰν ἐπιτηδεῦσαι καὶ στρωμύλλαν.

Nimirum Euripides ut profectus a disciplina sophistarum, cum eleganti studeat argutoque dicendi generi, ut „dicendo et respondendo cuilibet eorum, qui fuerunt in foro disertī, sit comparandus,“ consecrari prope non sine animi delectatione videtur vocabulorum coniunctionem, quae inter se differre aliquid, subtilem existimatorem haudquaquam fugit. In affectibus vero, ut *Quintiliani* verbis utar, „cum omnibus mirus, tum in iis, qui miseratione constant, facile praecipuus,“ multus idem est et insolens in iterationibus verborum, personarum scilicet vehementem perturbationem istis orationis luminibus illustraturus. Denique cum cordi ipsi sit flumen orationis ac singularis volubilitas, eaque cum quotidiano prope congruens sermone: „incuria quadam, qua in communi loquendi consuetudine plerique omnes ducimur inscii,“ exciderunt ei nonnunquam, quae a dignitate ac sublimitate tragoediae abhorreant. Quod ut exemplis aliquot demonstrarem, affero haec: Ion. 1446: τὴν ἀδῶν ἀῦσω, βόδσω; Or. 137: ἡσύχω ποδὶ χωρεῖτε, μὴ φορεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος. Ib. v. 140 sq. cf. *Valcken.* ad Ph. 1371. — Ib. 154: τίνα τύχαν εἶπω, τίνα δὲ συμφορὰν; 1302: φονεύετε, καίνετε, ὀλλυτε. Andr. 334: τέθνηχα τῇ σῇ θυγατρὶ καὶ μ' ἀπώλεσε. Ph. 1335: τὴν εἶπω μῦθον, ἢ τίνας λόγους; 919: οὐκ ἔκλυον, οὐκ ἤκουσα. 1362: δισώω στρατηγῶ καὶ διπλῶ στρατηλάτα. Hel. 531: φησὶ δ' ἐν φάει πόσιν τὸν ἄμυν ζῶντα φέγγος εἰσορᾶν. Bacch. 617: οὐτ' ἔθιγεν, οὐθ' ἤφαθ' ἡμῶν. (*Lobeck.* ad Ai. p. 137.). Hipp. 379: τὰ χρῆστ' ἐπιστάμεσθα καὶ γινώσκομεν. (cf. *Plaut.* Mil. glor. II, 5, 42.). Iph. T. 491: τὰς γὰρ ἐνθάδε θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γινώσκομεν. Ib. 231: ὃν ἔλιπον ἐπιμαστῖδιον ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος. Ion. 1463: ἄπαιδες οὐκέτ' ἐσμὲν οὐδ' ἄτεκνοι. Hec. 172: ὦ τέκνον, ὦ παῖ . . . ἔξελεθ' οἴκων· ἄτε ματέρος ἀδῶν, ὦ τέκνον, quae deridet *Aristoph.* Nub. 1161. — Porro cf. Alc. 1133: ὦ φιλότιτος γυναικὸς ὄμμα καὶ δέμας. cf. *de ubert.* I. p. 18. Herc. f. 1367: ὁ φύσας χῶ τεκῶν ὑμᾶς πατῆρ ἀπώλεσε. Med. 1338: εὐνῆς ἔκατι καὶ λέχους. cf. *de ub.* I. p. 24. Hipp. 1071: εἰ δὴ καχός τε φαίνομαι δοκῶ τέ σοι. cf. *Xen. Mem.* II, 1, 22. III, 1, 4. *Kuehn.* ad Mem. I, 4, 6. —

Sophocles vero, qui, ut saepius dixi, tumidam Aeschyli et exaggeratam altius orationem insigni gravitate temperavit dulcique suavitate, ita solet in vocabulorum frequentatione versari, ut ornata magis floribus quam onerata oratio appareat. Perfundit animos uti par est ac delectat, concitat vero etiam ac perfringit, si necesse est. Ac cum admirabilis eius ars in moribus personarum sit conveniente orationis colore depingendis, moderate coacervat

similia, ubi postulat aut animi commotio aut hominum, quos loquentes facit, natura. Itaque copia quadam verborum enitent melica maxime carmina, atque uti virorum senumque oratio adstrictior est contractiorque, sic sermo nunciorum mulierumque latiore ac liberiore flumine funditur ac dilatatur: ut in hoc quoque, quod tractamus, genere nullus, si quaerimus, locus exstet, qui pleonasmii nomine recte notetur. Duo enim, quae reperiuntur, inutilis redundantiæ exempla, ex fragmentis petita sunt, ut et incertum sit de poetæ consilio iudicium, neque de integritate scripturæ dubitatio omnis tollatur. Sed de his postea viderimus: nem ipsam nunc aggredior. Ac primum quidem de ea figura, quam vocant *παρηγμένον*, pauca videntur proponenda esse, quam cum *Aeschylus* rarius adhibuerit, *Sophocles* ut frequentissime sic prudentissime usurpavit. Non consecatur enim inanem concinnitatem, sed ita illa utitur, ut rei imaginem expressam ante oculos ponat, describatque, quam vehementer personae animus intima et hominum et rerum necessitudine penitus commoveatur. Quod quidem exemplis aliquot illustrare conabor: cf. Ph. 1129: ὦ τόξον φίλον, ὦ φίλων χειρῶν ἐκβεβιασμένον, quae, quam fuerit quasi familiaris Philoctetae cum arcu suo necessitudo, egregie exprimunt. Item Ant. 73: φίλη μστ' αὐτοῦ χεῖρομαι φίλου μέτα fraternali sororisque mutui amoris vincula significari, luce clarius patet. O.R. 929. autem: ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ἔδν ὀλβίοις ἀεὶ γένοιτο nuncius locastæ perfectam expletamque omnibus suis numeris ac partibus precatur felicitatem, qua et ipsa et quibuscum vivat, fruatur omnes; quibus quis non sentit, commoveri magno opere debuisse audientes, quippe qui non ignorarent, quam pugnet summa illa, quam locastæ Oedipoque nuncius precabatur, felicitas cum utriusque fortuna tristissima? Porro cf. Ai. 267: ἦ κοινὸς ἐν κοινοῖσι λυπεῖσθαι ξυνῶν; h. e. ut schol. verbis utar: κοινῇ λυπεῖσθαι ἐν φίλοις κοινῇ λυπουμένοις.¹³⁾ Trach. 613: θυτῆρα καὶ νῶ

¹³⁾ Haec si diligentius consideraveris, controversias, quae de totius loci interpretatione exstiterunt hodie, concedes magnam partem facile dirimi. Demonstrant enim apertissime, non recte schol. v. 269. explicare: ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ ὁ Ἄϊας νῦν μὴ νοσῶν δδυνᾶ ἑαυτὸν διὰ τὰ πεπραγμένα. Non confundit, id quod Musgravio visum est, Aiacecum Tecmessa ob fortunarum et amoris coniunctionem, sed communem sibi dicit cum Aiace esse ærumnam atque aegritudinem. Pertinent eodem, quae Tecmessa de Aiace insania atque aegritudine postea exponit, ubi v. 273. insaniente illo sese unam ait in dolore fuisse, ad sanitatem vero revocato iam communi ipsam cum Aiace et duplicis cruciari doloris stimulis conqueritur v. 275—77. Itaque vel ob hanc causam improbanda est coniectura illa, quam primus Hermann v. 269. proposuit: ὁ νοσοῦντος, post suo ipsi ingenio invenerunt Bergk. (Ann. phil. Vol. 61. p. 239.) et Schneidewin. (Philol. IV. p. 458.), iudicioque suo comprobantur G. Wolff. (Diar. lit. antiqu. Vol. X. p. 521.), qui tamen nunc aliter sentit, et Rauchenstein. (Ann. phil. Vol. 62. p. 120.) et Enger. (Phil. XV. p. 99.). Nemo autem credo hanc sane artificiosam interpretationem verbis invidis ac prope recusantibus facile probabit: cum Ajax non laboret, nos (h. e. et ego et Ajax) afflicti iacemus. Neque obstat ei, quam supra posui, interpretationi, verbum quo Tecm. ulitur, νοσεῖν, quippe quod non insaniam tantum, sed omne genus aegritudinis significare soleat, cf. O.R. 60: οὐκ ἔστιν ἄρῶν ὅστις ἐξ ἡσίου νοσεῖ. Ib. 1061: ἔλις νοσοῦσ' ἐγώ. Quod cum non perspiciat chorus respondet: πῶς τοῦτ' ἔλεξας; οὐ κάτοιδ', ὅπως λέγεις. Asseverat autem vehementius, nec temere usus copia illa verborum, sese non intelligere, propter ceteras, quibus oratio Tecmessæ obscurata videbatur, tenebras. Quas ut aperiatur difficultatesque, quibus locus laborare omnino videtur, quantum in me est, tollam, copiosiore opus esse duco disputatione sententiarumque, quae pronunciantur, diligenti explanatione. Ac primum quidem de verbis chori v. 263: ἀλλ' εἰ πέπαιται, χάρτ' ἂν εὐτυχεῖν δοκῶ quaesitum est, dicatne se ipsum εὐτυχοῦντα, id quod Hermann. statuit, an Aiacecum, quam interpretationem plerique amplexi sunt. Subtilis hoo de loco Wunderi exstat disputatio in *Cens. ed. Lub.* p. 113 sq., qui effecisse mihi videtur, non posse de sua fortuna ac salute chororum cogitare. Licet enim νῶς ἀρωγοὶ illi suis commodis non minime consulere videantur (cf. v. 245—54), tamen inepte de semet ipso is diceret, cui respondendum ad ea esset, quae de Aiaceis novo dolore ac querelis vehementibus ex Tecmessa modo audierat. Accedit quod etiam in iis, quae sequuntur, de Aiaceis potissimum casu, non de fortuna chori agitur. Neque negligenda est vis particulae ἀλλά, ipsaque oratio, quae est modeste iudicantis ac fere dubitantis. De Aiaceis enim novo dolore ac luctu edoctus, cum causam eius ipse non percipiat, miratus chorus respondet: Αἱ, si quidem levatus est insaniae morbo, non opus videtur esse luctu; immo haud scio an locus sit εὐτυχία. De sua fortuna opinor minus modeste ac dubitanter loqueretur. Vix denique deesse poterat, quod paene necessarium erat, pronomen ἐγώ. Neque vero hoc concedo, necessario audiendum esse pronomen αὐτόν (i. e. Aiacecum), quod in hac causa haud raro omittitur, ut O.R. 1179: κατοικτίσας, ὦ θέσποθ', ὡς ἄλλην γθόνα δοκῶν ἀποισεῖν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν. Repugnant nisi fallor ea, quae Tecmessa respondet; non de Aiaceis enim unius, sed de duplici malo, et Aiaceis et suo ipsius, loquitur, unde luculenter apparet, Tecmessam certe ita interpretatam chori sententiam esse, ut de fortunæ prosperitate universa, quam nacti iam essent,

χαινὸν ἐν πεπλώματι ipsa verborum traiectio indicat, quam multum tribuat Deianira illi vesti. Quod *Nauckius* autem praefendum ducit: *χλεινῶ χλεινόν*, ad sententiam non nego esse perquam accommodatum; nihilo tamen conveniens illud est, quod ineptum vir doctissimus putat. Hoc enim Deianira curat cum maxime, ut intactam vestem primus induat Hercules, quasi vero metuat, ne contaminetur ea et tactu et adspectu alieno. — Corrupta vero sunt O.R. 230: *εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἐξ ἄλλης χθονός*, nec refert, enumerare coniecturas omnes, quibus sanare viri docti ea studuerunt. Hoc mihi non dubium est, quin peregrinus significetur; huius enim tantummodo personae conveniunt, quae pollicetur Oedipus v. 232. Qua de causa *Nauckii* coniectura non displicet mihi, quamquam praestiterit forsitan: *ἐλθών*. — Ex eodem fonte manarunt haec: O.R. 261: *κοινῶν τε παίδων κοινὸν ἄν, εἰ κείνῳ γένος μὴ ἐδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα*, quae cum gravitate dicentem Oedipum aperte propterea poeta facit, ut *communis liberorum progenies orta a parentibus communibus* (ἐκ κοινῶν) significetur, *atroxaeque illa et parentum et liberorum κοινωνία* sensibus subiiciatur. Oedipus autem intima hac coniunctione in maxime sese impelli ait, ut Laii interitum persequatur atque vindicet. Non sunt enim *κοινῶν παίδων κοινά* coniungenda, ut idem valeant quod *κοινοὶ παῖδες*, id quod statuerunt *Matth. Gr.* §. 442, 4. pluresque Sophoclis interpretes, sed genitivus *κοινῶν* ex verbo *ἐκπεφυκότα* pendet parentesque indicat communes, cf. Eur. Alc. 325: *ὕμῖν δέ, παῖδες, μητρὸς ἐκπεφυκέναι*. Soph. O.R. 1499: *ὦνπερ αὐτὸς ἐξέφυ*. Ai. 487. 1295. Eur. Bacch. 44. Nihilo secius habet haec oratio aliquid, in quo desideretur elegantia Sophocleae; verborum enim ea est collocatio, ut qui legat prope cogatur coniungere *κοινῶν παίδων*. Quare non alienum equidem sum a coniecturae remedio, cui indulserunt etiam *Hartung.* et *Nauckius.*

cogitasse eum putaret. Quapropter non dubito sic convertere: *at si quidem desit (insania laborare), haud scio an rex bene se habeat*; cf. Tr. 192: *αὐτὸς δὲ πῶς ἀπεσιν, εἴπερ εὐτυχεῖ*; nec repugnarem, si quis scribere mallet: *πάντ' ἂν εὐτυχεῖν*, quod legitur O.R. 88. Hoc addo, dedita opera fortasse ambiguitate quadam dicendi usum poetam esse ad augendam colloquii alacritatem. — His autem propositis transeo ad graviora. Tecmessae verbis cum recte responderit chorus, duplex malum esse maius, illam quidem vix credibile est ea potuisse dicere. quae in libris leguntur: *ἡμεῖς ἄρ' οὐ νοσοῦντες ἀτώμεσθα νῦν*, quamquam singulares quasdam argutias his contineri *Schneidew.* putabat, quas quidem libere fateor me non dispicere; videntur mihi esse argutiores, eaeque ut aptae subtilitati Euripideae, sic parum convenientes et Sophocleae gravitati et naturae fortunaeque Tecmessae ipsius. Quod vero caput est, non consentaneum hoc responsum orationi chori, cui ne *Hermannii* quidem emendatio (ed. III.): *ἡμεῖς ἄρ' οὐ νοσοῦντες* convenit. Illi enim necessario respondendum erat aut: *nos igitur maiore nunc urgemur malo* (sc. quoniam vere duplex est), aut: *atque nos etiam duplici malo cruciamur*; atque hoc quidem ea potissimum de causa, quod Tecmessa ipsa postea, explicata suae sententiae vi, concludit v. 277: *ἄρ' ἔστι ταῦτα δις τόσ' ἐξ ἀπλῶν κακά*; Neque fugit hoc *Schneidewinum*, qui *Phil. IV. p. 458.* convertit: „*wir sind folglich jetzt erst recht in Noth.*“ At enim requiritur, quae necessaria est, maioris mali significatio. Quare ut subveniret sententiae claudicanti *Martin.* (*de aliqu. loc. Aesch. et Soph. Posn. 1858. p. 25.*) scribi iussit: *ἢ δις ἄρ' οὐ νοσ. ἀ. νῦν*, quam coniecturam viri ingeniosi ita laudavit *Enger. l. l.* ut praefendum tamen duceret: *οὐ νοσοῦντος*, quod ferri vix posse supra demonstravi. Quod vero pronomen *ἡμεῖς* sine vi ac praeter necessitatem positum *Martin.* dicit, non possum ei assentiri. Etenim cum chorus modo affirmaverit, duplex malum maius esse, non inepte opinor Tecmessa iam se quidem cum *Aiace* eiusmodi urgeri dolore responderet. Sed ne hac quidem coniectura locus sanatur. Offendit enim, ut non dicam de particula *ἢ*, quae mihi non admodum hic placet, vocabulum *ἄρα*, quo uti ita tantum hoc loco potest Tecmessa, ut gravius se laborare dicat. sc. quoniam duplici malo laboret. Aptum foret *ἄρα* in fine orationis, expositis nimirum causis, unde facile eluceret, duplicem esse, qua laborarent, calamitatem. Atque, ut dicam denique, quod sentio, vitium latere videtur in vocabulis *ἄρ' οὐ*, praesertim cum, quae est scripturae in libris varietas, in his eam constet esse. Arbitror autem

pro: *ἡμεῖς ἈΡΟΥΝΟσοῦντες ἀτώμεσθα νῦν*
 scribendum esse: *χῆμεῖς ΔΙΠΛΟΥΝ νοσοῦντες ἀτώμεσθα νῦν*, h. e. *atque nos etiam duplici nunc aegritudine urgemur*; quod responsum quam sit consentaneum orationi chori, per se patet. At particulam *οὐ* tolli vetant, quae leguntur v. 271: *ἦνίκα ἦν ἐν τῇ νόσῳ*, et v. 274: *ὡς ἔληξε χάνεπνευσε τῆς νόσου*. Quid? si haec ipsa causa fuerunt, quare, literis nescio quo modo obscuratis, illud *οὐ* in alienum locum quasi infusum esse statuamus? Quo infirmatur etiam, quod in *Nauckii* coniectura (*Diar. lit. antiqu. 1855. p. 111.*): *ἔχεις ἄρ' οὐ νοσ. ἀτώμ. νῦν* *Enger. l. l.* vituperavit, quae coniectura non apta ad sententiam sane non est, quamquam aperta desideratur atque distincta confirmatio eius sententiae, quam et chorus expressit: *τὸ διπλάζον μείζον κακόν*, et Tecmessa v. 277. —

Hic enim proposuit: *κοινῶν τε παίδων κόματ' εἰ κτλ.*; ille vero: *κοινῶν δὲ παίδων σώματα*, quae tamen circumlocutio ne apta quidem hoc loco esse videtur, cf. *de ub. I. p. 22*. Equidem scripserim:

καὶ νῶν γε παίδων κοίν' ἂν κτλ.,

quod nescio an ipse scholiasta legerit, cum dicat: *ἀδελφὰ τοῖς ἐξ ἡμῶν οἶον καὶ ἡμῖν ἂν ἐγένετο, εἰ ἦν τέχνα τῷ Λαῶν γενόμενα*. — Sed redeo ad reliqua huius generis exempla: Ai. 467: *ξυμπεσῶν μόνος μόνους*, quae consociat poeta ad audaciam praedicandam gravius, uti v. 1283: *Ἐκτορος μόνος μόνου*.¹⁴⁾ Verum quid plurium locorum opus est explanatione in causa satis perspicua et manifesta: solent enim cuiusvis generis scriptores paria paribus sic coniungere, velut Xen. Hier. 6. 1: *ξυνῆν ἡλικιώταις ἡδόμενος ἡδόμενοις*, nec sprevit Schiller. noster (cf. Spons. Mess. V. p. 425.): Und so erwuchs ich *still am stillen Orte*. — Reliquos locos, qui apud Sophoclem leguntur, indicabo breviter: El. 1142: *σμιχρὸς-ἐν σμιχρῷ κῦτει*. Ant. 142: *ἴσοι πρὸς ἴσους*. Ph. 685: *ἴσος ἐν γ' ἴσοις ἀνῆρ*. 135: *ἐν ξένη ξένον*. O.C. 184: *ξεῖνος ἐπὶ ξείνης*. O.R. 222: *ἀστὸς εἰς ἀστούς*. Ai. 621: *ἄφιλα παρ' ἀφίλοις*. El. 520: *πολλὰ πρὸς πολλούς* (cf. Eur. Ion. 381.). O.R. 479: *μέλεος μελέω ποδί*. Ant. 977: *μέλεοι μελέαν πάθαν*. 1311: *δελαιος-δελαιῶ δῶα*. Ai. 735: *νέας βουλάς νέοισι-τρόποις*. O.C. 1259: *γέρων γέροντι συγκατάκηκεν πῖνος* cf. *Schneidew.* ad h. l. Ib. 1109: *δυσμύρου γε δύσμορα*. El. 742: *ὀρθὸς ἐξ ὀρθῶν ὀφρων* cf. *Pflugk.* ad Eur. Herc. f. 128. Leviter denique satis est significare. eiusdem generis esse El. 589: *εὐσεβεῖς κατ' εὐσεβῶν*, al., de quibus disputavi *de ub. I. p. 9. n. 20*. cf. *Dissen.* ad Dem. de cor. §. 10. p. 171. —

Deinde similiter adiectiva cum adverbiiis suis coniunguntur, ut Ai. 1177: *κακὸς κακῶς ἄθαρτος ἐκπέσοι χθονός*, qua figura in exsecrando maxime uti solent, scelesto significantes dignum convenire supplicium; cf. Ai. 839. Ph. 1369. Fr. Adesp. 96. Eur. Cycl. 268. Tro. 446. 1055. Ar. Equ. 2. Dem. de cor. §. 267. *Baehr.* ad Plut. Flam. 10. p. 104. *Voegelin.* ad Plut. Brut. 33. *Ellendt.* L. S. I. p. 908. cl. Eur. Hec. 903: *πᾶσι γὰρ κοινὸν τόδε-τὸν μὲν κακὸν κακὸν τι πάσχειν, τὸν δὲ χρηστὸν εὐτοχεῖν*. Or. 413: *οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ τοὺς εἰργασμένους*. Fr. inc. 1036, 4: *κακὸν γὰρ ἀνδρα χρὴ κακῶς πάσχειν ἀεί*. Simonid. ap. Plat. Prot. p. 344. E. — Praeterea cf. Ai. 1137. El. 198. Ph. 166. — Nonnunquam usu venit, ut non eadem, sed similis significationis vocabula hunc in modum consociantur, velut Tr. 608: *πρὶν κεῖνος αὐτὸν φανερός ἐμφανῶς σταθεῖς δειξῆ*, qui locus insignis etiam est traiectione verborum, qua haud raro Soph. utitur, ut quae in sententia gravissima sunt, proxime ea collocentur. ut Tr. 613. El. 989: *ἤν αἰσχρὸν αἰσχροῦς τοῖς καλῶς πεφυκόσιν*. Tr. 111: *κακὰν οὐστάνον ἐλπίζουσιν αἰσαν*. El. 124: *τὸν ἐκ δολερᾶς ἀθεώτατα ματρὸς ἄλόντα*. Ant. 1330 sq. Item saepius poeta distinxit orationem variando: cf. Ant. 155: *νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν ἐπὶ*

¹⁴⁾ Haec scribenti mihi in mentem veniunt, quae Minerva dicit Ai. 47: *νύκτωρ ἐφ' ὑμᾶς δόλιος ὁρμάται μόνος*, ubi pro *μόνος* forsitan quispiam putaverit non inepte scribi: *μανεῖς*, cum praesertim de *furore audaciaque* Aiacis, quae fuerit, Ulixi interroganti v. 46: *ποιάσαι τὸ λμαῖς ταῖσδε καὶ φρενῶν θράσει* dea respondeat; cf. Ant. 135: *μεινομένα ξὺν ὀρμᾷ βαχγεύων ἐπέπνε*. Sed non audeo tentare locum quippe ea recordatus, quae v. 29. et 294 leguntur. Quo consilio vero poeta Aiacem dixerit *μόνον* ad facinus patrandum exiisse noctis silentio, neque *Schneidew.* vidit, neque recte interpretatus *Wolffius* est. Confidentia enim illa, quam describi hic arbitratur, neque sententia esset moribus sani hominis, non iracundia est prope furentis, non eius Aiacis, qui *νύκτωρ* ac *δόλιος* res suas gesturus sit. Quod sensisse videtur *Wolffius*; idem tamen quod putat, Aiacem significari *conscios non habere*, non minus fallitur; nam neque quaesivit unquam de ea re Ulixes, neque cogitavit, neque interest deae, ut crimine conscientiae nescio quis solvatur. Immo si quid video, hominis animo vehementius perturbati, et iracundiae incendiis quasi inflammati natura ita fert, ut sui ipsius prope oblitus, quod machinetur, in eo mentem omnesque cogitationes defigat, quodque animo volutaverit scelus nullo adhibito solus perficiat. Est igitur Ajax hoc quoque loco *φρενὸς οἰοβώτας* (Ai. 615.). —

συντοχλαίς. O.C. 1501: σαφῆς μὲν αὐτῶν, ἐμφανῆς δὲ τοῦ ξένου. Xen. Hier. 9, 9. Soph. Ant. 898. Schneidew. ad O.R. 54. Praeterea vide Ai. 666 sq.: εἰσόμεισθα μὲν θεοῖς εἶκειν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδας σέβειν, quae quam acerbè dicta sint, Wolffus recte indicavit.¹⁵⁾ Tr. 1010. Ant. 1213. cl. Ai. 994. Eur. Heracl. 17. 482. Soph. Tr. 331. (ex mea emendatione) Aesch. Ag. 832. Lobeck. ad Ai. 1358. —

Transeo nunc ad ipsam verborum similitudinum frequentationem, ac primum quidem ea breviter comprehendam, quae sine ulla coniunctione coacervantur. De his autem trita illa ac pervulgata propono: αὐθις αὖ et πάλιν αὐθις (O.R. 132. 1232. O.C. 233. 364. Tr. 342. 1088. Fr. 444, 3.), quae quam non sint pro pleonasmis habenda, breviter indicat Wolff. ad Ai. 305. De O.C. 1418: αὐθις αὖ πάλιν, quae leguntur etiam Ph. 952. cf. Schneidew. ad O.C. l. l. et Piderit in Ann. ph. Vol. 71. p. 173. cf. Pflugk. ad Eur. Heracl. 488. Jacob. Qu. Luc. p. 10. — Deinde in omni temporis significatione usitata est quaedam verborum copia, ut O.C. 682: κατ' ἡμαρ ἀεὶ. 688: αἰὲν ἐπ' ἡματι. Ph. 797: ἀεὶ - κατ' ἡμαρ. Fr. 736, 4: καθ' ἡμέραν ἀεὶ. cf. Eur. Tro. 392. S. Ai. 753: κατ' ἡμαρ τοῦμφανὲς τὸ νῦν τόδε. Heind. ad Plat. Phaed. §. 54. Pors. ad Eur. Ph. 1422. Schaeff. ad Greg. Cor. p. 169. ad Dem. Ill. p. 265. Poppo ad Thuc. II, 85, 4. Jacob. ad Luc. Tox. p. 72. Bornem. ad Xen. Conv. p. 186. Wuestem. ad Theocr. Epigr. 7, 3. Lobeck. Phryn. p. 754. Doederl. de a int. p. 22. Hom. Gl. §. 476. Rehdantz. ad Dem. p. 306. —

Coacervantur porro vocabula animo commoto vel animi commovendi causa, velut Ant. 887: ἄφετε μόνην ἔρημον. Ph. 470: μὴ λήπης μὶ οὕτω μόνον ἔρημον. Ant. 917 sq.: ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε τοῦ γάμου μέρος λαχοῦσαν, οὔτε παιδείου τροφῆς, quae congregat Antigona, dolore cruciata, ut quaecunque ad matrimonium pertineant, iis omnibus sese orbatam esse exprimat. El. 491: ἄλεκτρ' ἀνυμφα ἀμιλλήματα. — Ai. 394: ἰὼ σότος, ἐμὸν φάος, ἔρεβος ὦ φασενότατον. Ant. 108: φυγάδα, πρόδρομον κινήσασα χαλινῶ. O.C. 131: ἀδέρκτως, ἀφώνως, ἀλόγως τὸ τῆς εὐφήμου στόμα φροντίδος ἴεντες, quae exquisita ubertas summum silentium ac religionem exprimit. Nec minus sapienter electa haec verborum copia O.C. 233: τῶνδ' ἐδράνων πάλιν ἔκτοπος αὐθις ἄφορμος ἐμᾶς χθονὸς ἔχθορε, et O.R. 430: οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ πάλιν ἄφορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει; Exsecrationi autem cum verborum copia consentanea sit, non miraberis Tr. 1039: τὰν ὧδ' ἐπύουμι πεσοῦσαν αὐτως, ὧδ' αὐτως, ὧς μὶ ὄλεσεν. — Nec sine causa Ajax calamitatem suam cum laude ac gloria, qua ante floruerit, comparans haec coacervat Ai. 364:

¹⁵⁾ Quamquam et Stobaei et Eustathii testimoniis haec stabiliuntur, audeo tamen scalpillum iis adhibere, etiamsi veritas, ne nimiae arguar a doctis viris audaciae. Ac libere fateor, suspicionem, quam hoc de loco habeam, facile me nec sine voluptate esse depositurum, si quidem redargui mea ac refelli idoneis argumentis intellexerim. Mihi ipsi enim multo potius est conservare quam destruere. Sed quae displiceant mihi, breviter nunc exponam. Verbis θεοῖς εἶκειν, Ἀτρείδας δὲ σέβειν ironiam contineri et irrisionem et Eustath. significavit et scholiasta, neque alienam duco hanc ironiam acerbiteratemque a moribus ac persona Aiaceis. At enim acerbiteratis vis diluitur dictique aculei mirum quantum iis obtunduntur, quae ad confirmandum adduntur languide: ἀρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον· τί μή; Quid? cum verecundia Atridas sese posthac prosecuturum esse Ajax acerbè modo dixerit, in confirmando eodem verbo σέβειν uti eum nonne necesse est? Cuius loco multo illud infirmius eligit: ὑπέκειν. Vides acerbiteratem istam sibi non constare, sed extenuari continuo magno opere. Deinde cum numini divino concessurum se modo affirmaverit, Atridas veneraturum, nonne mirum est, illorum quasi oblitum, Atridis concedendum esse (ἀρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον), eundem dicere? Postremo exspectaverim sic conformari sententiam: εἰσόμεισθα μὲν θεοῖς εἶκειν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδας σέβειν· τί μή; ἀρχοντές εἰσιν κτλ. Apparet, opinor, ex his quae exposui, non levem habere haec verba offensionem. Quae nulla erit, ea si sustuleris, quae antiquitus inepte afflicta videntur. Dico autem haec: σέβειν· ἀρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπεικτέον, ut haec efficiatur Aiaceis oratio:

τοιγάρ τὸ λοιπὸν εἰσόμεισθα μὲν θεοῖς
εἶκειν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδαις· (sc. εἶκειν) τί μή;
καὶ γὰρ τὰ θεῖνά κτλ. —

δράς τὸν θρασύν, τὸν εὐχάριον, τὸν ἐν δαίμοις ἀτρεστον μάχαις; cf. v. 205: ὁ δεινὸς μέγας ὠμοκρατὴς Ἄλας θολερῶ κείται χειμῶνι νοσήσας. Quam apte autem coniuncta sint Ai. 219: χειροδάκτυλα σφάγια-χρηστήρια, indicavit Schneidew. His addo Ai. 896: οὔγωχ', ὄλωλα, διαπεπύρθημαι. Ph. 923: ἀπόλωλα, προδέδομαι. 981: ἀπόδος, ἄφες. 932: ἀπόδος, ἐκνοῦμαί σ', ἀπόδος, ἐκετεύω. O.C. 121: λεῦσσο' αὐτόν, προσδέρκου, προσπεύθου πανταχῆ. El. 1234: ἐμόλετ', ἐφεύρετ', ἦλθετ', εἴδετε. Ph. 930: τὸν προστρόπιον, τὸν ἐκέτην, cf. Ph. 470. O.R. 41. O.C. 1327. — Ph. 744: δύστηνος ὦ τάλας ἐγώ. 291: αὐτὸς ἂν τάλας εὐλόμην δύστηνος ἐξέλκων πόδα. Tr. 879: τάλαι' ὀλεθρία. Τάλας enim, cum cognatas haberent Graeci pravitatem et infelicitatem. aequae ac τλήμων saepenumero significat i. q. funestus ac nefarius; cf. Eur. Or. 167. Hipp. 1372. Iph. A. 1165. Butt. ad Ph. 1016. Erfurdt. ad O.R. 1175. Koern. ad Eur. Andr. 170. Ilgen. ad Hom. h. p. 433. Weber. ad Dem. in Arist. p. 202 sq. Idem dicendum est de adiectivis δύστηνος (cf. Ruhnck. Ep. crit. p. 190 sq.), στυγνός (Ai. 1210. Hom. Od. 9, 454.), στυγερός (El. 92. Ph. 1120: στυγεράν ἔχε δύσποτρον ἄράν. Herm. ad Ph. 166.), μέλεος (Ai. 621.). Congregantur etiam similia, ut alterum altero amplificetur, ut in interrogando Tr. 707: πόθεν γὰρ ἀντὶ τοῦ; El. 958: ποῖ εἰς τίν' ἐλπιδῶν βλέψασα; cf. Eur. Hel. 1627: ποῖ σὺν πόσ' αἴρεις, εἰς ποῖον φόνον; Idem cadit in ἐχὼν αὐτός Ph. 1332., et in ἐν' οἰόζωνον O.R. 846., quibuscum conferre licet, quae solent coniungi εἰς μόνος Ant. 705. O.R. 62. Eur. El. 285. Ar. Equ. 140. Schaeff. Mel. crit. p. 19. Stallb. ad Plat. Symp. p. 184. C. — Porro cf. Ant. 1295: ἄλλο δεύτερον καχόν. cf. Eur. Tr. 618. Hdt. I, 197. Weber. ad Dem. in Arist. p. 276; uti iuncta leguntur apud Eur. Or. 345: οἶχον ἄλλον ἔτερον. Suppl. 573. Arist. Fr. 313, 4. Ammon. p. 61. Herm. ad Vig. p. 722. Stallb. ad Plat. Legg. VI. p. 780. D. Neque aliter res se habet in his: Ant. 1333: μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω. Ph. 1133: οὐκέτι-τὸ μεθύστερον. cf. Doederl. voc. Hom. etym. p. 10. Ph. 1104: ὕστερον-εἰσοπίσω. Corrupta autem sunt, quae leguntur Tr. 80: ἦ τοῦτον ἄρας ἄθλον. εἰς τὸν ὕστερον τὸν λοιπὸν ἤδη βίοντον εὐάων' ἔχειν, quae minus commode Meinekius l. l. p. 30. nuper correxit, probabiliter vero emendavit Nauckius (Eur. Stud. I. p. 73 sq.*); cf. Bernh. Gr. Litt. II. 2. p. 343.¹⁹⁾ — Neque incertum est, quid poeta spectaverit Ant. 1: ὦ κοινὸν ἀδελφόν-χάρα. quod exposuit Helmke (Mittheil. über die ersten Verse der Ant. Emmerich. 1837. p. 2.), qui adiectivo κοινός communionem malorum describi recte dicit. Non cogitandum autem est de communi sepulturae officio, quod exprimi olim putabat Eckermann. Comm. Gedan. fasc. I. p. 33; huius enim rei post demum mentio iniicitur; quod tamen commune pietatis officium eodem describitur vocabulo El. 463: ὑπόβρησον τάδε κοινῶ πατρὶ. — Quod denique O.C. 711. Athenarum praedicavit αἴχημα εἰπιπον, εὑπωλον, non eo consilio duo poeta copulavit, ut idem bis cum gravitate diceret, sed proprii Atheniensium studii memor, eisque uti saepe facere solet gratificatus. Tametsi enim haud raro ἔπος et πῶλος sine ullo significationis discrimine usurpantur, ut El. 706. cl. 725. 735. cl. 744. Eur. Hipp. 1131 sq. Rhes. 567. cl. 569. 798: ὄχημα πωλεχὸν ἔπιπον. Simm. ap. Heph. p. 75. ed. Gaisf., hoc tamen constat inter ea intercedere dis-

¹⁹⁾ Delabor hinc ad locum illum Tr. 911, multis difficultatibus obstructum:

αὐτὴ τὸν ἀτῆς δαίμον' ἀνακαλουμένη,
καὶ τὰς ἀπαιθὰς ἐς τὸ λοιπὸν οὐσίας.

De quo loco ut breviter dicam quid sentiam, Hertelius l. l. p. 18 sq. recte statuisse videtur, Deianiram et suum invocare et domus δαίμονα; quodque Kayser. (Ann. ph. Vol. 71. p. 239.) proposuit: ἐστίας, idem ipse conieci, pro ΑΠΑΙΔΑΣ vero, cum de orbitate nemo sanus possit hoc loco cogitare, scripserim ΑΡΑΙΑΣ, ut haec exstet sententia:

καὶ τῆς ἀραίας ἐς τὸ λοιπὸν ἐστίας

cf. Naegelsb. Nachhom. Theul. p. 113. —

criminois, ut πῶλος pullum equinum, ἵππος equum adultum significet, ad certamina omnemque vitae usum idoneum; cf. Theocr. 2. 48.; quod patet etiam ex translata vocis illius potestate, de qua cf. *Monk.* ad Eur. Hipp. 548. *Seidl.* ad Tro. 553. *Unger.* Par. Theb. I. p. 398. Iam vero Athenienses φιλοτιμότατοι illi (Xen. Mem. III, 5, 3.) equorum amantissimi in eorum cultum studiosissime incumbabant, quaeque locorum iniquitas negabat, singulari cura atque arte studebant compensare; cf. Arist. Nub. 15. Isocr. Areop. 17, 45. *Boeckh.* Staatsh. d. Ath. I. 80. Quare hanc ipsam laudem praedicabant poetae, ut *Cratin.* ap. Porph. Qu. Hom. 8. p. 229., qui *Μαραθῶνα* dicit εὐιπποτάτην. Atque idem Sophoclis est consilium. *Εὖπωλος* enim ad studium referendum est Atheniensium, *domandi* equos nobilisque propaginis, cum natura caeli esset adversa, arte alendae, εὖιπποι vero Athenienses appellantur ut florentes equis ad certamina bene formati, equestrique arte nobiles; εὖιπποι enim vocari solent equitandi periti, cf. *Dissen.* ad Pind. Ol. III, 39. —

Reliquum est, ut de iis exponam vocabulis, quae coniunctione quadam copulantur, de quibus ea primum afferam exempla, ubi bis eadem fere notio ponderis causa effertur. Velut Ai. 139: ὄκνον ἔχω καὶ πεφόβημαι cf. *Stallb.* ad Plat. Legg. X. p. 886. A. O. C. 546: ἐφόνευσσα καὶ ὤλεσα, quae apte illustrat *Doederlin.* p. 366. — El. 804: ἄρ' ὄμιν ὡς ἀλγοῦσα κώδυνωμένη δεινῶς δακρῦσαι κἀπικωχῦσαι δοκεῖ; Ant. 250: στύφος δὲ γῆ καὶ χέρσος κτλ., quae egregie conveniunt custodis loquacitati, qui item quadam iactatione verborum loquitur Ant. 223: ἄρ' ἐνόηλα καὶ σαφῆ λέγω; — Non ferendum tamen foret Ai. 224: ἄτλατον οὐδὲ φερτάν, quam cod. Pal. scripturam non debebat *Hartung.* commendare; ¹⁷⁾ ex iis enim, quae sequuntur, non intolerabilem tantum facile patet significari

¹⁷⁾ Quod hoc loco refutandum, id restituendum videtur esse Trach. 1047: ὦ πολλὰ δὲ καὶ θερμὰ καὶ λόγῳ κατὰ καὶ χερσὶ καὶ νῶτοισι μαχθήσας ἐγώ. Quae cum *Cicero* Tusc. II, 8. convertat: o multa dictu gravia, perpressu aspera, θερμὰ certe non legisse videtur; hoc enim nihil significat nisi θρασύς, idque hoc loco ineptum. Scribendum potius pro: ΚΑΙΘΕΡΜΑΚΑΙΑΟΓΩΙΚακά

sic: ΚΑΦΕΡΤΑΚΑΛΟΓΩ κατὰ, h. e. κἀφερτα κἀλογ' ὦ κατὰ. Illa autem voce *Aesch.* identidem usus est, ut Ag. 370. 378. Eum. 149: ἐπάθουμ πάθος δυσσχές, ὦ πόποι, ἀφερτον κατόν. De interiectione iterata cf. *Ellendt.* L. S. II. p. 985 sq. Idem igitur Hercules dicit, quod est apud Euripidem Hipp. 846: οὐ τλητὸν οὐδὲ βητόν. et v. 875: οὐ τλητὸν οὐδὲ λεκτόν. Difficilius vero est de versu insequente iudicare, quem verit *Cicero*: quae corpore exanclata atque animo pertuli. Animi enim mentionem cum desiderarent viri docti, alii aliud eruerunt. Sed mitto has coniecturas, quae probari nequeunt. Iam vero sic statuerit quispiam, *Ciceronem* χερσὶ καὶ νῶτοισι ad corporis retulisse labores exanclatos, vim verbi μαχθήσας autem ut exprimeret addidisse: animo pertuli. Quam non spernem interpretationem, si *Cicero* scripsisset: exanclavi, non: exanclata. Nunc vero residet in me dubitationis aliquid, quae ne eorum quidem comparatione tollitur, quae Hercules v. 1089 sqq. conqueritur. Immo fieri facile potuit, ut χέρσος illinc perperam ascitae vocem exturbarent, quam hoc loco *Cicero* legit. Quid multa? Fortasse scripsit poeta: κἀν κρατὶ κἀν νῶτοισι, cf. O. C. 564: ἡθλησα κινδυνεύματ' ἐν τῶ μῶ κάρρα. Κρατὶ autem nescio an citius potuerit *Cicero* „animo“ reddere. — Hoc vero constat, *Ciceronem*, cum ad verbum fero *Sophoclea* expresserit, in totius *Herculis* orationis interpretatione ducem habendum esse haud contemnendum, ut quae apud eum non inveniuntur, ea num sint ab ipso *Sophocle* profecta, merito subdubites. Quae quidem reputanti suspitio nata mihi est de v. 1068 sq.: ὡς εἰδῶ σάφα, εἰ τοῦ μὲν ἀλγείς μᾶλλον ἢ κείνης δρῶν λωβητὸν εἶδος κἀν δίχῃ χαλούμενον (sic enim scholiastae auctoritati obsecutus olim emendavi; cf. *de ubert.* *Soph. I.* p. 19.), quae verba non adducor ut „quatuor versibus in duos contractis“ *Ciceronem* his credam reddidisse: iam cernam, mene an illam potiorem putes. Horum enim nihil admodum apud *Sophoclem* legitur, ubi de dolore filii, quaeque ipse uxori illo praesente facere cogitet, *Hercules* humanitatis nimis sane expers dicit. Qua de causa versum 1069., quem *Nauckius* quoque suspectum habet, subditivum duco, eumque ante scholiastae iam aetatem in *Herculis* orationem propterea fortasse infusum, quod oblitterata ac depravata quae v. 1068. legebantur, egere videbantur quodam additamento, quo, quae inchoata essent et imperfecta, explerentur atque absolventur. Corrupta autem antiquitus existimo ἀλγείς et κείνης δρῶν, quae cum perperam irrepissent, ipsum τοῦ μὲν substantivo suo carere non posse videbatur. Sed ne multa: in KEINHOCOPΩN latet: KEINHNCBΩN aut CEBEIN, in TOYMONAATEIC autem: TOYMONEICY (τοῦ μὲν εἰ σὺ), aut quod a librorum scriptura propius abest: TOYMONAIPET. Haque *Cicerone* auctore scribendum est:

εἰ τοῦ μὲν εἰ σὺ μᾶλλον ἢ κείνην σέβειν.

vel potius: εἰ τοῦ μὲν αἰρεῖ μᾶλλον ἢ κείνην σέβειν.

De voce τοῦ μὲν cf. Eur. Hel. 893: ὅπως ἀν τοῦ μὲν ἀσφαλῶς ἔγῃ. Iph. A. 483: οὐ γὰρ ἐνδικον, σὲ μὲν στενάσαι, τὰ μὰ δ' ἡδέως ἔχειν. Andr. 235: ὡς δὲ σὺ σώφρων, τὰ μὰ δ' οὐκὶ σώφρονα. Or. 296: ὅταν δὲ τὰ μ' ἀθυμήσαντ' ἴδῃς, σὺ κτλ. Ib. 1088. Iph. T. 1057. Andr. 1186. Med. 346. Alc. 566. *Stallbaum.* ad Plat. Legg. IV. p. 723. B.: sed plura afferre nolo, quorum copia suppetit. Quantum profecerim, aliorum sit iudicium. —

nuncium, sed eum, qui libere sermonibus divulgatur ac permanet ad aures omnium, ut, quod breviter indicatum voce *φευκτάν* est, copiosius idem his explicetur: τῶν μεγάλων Δαναῶν ὑπο κληζομέναν κτλ. — Porro cf. El. 131: οὐδὲ τε καὶ ξυνήμι τάδ', οὐ τί με φυγγάνει, quae imprimis ita comparata sunt, ut Electrae incitatus animus cognoscatur; tanquam ad id enim, quod sentiat quoque vehementius commoveatur, exprimendum copia verborum satis sit nulla, quod affirmavit graviter coniunctis: οὐδὲ τε καὶ ξυνήμι, ut in hac una cogitatione defixa iterum ac firmiter asseverat: οὐ τί με φυγγάνει. Ac solent certius aliquid affirmaturae ap. Soph. personae copioso hoc sermonis genere delectari: cf. El. 222: ἔξοισ', οὐ λάθει μὲ ὄργα. Ph. 205: βάλλει μὲ ἐτύμα φθογγά του-οὐδὲ με λάθει βαρεῖα τηλόθεν αὐδὴ τρυσάνωρ· διάσημα γὰρ θροεῖ. O.R. 58. — Ai. 176: ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν φυγῆν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, quae vocabula aliquantum sane inter se differunt; cf. Lübker. Soph. Theol. u. Eth. p. 10 sqq. Eur. Alc. 108. — Ai. 415: πολλὸν ἄραρόν τε χρόνον. Fr. 583, 4: ἐν βραχεῖ κωλύω χρόνον. In tempore enim definiendo veteres copiose loquuntur; cf. Dissen. ad Dem. de cor. p. 204. Idem solet fieri in iis, quae de morte vitaeque fortuna dicuntur; cf. Eur. Alc. 18: θανεῖν πρό κείνου μηδ' ἔτ' εἰσορᾶν φάος. Rhés. 967: ὡς θανῶν τε κοῦ λεύσσω φάος. Alc. 291 sq.: καλῶς μὲν αὐτοῖς ἀμπλακεῖν ἦκον βίου, καλῶς δὲ σῶσαι παῖδα κευκλεῶς θανεῖν. Explicandi enim causa adscriptum κατθανεῖν v. 291. illud quod conieci videtur exegisse. Hel. 1666: ὅταν δὲ ἀμύφης καὶ τελευτήσης βίον (cf. Monk. ad Hipp. 86.) Nonn. Dion. 40. 129. 46, 260: οὐλομένοιο καὶ ὀλλυμένου. Itaque desperans de salute sua Hercules Trach. 1143 sq.: οἴχομαι, inquit, τάλας· ὄλωλ', ὄλωλα, φέγγος οὐκ ἔτ' ἔστ' ἰδεῖν. Hac enim emendatione egere locus videtur, cum neque φέγγος ad salutem vitae transferri soleat, et ob ea, quae adiuncta sunt, vitae lucem extinctam Herculem dicere, admodum veri simile sit. Hoc autem exprimi iis, quae in libris legantur: φέγγος οὐκ ἔτ' ἔστι μοι, recte Nauckius negavit. — Sed huius, quam modo dixi, veterum consuetudinis excusationem non habent, quae leguntur Fragin. 583, 2 sq.: πρὶν αὐτῶ παντελῶς ἦδη βίος διεκπερανθῆ καὶ τελευτήσῃ βίον, cui putide oneratae sententiae ita studebat Blomfield. subvenire, ut pro βίος scriberet χρόνος, quam coniecturam probat Nauck. Obs. critt. p. 25. (Item Eur. Alc. 243. scripserim: ἀβίωτον τὸν ἔπειτα βίον βιωτεύσει, pro χρόνον). Neque vero displicet, quod Bergk. proposuit: πόντος, cf. Porson. ad Eur. Hec. 1252. Fragin. Adesp. 367, 2. Longe tamen praestare mihi videtur haec coniectura, qua ex ΗΔΗΒΙΟΣ eruo: ΗΔΗΤΡΙΒΟΣ h. e. ἦδη τρίβος· cf. Anacr. 24. 2: βιότου τρίβον ὀδεύειν. Del. Epigr. ed. Jacobs. VII, 44, 1: ποίην τις βιότοιο τάμοι τρίβον. 45, 1: παντοῖην βιότοιο τάμοις τρίβον. Eur. Herc. f. 434: ἐπιμένει πλάτα βίου κέλευθον. Isocr. ad Dem. §. 5: ὅσοι γὰρ τοῦ βίου ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπορεύθησαν. Moedius ad Anacr. l. l. Ac similiter Euripides Fragam. 757, 8. de vitae cursu perficiendo διεκπερᾶν dicit; cf. Iph. A. 18. Herc. f. 428. — Idem autem vocabulum τρίβος non inepte scripseris Aesch. Ag. 444: τυχηρὸν οὐτ' - παλιντυχεῖ τρίβω βίου. — Ac videtur hoc in libris saepius voce βίος temere commutatum esse, quod quidem nescio an etiam O.C. 1551: ἦδη γὰρ ἔρπω τὸν τελευταῖον βίον κρύφω παρ' Αἴδην· acciderit. Recte enim Martin. l. l. p. 32. existimavit, propter sedem articuli prolepsin adiectivi statui vix posse. Quod coniecit autem vir doctissimus: τὸνδε δειλαῖον βίον, non arridet mihi; praestaret certe, nisi me fallit, τὸν λαλαίπωρον βίον, cf. O.C. 91. Sed ne hoc quidem probabile duco: videtur ad verbum ἔρπω multo accommodatius esse vocabulum τρίβος, cf. Ant. 1213: δυστυχεσάτην κέλευθον ἔρπω. Ph. 1222: παλίντροπος κέλευθον ἔρπεις. Ai. 287: ἐξόδους ἔρ-

πειν κενάς. Quibus addo Tr. 874 sq.: βέβηκε Διήνεια τὴν πανυστάτην δδῶν ἀπασῶν. Ant. 808: ὁράτέ με- τὰν νεάταν ὀδὸν στείχουσιν. cl. 878. Eur. Alc. 610: προσεῖπατ' ἐξιοῦσαν ὑστάτην ὀδόν. Hor. Carm. II, 17, 11: supremum carpere iter. Itaque Musgravius coniecit: τὴν τελευταίαν, quae coniectura Martino non displicet, neque ego dixerim eam inelegantem. Sed probabilior videtur esse, quam modo indicavi, emendatio: ἔρπω τὸν τελευταῖον τρίβον, κρύψων παρ' Αἰδῆ μ'. ἀλλά κτλ. Nihil enim offensionis habet masculinum genus vocis τρίβος, cf. Plut. Arat. 22. Eur. El. 103: ἔξω τρίβου τοῦδ' ἔγνος ἀλλαξώμεθα. Or. 1258: ἐγὼ μὲν οὖν τρίβον τόνδ' ἐκφυλίξω κτλ. Eust. ad Il. I, 173. p. 74, 2: πολλὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ἢ διαφορήσις, ὡς καὶ ἡ νεῖκη δηλοῖ καὶ τὸ νεῖκος, καὶ ἡ δίφα καὶ τὸ δίφος, καὶ ἡ βλάβη καὶ τὸ βλάβος· ἔτι δὲ καὶ ἡ τρίβος καὶ ὁ τρίβος, ὡς Εὐριπίδης γράφει. — Sed haec quidem hactenus. Pergo ad alia ubertatis exempla. Atque eandem, in qua versamur, redundantiam Sintonis laboravit ut coniectura poetae tribueret Ai. 496: ἢ γὰρ θάνης σὺ καὶ τελευτήσας φανῆς, quae recte hodie repudiatur. Quod in libris autem legitur: ἀφῆς, quo modo aut explicarent aut emendarent, cum multi iam viri docti sudaverint laborantes, periculosum videtur esse ac lubricum, coniectura denuo experiri, quantum proficiatur. Ne reticebo tamen, quod mihi occurrit, quamquam non nescius equidem, plures fortasse in ea fastidire; puto enim, non male scribi: καὶ τελευτήσας ἀπῆς, h. e. si mortuus procul si futurus; ἀπειναί autem contrarium praesentiae τοῦ παρόντος facit ut desertam se ac derelictam ab Aiace Tecmessa dicat; cf. Eur. El. 245: ἀπὼν ἐκεῖνος, οὐ παρὼν ἡμῶν φίλος. Ib. 331: ἄρ' οἱ σὺ τὸ μὲν παρὼν ἀμύνει; τοῦτ' ἀπὼν ὑβρίζεται. Nec raro ἀπειναί, qui e vita excesserunt, dicuntur, ut Eur. Hec. 312: οὐκ οὖν τὸδ' αἰσχρόν, εἰ βλέποντι μὲν φίλῳ χρώμεσθ', ἐπεὶ δ' ἀπεισι, μὴ χρώμεσθ' ἔτι; Iph. T. 62: νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χόας παροῦσ' ἀπόντι, ubi παροῦσα, quod fuerunt qui corrigendum ducerent, recte se habet; cf. de ub. I. p. 14. Neque aliter φροῦδος usurpatur, cf. Soph. Ph. 425. Pflugk. ad Eur. Hec. 162. — Restat ex hoc genere alter locus, qui redundantia oneratus aperte est, Sophocle illa quidem indignissima. Inveniuntur enim in reliquiis eius fabularum Fr. Acris. 61. haec: βῆσις βραχεία τοῖς φρονούσι σώφρονα πρὸς τοὺς τεχόντας καὶ φυτεύσαντας πρόπει, in quibus defendendis Ellendt. L. S. II. p. 815. operam perdidit. Nec tuetur hunc tumorem Euripidis illud Suppl. 1092: δοτις φυτεύσας καὶ νεανίαν τεχνῶν ἄριστον εἶτα τοῦδε νῦν στερίσχομαι, cum, quod participio φυτεύσας universe hic significatum est, definiatur accuratius verbis consequentibus. Patrocinio vero videntur esse. quos supra p. 21. attuli similes locos: Aesch. Cho. 325. et Eur. Herc. f. 1367. At Sophoclem vereor existimare ineptum. Nec tamen multum profecit Meinekii coniectura sua: χάναθρέψαντας· hoc enim et languidum hoc loco est, nec commendatur literarum similitudine. In fragmentorum quidem maculis quamquam non ignoro, admodum lubricum esse et incertum iudicium, videtur tamen esse haec emendatio probabilior:

πρὸς τοὺς γέροντας καὶ φυτεύσαντας πρόπει. —

Deinde consociantur vocabula saepissime, quorum unum est translatum, proprium alterum, quae ubertas notat et illuminat orationem. Cf. Rehdantz. ad Dem. X. 9. Velut Ph. 978: πέπραμαι χἀπόλωλα. cf. Ai. 896. O.R. 1351: ἔρυτο χἀνέσφωσεν. O.C. 285: ῥύου με χἀκφύλασσε. cf. Ph. 766: σῶζε καὶ φύλασσε. Tr. 869: ἀηδῆς καὶ συνωφρωμένη, ut Eur. Alc. 777: συγνῶ προσώπῳ καὶ συνωφρωμένῳ. cf. Wund. ad Tr. l. l. — Ant. 1268: ἔθανες χἀπελύθης, cf. Wund. ad Ant. 1292. — Ai. 274: ἔληξε χἀνέπνευσε τῆς νόσου, quibuscum contulerim Ph 878: τοῦδε τοῦ καχοῦ δοκεῖ λήθη τις εἶναι χἀνάπαυλα

δή, τέχνον. Vereor enim, ne vitio haec vetere laborent: offendo autem aliquid in coniunctis substantivis, quae sive ad Philoctetam retuleris sive ad morbum, vix coinmode videntur consociari posse. Nam neque Philoctetes recte dicit, sese videri oblivisci morbum ac levare, cum aut obliviscatur aut non obliviscatur, neque morbi satis intelligo oblivionem, nisi vero eam ducis, qua remittens ille nec pungens ac stimulans semet ipse quasi obruat. Quam interpretationem etsi non refuto penitus, argutior tamen mihi videtur quam probabilior esse: simplicius certe enucleatur vis sententiae, si quidem vocabulum consimile vocis ἀνάπαυλα posueris, idque invenisse mihi videor: suspicor enim

pro: ΑΗΘΗΤΙΟ

scribendum esse: ΑΩΦΗΤΙΟ h. e. λώφησις, quod legitur apud Thuc. IV. 81: τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφησιν. cf. Hesych. λώφησις· ἀνάπαυσις. De verbo λωφῆσαι autem, quod Hesych. interpretatur: παῦσαι, λῆξαι, ἀναπαῦσαι (sic! emenda: ἀναπνεῦσαι.), ἡσυχάσαι, cf. Ai. 61. Plat. Legg. IX. p. 854. C.: ἐὰν - λωφῆ τι τὸ νόσημα. Thuc. VI, 12: νεωστὶ ἀπὸ νόσου μεγάλῃς καὶ πολέμου βραχί τι λελωφῆκαμεν. Aesch. Prom. 378. 655. — Verum ad institutam disputationem revertamur. Atque cum βλέπειν Graeci dicere soleant pro ζῆν (cf. Schol. Eur. Tro. 634. Monk. ad Eur. Alc. 144. Pflugk. ad Hec. 311. Wunder. ad Ai. 935. Wex. ad Ant. 595.) itemque δεσπορχότες pro viventibus, ut Aesch. Eum. 320: ἀλαοῖσι καὶ δεσπορχοῖσιν, haec consociant nonnunquam, ut Hom. Od. 4, 540: ζῶειν καὶ ὄρᾶν φάος ἠελίοιο. Il. 1, 88: ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερχομένοιο. Aesch. Pers. 294: ζῆ τε καὶ βλέπει φάος. Eur. Heracl. 969: μὴ ζῆν μῆδ' ὄρᾶν φάος τόδε. El. 349: ἀνὴρ ἔστι καὶ λεύσσει φάος. cf. Alc. 81: ζῶσ' ἔτι φάος λεύσσει. Ion. 853: ζῶν τε φέγγος εἰσορᾶν. Hel. 531. cf. Jacob. Qu. Luc. p. 20. Dissen. ad Dem. de cor. §. 72. p. 239. Lobeck. ad Ai. p. 137. Caret his Sophoclea oratio, translatio autem ad rem perquam accommodata legitur Tr. 1169: χρόνῳ τῶ ζῶντι καὶ παρόντι ᾧν, de qua cf. Schneidew. ad h. l., coniunxitque poeta Ph. 883: ἀνώδυνον βλέποντα κάμπνεον ἔτι, quam verborum copiam laetitia effundit animi: nec idem valent duo haec verba, quamquam Ai. 416: ἀμπνοὰς ἔχειν nihil sonat nisi vivere: cf. Wund. ad Ph. l. l. Accedit quod, qui ipse v. 867. φέγγος et ἐπιπύων ἄπιστον οἰκούρημα ξένων recreatus appellavit, eundem Neoptolemus „εἰσδὼν παρ' ἐπιπύων“ βλέποντα convenienter vocat. — Denique cum mirum quantum in Aiace potissimum et Philocteta Homeri poeta delectetur imitatione, hinc mutuatus est Ai. 710: θοᾶν ὠκυάλων νεῶν, cf. Doed. Gloss. §. 180. Lobeck. ad Ai. p. 328., et Ai. 249: θοδὸν εἰρεσίας ζυγὸν ἐζόμενον ποντοπόρῳ καὶ μεθεῖναι. cf. Eur. Hec. 446. —

Tertius locus in enumeratione eorum versabitur locorum, ubi vocabula ita coacervata sunt, ut alterum altero definiatur et amplificetur. Ac primum quidem in hoc genere referenda ea sunt, quae proxime absunt a figura quam dicunt ἐν διὰ δυοῖν, qua figura multi perperam abusi sunt. Coniunguntur enim duo vocabula ita saepius, ut quod accedit, non ita ponderis causa adiiciatur, sed ut prius eo explicetur et quasi compleatur: ut Ai. 145: βοτὰ καὶ λείαν, quae non significare duo diversa pecudum genera recte Lobeckius dicit. Idem cadit in Ai. 1061: πρὸς μῆλα καὶ ποίμνας. Acute autem Jacobs. poetae consilium perspexit, quo μῆλα potissimum appellentem fecerit Menelaum. — Porro v. O.R. 470: κυρὶ καὶ στεροπαῖς. Tr. 990: σκεδῆσαι ἀπὸ κρατὸς βλεφάρων θ' ὕπνον. cf. Pflugk. ad Eur. Herc. f. 119. — Ai. 814: τάχος γὰρ ἔργου καὶ ποῦ ᾧν ἄμ' ἔφεται. cf. O.C. 1297: εἰς ἔλεγχον χειρὸς οὐδ' ἔργου. El. 689. Similiter verba usurpantur Ant. 9: ἔχεις τι κελσῆκουσας h. e. εἰσακούσας ἔχεις (cf. O.C. 290.

O.R. 105. Ph. 682. Eur. Heracl. 92.); O.C. 435: τὸ κατθανεῖν καὶ τὸ λευσοθῆναι πέτροις.¹⁹⁾ Eodem refero Ai. 288: κἀγὼ ἐπιπλήσσω καὶ λέγω, i. e. increpans dico: quamquam legenti mihi haec ac relegenti accidit nescio quo pacto, ut alienam habeam invectionem istam a persona Tecnessae, quippe quam „ἄτε δὴ γυναῖκα ὄδσαν καὶ ἀλχυμῶτον“ (Schol. ad Ai. 330.) modestius deceat appellare Aiace. Quocirca nescio an melius ipsi conveniat: κἀγὼ κικλήσκω καὶ λέγω, h. e. vociferata dico.¹⁹⁾

Deinde amplificandi causa pronomen nomenque appositum particulis quodam modo dirimuntur, ut quae singularia facinora, virtutes, vitia, calamitates memorentur, ea tanquam ipsa persona graviora magis exstant atque emineant, altiusque eorum mentio in audientium animos quasi penetret; cf. *Lobeck.* ad Ai. 1147. *Rehd.* ad Dem. I, 3. p. 64. *Bernh.* Synt. p. 49. Quod ubertatis genus item prudenter Sophocles usurpavit, ut Ph. 1378: πρὸς τοὺς μὲν ὄν σε τήνδε τ' ἔμπυον βάσιν παύσοντας ἄλλους κἀποσώσοντας νόσου, ubi quae de saevo morbo eoque sanando magis definite Neoptolemus dicit, maxime ea idonea sunt ad Philoctetae animum flectendum. Rursus Creontis illud Ant. 573: ἄραν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος, h. e. tu cum tuis nuptiis, plurimum habet acerbitalis, quae addito pronomine σὸν augetur non minime.²⁰⁾ Atque ad omnes omnino animi motus vehementiores depingendos haec orationis forma maxime accommodata est; cf. Ai. 1147: ὀβτω δὲ καὶ σὲ καὶ τὸ σὸν λάβρον στόμα-χειμῶν κατασβέσεις τὴν πολλὴν βοήην, quae

¹⁹⁾ Haud aliter haec explicanda sunt: *Aesch.* Sept. 213: σφάγια καὶ χρηστήρια. *Eur.* Iph. T. 243: πρόσφαγμα καὶ θυτήριον. *Alc.* 21: θανεῖν πέρωται καὶ μεταστῆναι βίου. *Rhes.* 205: πρέπουσαν ἔργω κλωπικοῖς τε βήμασιν. *Theocr.* Id. 7, 57: τὰ κύματα τῶν τε θάλασσαν. *Verg.* *Georg.* IV, 481: domus atque intima Leti Tartara. *Aen.* I, 27: Iudicium Paradisi spretaeque iniuria formae. III, 12: Penatibus et magnis diis. VIII, 617: dese donis et tanto laetus honore. IX, 11: Lydorumque manum collectosque armat agrestes. *Ovid.* *Met.* I, 171: ad magni tecta Tonantis regaleinque domum; VIII, 158: multiplicique domo caecisque includere tectis; 488: fraterni manes animaeque recentes; 628: locum requiemque petentes; 714: annis aevoque soluti; IX, 15: famamque laborum et superata — iussa novae; *Caes.* b. g. III, 5: malacia ac tranquillitas; VI, 15: ambactos clientesque; *Cic.* in *Cat.* I, 2, 4: mors ac reipublicae poena; p. *Sulla* 10, 31: poenam mortemque lugere; *de imp. Cn. Pomp.* 12, 35: legatos deprecatoresque; *de N. D.* I, 15, 39: ignem — et — aethera; cf. *Schmid.* ad *Hor.* Ep. II, 1, 37. *Kritz.* ad *Sall.* *Cat.* 4, 2. *Halm.* ad *Cic.* p. *Sulla* p. 52. (ed. m.), p. R. Am. 3, 8. *Seyff.* ad *Lael.* p. 151. *Kraner.* ad *Caes.* b. g. I, 31. *Haase.* ad *Reisig.* schol. gr. Lat. p. 659 sq. et p. 414. —

¹⁹⁾ Idem verbum fortasse restituendum *Fr. Adesp.* 88, 4: τὰ τ' ἄλλ', ὅσ' ἡμεῖς ὀνόμασιν κικλήσκομεν, pro eo, quod inepte legitur: γινώσκωμεν. cf. *Plat.* *Apol.* p. 21. *C. Klotz.* Qu. crit. p. 105. Aut acribendum est, quod probabilius duco: ὀμμάσιν γινώσκωμεν.

²⁰⁾ De hac, quae pronomini tribuitur interdum, acerbitate cf. *Ant.* 453: οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ψόμην τὰ σὰ κηρύγματα. *El.* 1033: ἐλθοῦσα μητρὶ ταῦτα πάντ' ἔξεπε σῆ· cf. 366. *Ib.* 530: ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σός, ὅν θρηνηῖς ἀεὶ. (cf. *Herm.* ad *El.* 263. 301. *Stallb.* ad *Plat.* *Crit.* p. 45. A.) *Ib.* 1110: οὐκ οἶδα τὴν σὴν κληδόνα. *Fr.* *Dan.* 169: οὐκ οἶδα τὴν σὴν πείραν. *Ai.* 1311: ἢ τῆς σῆς ὑπὲρ γυναικός, ἢ σοῦ, σοῦ θ' ὀμαίμονος (ex emend. *Herm.*), 1110 sq. 1116. *Ph.* 1251. *Eur.* *Hipp.* 112. *Rhes.* 866. *Heracl.* 285. *Fr.* 721. *Arist.* *Equ.* 98. *Schneidew.* ad *Ph.* 1251. Non satis igitur est, quod *schol.* *Ant.* 573. habet: τὸ σόν· τὸ ὑπὸ σοῦ ὀνομαζόμενον, quamquam aliis locis pron. puss. eam vim habet, unde fit, ut τὸ σόν nihil aliud sit nisi: quod tu sentis, ut *Ai.* 99. 1401. *Ant.* 501. *Hom.* II, 1, 526: ὁ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον. cf. *Plaut.* *Trin.* II, 4, 44: haud nosco tuum. — Memini hoc loco eorum, quae corrupta leguntur O.R. 329: ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε τὰμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκρήνω κακά, in quibus multum viri docti laboraverunt emendandis. Hoc vero mihi videtur certum esse, neo ἐμὰ coniectura deberi tolli, et ob ea, quae Oedipus respondeat, requiri verbum sciendi. Quare equidem emendaverim

TAMQVAM

sic: *ELISQVEM* h. e. εἰδὼς ἐμ' (i. e. ἐμὰ) εἶπω κτλ. Articulum vix desiderabis, praesertim si comparaveris *Homeri* quem modo attuli locum, et *Eur.* *El.* 273: ὅστε στέγειν γε τὰμ' καὶ σ' ἐπὶ καλῶς. Hinc delabor ad *Antigonae* verba *Ant.* 557., ipsa illa quidem non sine acerbitate pronunciata, eaque sic fortasse emendanda: καλῶς σὺ μὲν σοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ ἐδόκω φρονεῖν, quae emendatio iam dudum a me inventa, antequam similem legerem *Martini* coniecturam, probabilis est et propter *Ismenae* orationem: ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις, et propter scholiastae explanationem: σαυτῇ καλῶς ἐδόκει φρονεῖν. Neque alienum est conferre non minus acerba ambiguitate insignem *Tiresiae* orationem O.R. 320: βῆστα γὰρ τὸ σόν τε σὺ, κἀγὼ ποῖσω τοὺμόν· quod cum plene dictum sit, illo *Antigonae* loco breviloquentia quaedam statuenda est, quam explicavit *Dosdertinus* de *brach.* p. 9. et p. 14; cf. *El.* 370 sq. *Ant.* 724 sq. Augetur autem non mediocriter significatione sententiae acerbitas, quem *Soph.* saepe aptissime adhibuit, ut O.R. 379. 425. *Ai.* 1312; cf. *Hom.* II, 1, 179. *Eur.* *Tru.* 405., in quo quidem genere *Euripides* inanes coepit consecrari festivitates, ut *Med.* 476. —

verba expressam exhibent summae iracundiae effigiem. El. 522: καθυβρίζουσα καὶ σὲ καὶ τὰ σά, h. e. te, quae talia patraveris. Cui similis locus est Eur. Tro. 69. — Addo Ant. 95: ἄλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο, cuius orationis acerbitas ex alia quoque re cognoscitur: cf. de ub. I. p. 16. — Porro El. 622: ὦ θρέμμ' ἀναιδές, ἢ σ' ἐγὼ καὶ τᾶμ' ἔπη καὶ τᾶργα τᾶμὰ πόλλ' ἄγαν λέγειν ποιεῖ. Clytaemnestra enim iracundia effervescens iactatione quadam clementiam istam praedicat, scilicet *dictis suis factisque* comprobata, qua impudentiae ac protervitati filiae indulsisse sibi videatur. Denique cf. O.R. 905: Ζεῦ πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι σε τάν τε σάν ἀθάνατον ἀλὲν ἀρχάν, h. e. te *tuumque aeternum imperium*, quippe quod stare nequeat, hominibus impie ac nefarie peccantibus; summam igitur Iovis potentiam imprimis tanquam vindicem scelerum chorus appellat. Apparet, opinor, in hoc quoque genere quam sit magna divini poetae diligentia. Qua non ubique praestat oratio Euripidea; frustra enim *Schaeferus* laborabat, ut Orestis verba Or. 538: ὅπου σε μέλλω σὴν τε λυπήσειν φρένα, quibus simpliciora leguntur Ph. 383., ab inanis redundantiae crimine vindicaret, quo *Hermann.* Op. I. p. 224. et *Lodock.* ad Ai. 1147. ea suo iure notant. Sed haec hactenus. Reliqua nunc, ut concludam tandem, amplificationis exempla enumerabo: Ant. 1278: ἔχων τε καὶ κεκτημένος, quae quam apte componat poeta, exposuerunt *Wex.* et *Schneider.* Nec obscura vis verborum est Ant. 393: ἡ γὰρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρά. Ph. 105: ἰοὺς ἀφύκτους καὶ προπέμποντας φύνον. Ai. 1014: τὸν δειλίᾳ προδόντα καὶ καχανδρίᾳ, ubi altera voce ignaviae contumelia amplificatur; cf. Eur. Iph. T. 676: καὶ δειλίαν γὰρ καὶ χάκην. — Ph. 153 sq.: αὐτὰς ποίας ἔνθερος ναίει καὶ χῶρον τίν' ἔχει, quae conferre licet cum O.C. 1523: μήθ' οὐ χέκευθε, μήτ' ἐν οἷς κεῖται τόποις: posterius enim locum omnino, prius Philoctetae quidem firmum et quo uti solet domicilium, Oedipi autem sepulcrum significat abditum ac reconditum. — Deinde in mortuorum et calamitate aliqua laborantium mentione amplificatio haec saepe adhibetur; cf. O.C. 502: οὐ γὰρ ἂν σθένει τοῦμὸν δέμας ἔρημον ἔρπειν οὐδ' ὑφηγητοῦ δίχα, quod caecitatis maxime causa addentem Oedipum poeta facit, cf. Neophr. 2, 6: ἔρημον καὶ παρημελημένην πρὸς ὧν ἐχρῆν ἦχιστα. O.C. 11: στήσόν με καξίδρουσον. cf. *Jacobs.* ad h. l.; exprimitur his effingiturque verbis senis imbecillitas, pariter ac Ph. 879: σύ μ' αὐτὸς ἄρον, σύ με κατάστησον. τέκνον. O.R. 789: ἄλλα δ' ἄθλια, καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προῦφάνη λέγων, quo verborum quasi acervo atrocem oraculi, quod a deo acceperit, diritatem Oedipus describit, quam cum vehementissime perhorrescat. ob eam ipsam causam, ut his ipse flagitiis misere contaminatus, commiserandus maxime apparere debet audientibus. Rursus gaudio elatus nuncius et oblectaturus Deianirae animum haec cumulat Tr. 234: ἰσχύοντά τε καὶ ζῶντα καὶ θάλλοντα κοῦ νόσφ βαρύν. cf. Aesch. Ag. 655: χλωρόν τε καὶ βλέποντα. S. Tr. 182: καὶ ζῶντα καὶ κρατοῦντα. cf. *Orelli* ad Hor. Ep. I, 7, 3. Porro cf. El. 677: ἀπωλόμην δύστηνος, οὐδὲν εἰμ' ἔτι, h. e. *perii infelix et nullo numero habita*; ubi *Nauck.* affert Eur. Hel. 1194. Hec. 683. Addo Phil. 1030: δς μηδὲν εἰμι καὶ τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι. El. 245: ὁ μὲν θανὼν γὰρ τε καὶ οὐδὲν ὦν κείσεται, quibuscum apte conferuntur, quae El. 1159. leguntur: ἀντὶ φιλιότητος μορφῆς σποδόν τε καὶ σκιδὴν ἀνωφελεῆ, et Eur. Fr. 536: κατθανῶν δὲ πᾶς ἀνὴρ γῆ καὶ σκιδά, cf. Fr. 757, 5. Anacr. fr. 33. (*Bergk.* P. I. p. 717.): ὀλίγη δὲ κεισόμεσθα κόνις. Anth. Pal. T. II. p. 632. 27: θανόντι σοι οὐτις ὄνησις· καὶ γὰρ ἐγὼ σποδός εἰμι. Ib. p. 831. 236: ἡμεῖς δὲ πάντες οἱ κάτω τεθνηκότες ὅστέα τέφρα τε γερόναμεν ἄλλο δ' οὐδὲ ξυ. Hor. Carm. IV, 7, 16: pulvis et umbra sumus. Ovid. Met. 8, 495: vos

cinis exiguus gelidaeque iacebitis umbrae. — Porro vid. Tr. 1207: *φονέα γενέσθαι καὶ παλαμναῖον σέθεν*, ubi alterum additur, ut quanto opere perhorrescat Hyllus infandum detestabilis parricidii crimen, exstet luculenter atque emineat; cf. Eur. Or. 406: *συνδρῶν αἷμα καὶ πατρός φόνον*, cl. *Elmsl.* ad Eur. Bacch. 139. et Hom. Il. 19, 214. Eur. El. 92: *ἐπέσφαξ' αἷμα μηλείου φόνου*. — Ant. 537: *καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας*. Ant. 41: *εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσει σκόπει*, ubi priore v. *labor* communis describitur, *audacias* communio altero. Corrupta autem sunt, quae lamentanti Oedipo chorus respondet O.R. 1320: *καὶ θαῦμά γ' οὐδέν, ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακὰ*. Quod *Nauckius* coniecit: *θροεῖν κακὰ*, mihi perplacet, nec minus videtur appositum esse: *θρηγεῖν κακὰ*. Facillime enim commutata sunt *φορεῖν*, *θροεῖν*, *θρηγεῖν*. cf. *Wund.* ad El. 838. De geminato autem *διπλᾶ* cf. *Herm.* ad Eur. Phoen. 1367. *Schneidew.* ad Aesch. Ag. 42. — Usitata est porro ubertas orationis in *percipiendī*, *orandī*, *imperandī* significatione, cf. *Dissen.* ad Dem. de cor. p. 187. *Rehd.* ad Dem. X. §. 7. Hinc Ai. 16: *ἀκούω καὶ ξυναρπάζω φρενί* (audio et percipio mente). Fr. 627: *πολλὰ καὶ μαθεῖν σε δεῖ καὶ πόλλ' ἀκούσαι καὶ διδάσκεσθαι μακρά*. O.C. 1334: *αἰτῶ πθέσθαι καὶ παρεixaθεῖν*, quam copiam verborum, duobus praecedentibus nominibus, ipsa orationis aequalitas videtur postulare, quae aliis quoque locis ubertatis causa nonnunquam fuit, ut O.C. 448. — O.R. 1446: *καὶ σοῖ' ἐπισκήπτω γε καὶ προστρέφομαι*: precatur enim Oedipus et suprema dat tanquam moriens mandata; cf. Ai. 566 sq. — Non minus in *opitulandī* verbis amplificatio usitata est, ut Ph. 871: *παρόντα καὶ ξυνοφελούντά μοι*. cf. Ph. 1405. Eur. El. 245. — Pergo iam ad amplificationem quandam verborum tritam illam quidem propemodum, quae esse solet in commemoratione eorum, quibus omnis dignitas regia ac potentia continetur. Velut O.C. 425: *ὅς νῦν σχῆπτρα καὶ θρόνους ἔχει*. 448: *εἰλέσθην θρόνους καὶ σχῆπτρα κραίνειν καὶ τυραννεύειν*. cf. Aesch. Ag. 43: *διθρόνου καὶ δισκήπτρου τιμῆς*. O.C. 1354: *ὅς γ', ὦ κάχιστε, σχῆπτρα καὶ θρόνους ἔχων*. Legitima autem regia potestas his describitur: O.R. 237: *ἧς ἔχω κράτη τε καὶ θρόνους νέμω*. Ant. 173: *ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω*, cf. *θρόνων κράτη* Ant. 166. Eur. Bacch. 43: *γέρας τε καὶ τυραννίδα*. Ne putes autem, etiam Ai. 1016. pro *κράτη θανόντος καὶ δόμους νέμοιμι σούς* scribendum esse: *καὶ θρόνους νέμοιμι σούς*, consulto videtur Teucrum poeta illa quidem facere consociantem, ut iracundia Telamonis ac malignitas describatur, qui non tam honorum et dignitatis studio, quam imperii et sordida maxime opum ac divitiarum cupiditate incensum Aiakis proditorem νόθον exstitisse fortasse existimaturus sit. — O.C. 373: *ἔρις κακῆ ἀρχῆς λαβέσθαι καὶ κράτους τυραννικοῦ*, h. e. *contentio de imperii ac potentiae occupatione*. Denique de Ant. 60: *φῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν* prudenter egit *Bonitz.* Beitr. II. p. 23. — Propria est etiam Graecorum consuetudo in propinquis nominandis loquendi copiosius, velut Hom. facit Il. 6, 211: *ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εἶδομαι εἶναι*, cf. Od. 8, 583. Il. 19, 111.; Il. 19, 293: *τρεις τε κασιγνήτους, τούς μοι μία γείνατο μήτηρ*. 3, 238: *αὐτοκασιγνήτω, τῷ μοι μία γείνατο μήτηρ*. 11, 257. 12, 371: *κασιγνητος καὶ ὕπατρος*, cl. Aesch. Eum. 89: *αὐτὰδελφον αἷμα καὶ κοινοῦ πατρός*. Itaque non miramur Soph. El. 12: *πρὸς σῆς δμαίμου καὶ κασιγνήτης λαβὼν ἦνεργα κάξεσῶσα, κάξεθρεψάμην*. Non omnis enim ὄμμας est *κασιγνήτη*, cf. *Eust.* p. 410, 35. Neque tamen haec videtur una esse copiosae orationis excusatio; multum enim poetae interest, ut in ipso prologo tragoediae audientium gratia conspicuam eam faciat quam maxime, quae primas partes agat, Electram. Quapropter in memoria eius quasi morantem facit paedagogum, id quod nescio an propterea etiam fiat,

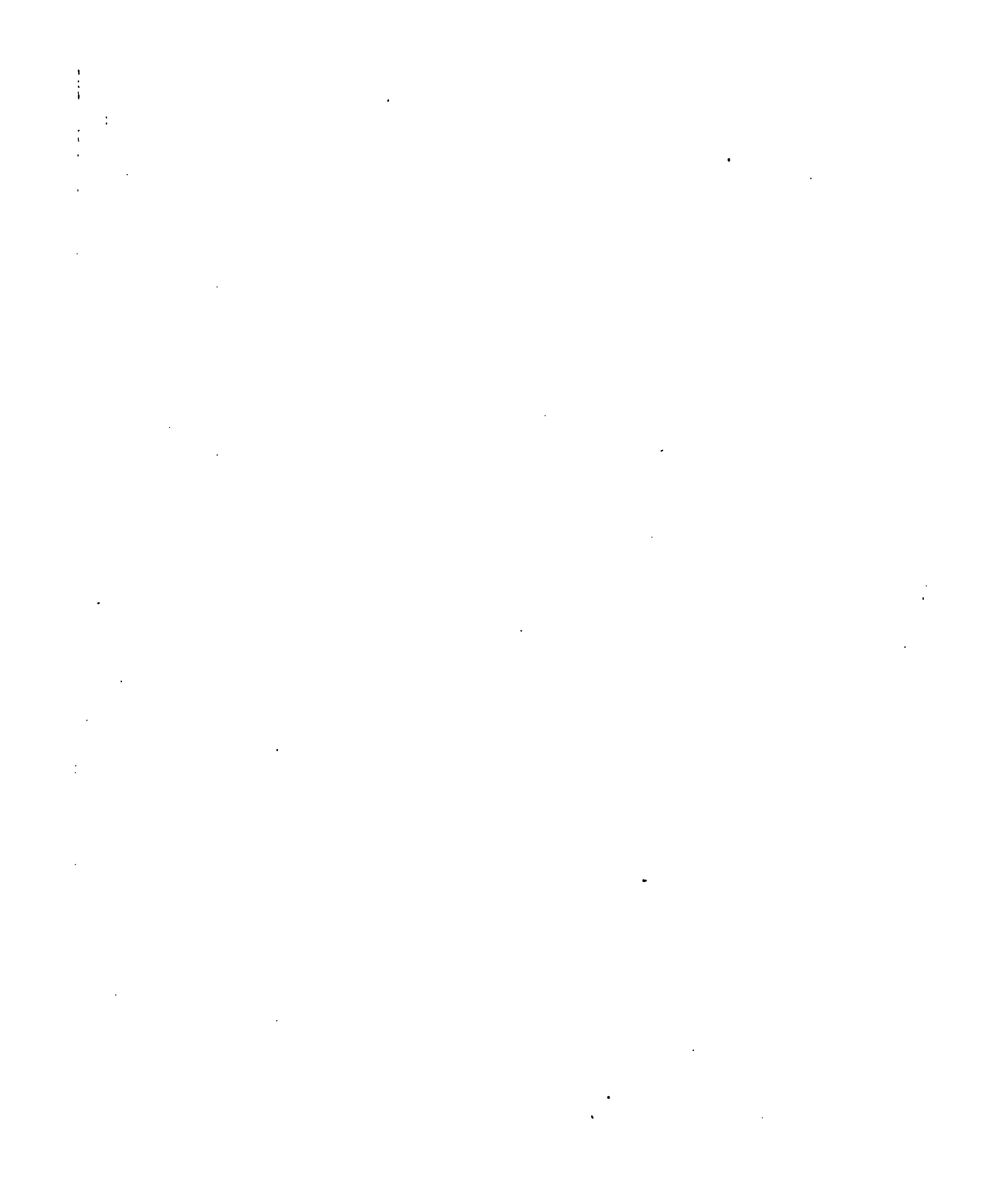
ut significet ille, quem ipsius fidei soror pie ipsa puerum commisisset, summa cura eum ac pietate sese debuisse tueri; eiusque officii non se immemorem fuisse, satis aperte exprimit coacervatis tribus verbis. Item El. 325: τὴν σὴν δμῆμον ἐκ πατρὸς ταῦτοῦ φύσιν Χρυσόθεμιν, ἐκ τε μητρός verbose chorus loquitur, ut cum primum in scenam prodeat Chrysothemis, distincte, quae prodeat, indicetur. Atque El. 156: οἷς δμῶθεν εἰ καὶ γονᾶ ξύναϊμος similia chorus congregat, Electrae levaturus moerorem; addit autem, postquam sororem eius fratremque universe significavit (τοῖς δμῶθεν), hoc: καὶ γονᾶ ξύναϊμος, non tanquam obscuriora illa clariore luce egeant, sed hoc gravius affirmaturus, licet iisdem sint parentibus nati, fortius tamen illos ac moderatius fortunae ferre acerbiter. — Sed ut sit iam huius disputationis modus, ita concludam, ut de Deianirae verbis Tr. 584 sq.: φίλτροις δ' ἐάν πως τήνδ' ὑπερβαλώμεθα τὴν παῖδα καὶ θέλκτροισι τοῖς ἐφ' Ἡρακλεῖ, quae mihi quidem videantur exponam. V. 585. enim tanquam Sophocle indignum delendum duxit Wunder. Em. in Tr. p. 194 sq., itemque Dindorf., Hartung., Bergk. censoria quasi virgula notarunt: non prudenter opinor. Quod Eustath. enim p. 799, 3. illum versum omisit, recte Hermannus dicit, non quod eum non legisset videri causam fuisse, sed quod eo non opus haberet; φίλτρον autem cum omne incitamentorum genus significet, quo ad amorem potissimum conciliandum utebantur (cf. Tzetz. in Lycophr. p. 14: φίλτρον φίλταν ἐπισπᾶσθαι δυνάμενον. Xen. Mem. II, 6, 10.) universe Deianira non κακὰς τόλμας, sed quae licita habet remedia amoris hac voce indicat, quibus quidem superaturam sese esse sperat illecebras illas tenerae atque amabilis virginis (v. 547 sq.). Φίλτρα igitur cum sua quasi arma in certamine cum naturalibus loles φίλτροις dicat, Deianira θέλκτρα eadem appellat, cum qualia illa sint indicatura, tum quantam vim habitura sint ad Herculis animum deliniendum. Itaque Deianira, utpote et de loles cogitans aemulatione et de Herculis animo devinciendo, quae ad hunc potissimum pertinent, pluribus ea interpositis verbis consulto a superioribus seiungit, ut ob ipsam hanc verborum collocationem non vituperare debeamus Sophoclem, sed artem eius ac sapientiam agnoscere et admirari. Vocem θέλκτρον autem, quam Hesychius quoque habet, apte adhiberi ad vocabuli φίλτρον vim explicandam ac definiendam, vel ex iis cognoscitur, quae coniuncta leguntur: θελκτῆριος ἐπὶ δῆ Plut. Mor. p. 759. B., φίλτρ' ἐπὶ δῶν Eur. Ph. 1260., φίλτρα καὶ θελκτῆρια ἔρωτος Eur. Hipp. 509., μελίγμα καὶ θελκτῆριον Aesch. Eum. 873. At inutilissimum substantivum τὴν παῖδα: quasi vero, quoniam v. 476 sq. et 545. solo pronomine eam indicarunt Lichas et Deianira, idem fieri ubique necesse sit. Quid? nonne idem Lichas eandem v. 486. τὴν γυναῖκα dicit, ipsaque Deianira v. 447.? Nimirum v. 545. cum addatur τίς ἂν γυνὴ δύνατο, virginem solo pronomine significari vix quisquam potest mirari; v. 476. autem sermonem habes hominis verecundi, qui apud uxorem Herculis certo nomine veretur nominare eiusdem amicam, quam aperte significare modo nuncius non veritus est. Hoc vero loco non dubium est, quin suae sibi dignitatis conscia Iolen παῖδα contemptim Deianira dicat, cum cogitans de tenera eius aetate (cf. v. 547.) tum suis artibus freta, quibus venustatis illecebras sese victuram esse confidit. Denique hoc addo, etiam apud Shakesp. Othell. I, 3. legi: Durch Hexenkünste und Quacksalbertränke. Sed haec quidem hactenus. —

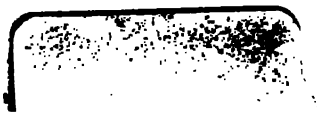
Restat, ut quae reliquerim aut neglexerim, breviter in extremo addam.

1. De Oed. R. 261., de quo loco p. 23 sq. exposui, similem iam Maur. Schmidtium (Philol. XVII. p. 412.) proposuisse coniecturam, nunc demum video. Item El. 159. Bergkium ἀκέων iam coniecisse, sero vidi. —
2. Quae Soph. Fragm. 726, 3. leguntur, alieno ea loco (p. 3.) attuli; debebant iis potius adscribi, de quibus p. 7. §. 2. disputavi. —
3. p. 3. vers. 4. adde: Sen. Herc. Oet. 1478: *hic tibi-emenso freta, terrasque et umbras, finis extremus datur*; ex quo quidem loco nescio an idoneum Sophoclei loci praesidium possit peti.
p. 4. v. 15. adde: Hec. 1145: *θανάσιμον μόνον.*
p. 7. v. 30. adde: Alc. 1137: *καί σ' ὁ φιτύσας πατήρ σώζει.*
p. 13. v. 34. adde: Trach. 156: *ὠρῶντ' ἀπ' οἴκων Ἡρακλῆς, τότε ἐν δόμοις λείπει κτλ.* El. 1308: *Ἀγισθος μὲν οὐ κατὰ στέγας, μήτηρ δ' ἐν οἴκοις.* Trach. 202: *αἶ τ' εἴσω στέγης, αἶ τ' ἐκτὸς ἀύλης.*

Index locorum, quos vel explicavi vel emendare studui.

- Aesch. Agam. 444.em. (p. 28.).
Arist. Equ. 526. (16.).
Eur. Alc. 243.em. et 291.em. (28.).
Hesych. v. *λωφῆσαι*. em. (30.).
Soph. Aiac. 47. (24*); 65. (13.); 112.em. (17*); 152.em. (18.); 208.em. (11*); 224 (27.); 263-69.em. (22 sq.*); 288.em. (31.); 300.em. (16*); 496.em. (29.); 547.em. (16*); 555. (18.); 667.em. (25*); 738.em. (16*); 1016. (33.); 1296.em. (6.). —
Elect. 12. (33.); 20.em. (18*); 156. (34.); 159.em. (8.); 588. (5.).
Oed. R. 261.em. (23 sq.); 323. (4.); 329.em. (31*); 360.em. (4*); 435. (7.); 780. (13 sq.); 827. (5*); 996. (7.); 1463.em. (9*); 1477.em. (19.). —
Antig. 24.em. (3*); 111.em. (4.); 234. (14.); 467. (2*); 515. (2.); 557.em. (31*); 648.em. (14.); 1090.em. (19.). —
Oed. Col. 307.em. (15 sq.*); 521.em. (16.); 711. (26 sq.); 1551.em. (28 sq.). —
Trach. 311. (7.); 584 sq. (34.); 613. (22 sq.); 689. (13.); 911.em. (26*); 1046 sq.em. (27*); 1068 sq.em. (27*); 1144.em. (28.); 1256. (3.).
Phil. 55. (8.); 878.em. (29 sq.). —
Fragm. 61.em. (29.); 583, 2.em. (28.); 665.em. (20*); 726.em. (3.); 856, 8.em. (9*). —
Fragm. Adesp. 88, 4.em. (31†). —

Gs 32.490 vol.II
De ubertati orationis Sophocleae.

Widener Library

002691454

3 2044 085 169 498